

การสอบวิชาธรรมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ วิชาธรรมศึกษาชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ ๑ ภาคที่ ๑ วิชาธรรมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ วิชาธรรมศึกษา
ปีที่ ๑ ภาคที่ ๑ วิชาธรรมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ วิชาธรรมศึกษา
ปีที่ ๑ ภาคที่ ๑ วิชาธรรมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ วิชาธรรมศึกษา

ฉบับที่ ๑๖๖๖ ราชกิจจานุเบกษา ๒๕๕๖

ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร วัฒนานนท์ อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ จังหวัดบุรีรัมย์

ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร วัฒนานนท์ อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ จังหวัดบุรีรัมย์

พุทธศักราช ๒๕๕๖

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเลย เขต 3

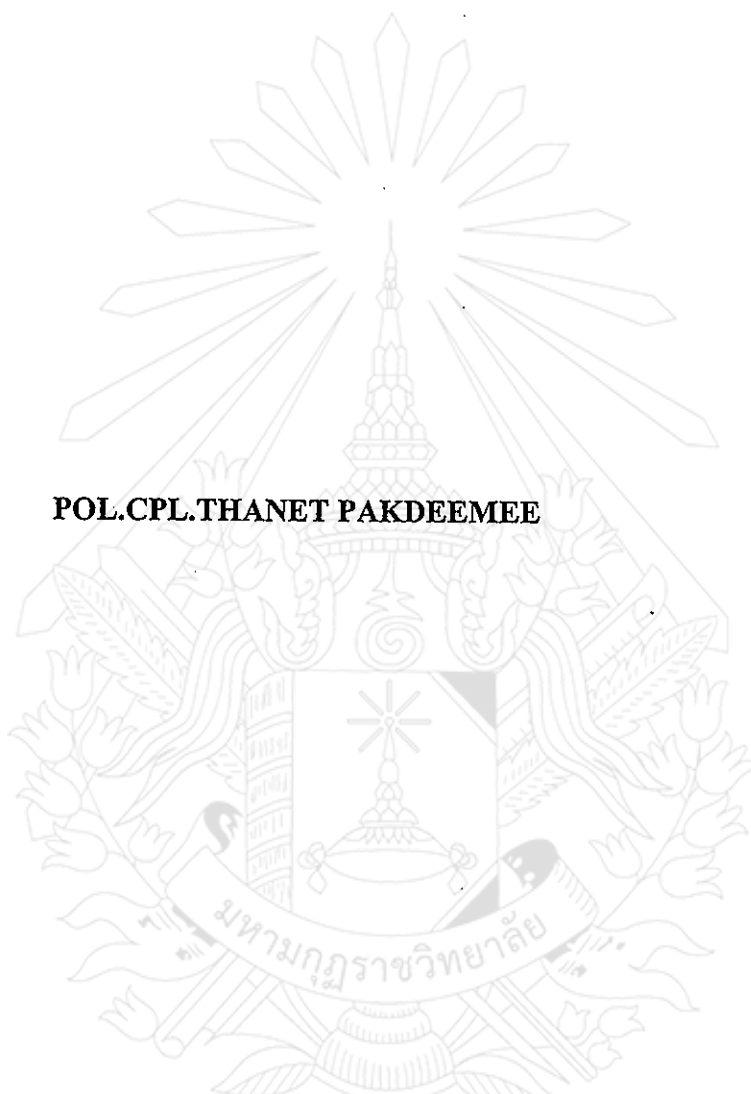
สืบตำรวจโทชนศ ภักดีมี

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2556

B 16677

**ADMINISTRATING ALONG WITH PRINCIPLE OF GOOD GOVERNANCE
OF BASIC EDUCATION SCHOOLS EXECUTIVE IN DAN SAI DISTRICT
UNDER LOEI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3**

POL.CPL.THANET PAKDEEMEE

**A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
DEPARTMENT OF EDUCATIONAL ADMINISTRATION
GRADUATE SCHOOL
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
B.E. 2556 (2013)**

หัวข้อสารนิพนธ์ : การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย
เขต 3

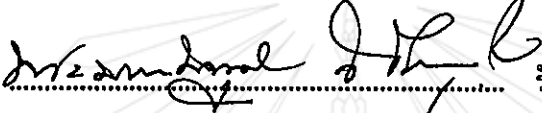
ชื่อนักศึกษา : สิปปารวงโทชนศ ภักดีมี

สาขาวิชา : การบริหารการศึกษา

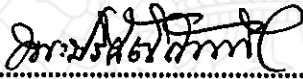
อาจารย์ที่ปรึกษา : พระครูปลัดธรรมจริยวัฒน์ (ดร.)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : ดร.จักรกฤษณ์ โทคาพล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้รับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

..... รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(พระมหานูญศรี ญาณวฑฺฒโธ (ผศ.ดร.))

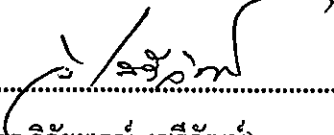
คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(พระปริยัติสารเวที (ดร.))

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(พระครูปลัดธรรมจริยวัฒน์ (ดร.))

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร.จักรกฤษณ์ โทคาพล)

..... กรรมการ
(ดร.นิรันดร์ เนตรภักดี)

..... กรรมการ
(ดร.วิไลพรรณ เสรีวัฒน์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thematic Title : Administrating along with Principle of Good Governance of Basic
Education Schools Executives in Dan Sai district under Loei Primary
Educational Service Area Office 3

Student's Name : Pol.Cpl. Thanet Pakdeemee

Department : Educational Administration

Advisor : Phrakhrupaladdhammacariyawatdh (Dr.)

Co-Advisor : Dr.Chakgrit Podapol

Accepted by the Graduate School, Mahamakut Buddhist University Partial
Fulfillment of the Requirements for the Master's Degree.

A.S. Nānavuddho
..... Acting Dean of Graduate School
(Phramaha Boonsri Nānavuddho (Asst.Prof.Dr.))

Thematic Committee

Phrapariyatsaravethee
..... Chairman
(Phra Pariyatsaravethee (Dr.))

..... Advisor
(Phrakhrupaladdhammacariyawatdh (Dr.))

Chakgrit Podapol
..... Co-Advisor
(Dr.Chakgrit Podapol)

Niran Netphakdee
..... Member
(Dr.Niran Netphakdee)

Wilaiporn Sereewatana
..... Member
(Dr.Wilaiporn Sereewatana)

หัวข้อสารนิพนธ์	: การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3
ชื่อนักศึกษา	: สิบตำรวจโทธนศ ภัคดีมี
สาขาวิชา	: การบริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา	: พระครูปลัดธรรมจริยวัฒน์, ดร.
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	: ดร.จักรกฤษ โปตาพล
ปีการศึกษา	: 2555

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ใน 6 ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความคุ้มค่า และเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน 6 ด้านนั้น จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.97 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อหา ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที่ การทดสอบค่าเอฟ และการทดสอบความแตกต่างแบบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé)

ผลการวิจัยพบว่า

ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 พบว่า ด้านหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านหลักความโปร่งใสและด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ด้านหลักความโปร่งใส แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมากกว่าระดับปริญญาตรี และเมื่อจำแนกประสบการณ์การทำงาน พบว่า ด้านหลักความโปร่งใส แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยประสบการณ์การทำงาน 21 ปีขึ้นไปมีระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของมากกว่าประสบการณ์การทำงาน 11-20 ปี และ 1-10 ปี นอกนั้นไม่พบความแตกต่าง

Thematic Title : Administrating along with Principles of Good Governance of Basic Education Schools Executives in Dan Sai District under Loei Primary Educational Service Area Office 3

Student's Name : Pol.Cpl. Thanet Pakdeemee

Department : Educational Administration

Advisor : Phrakhrupaladdhammacariyawatdh, Dr.

Co-Advisor : Dr. Chakgrit Podapol

Academic Year : B.E. 2555 (2012)

ABSTRACT

The objectives of this research were to study the level of administration along with principles of good governance of basic education schools executives in Dan Sai district under Loei Primary Educational Service Area Office 3 in 6 aspects namely law, virtue, transparency, participation, responsibility, and value and to compare the level of administration along with principles of good governance in above-mentioned 6 aspects classified by education levels and working experiences. The data were collected from administrators and teachers altogether using rating scale questionnaire with reliability value at 0.97. The collected data were analyzed using computer packaged program to find out frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and f-test and method of Scheffé was used to analyze differences in pair.

The results of the research were as follows:

In the level of administration along with principles of good governance of basic education schools executives in Dan Sai district under Loei Primary Educational Service Area Office 3, aspect of law, virtue, participation, and responsibility were in high level. As for aspect of transparency and value, they were in medium level. While comparing the level of administration along with principles of good governance; classified by education levels, aspect of transparency was statistically different significant at 0.05. Here, teachers with education level higher than Bachelor had the level of administration along with principles of good governance than administrators. In addition, while comparing the level of administration along with principles

of good governance; classified by working experiences, aspect of transparency was statistically different significant at 0.05. Here, staffs with working experience higher than 21 years had the level of administration along with principles of good governance higher than working experiences with in 11-20 years and 10 years. Beside this, there were no any differences.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงได้เพราะได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากหลายฝ่าย ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณสถาบัน องค์กร และบุคคลที่ได้ให้ความช่วยเหลือดังต่อไปนี้

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสานและคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แนะแนวทางการเขียนสารนิพนธ์แก่ผู้วิจัย

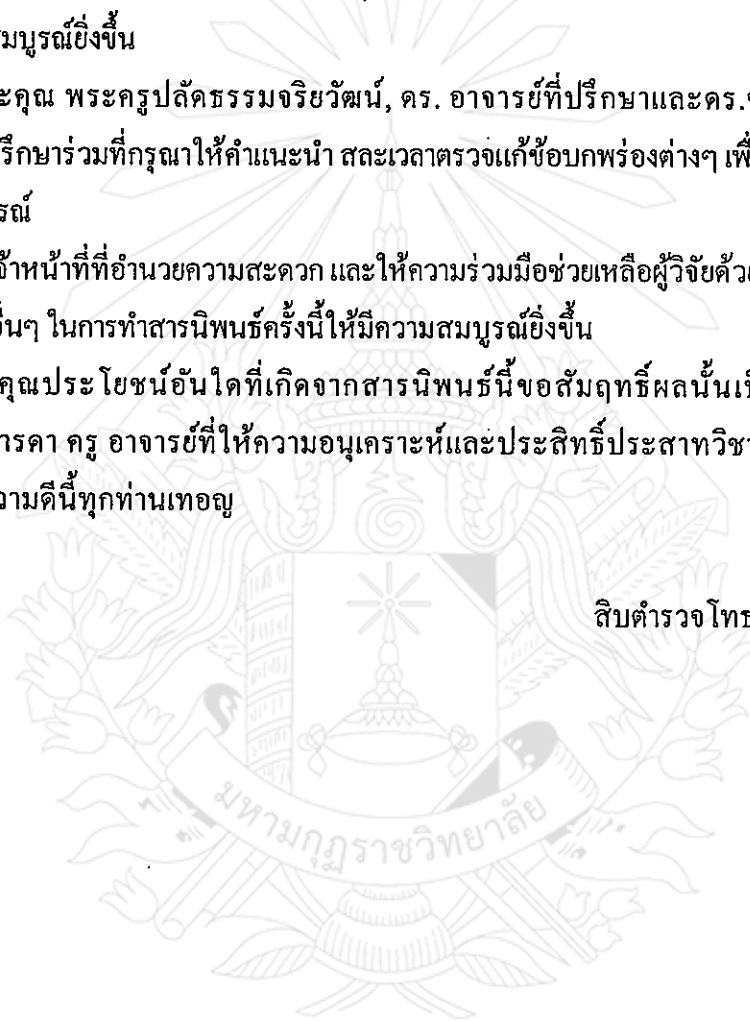
ขอขอบคุณคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ทุกท่านที่เสียสละเวลาอันมีค่าช่วยเติมเต็มให้สารนิพนธ์นี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ พระครูปลัดธรรมจริยวัฒน์, ดร. อาจารย์ที่ปรึกษาและดร.จักรกฤษณ์ โปดาพล อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมที่กรุณาให้คำแนะนำ สละเวลาตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้ได้สารนิพนธ์ที่ถูกต้องสมบูรณ์

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ที่อำนวยความสะดวก และให้ความร่วมมือช่วยเหลือผู้วิจัยด้วยดีตลอดจนให้ข้อเสนอแนะและอื่นๆ ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

คุณค่าและคุณประโยชน์อันใดที่เกิดจากสารนิพนธ์นี้ขอสัมฤทธิ์ผลนั้นเป็นสิ่งบูชาพระคุณของ บิดา มารดา ครู อาจารย์ที่ให้ความอนุเคราะห์และประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ของ ได้รับส่วนแบ่งความดีนี้ทุกท่านเทอญ

สิบคำรวจโทเรนศ ภัคดีมี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 สมมติฐานการวิจัย	5
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	5
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา	9
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา	17
2.3 แนวคิดหลักธรรมาภิบาล	19
2.4 การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาล	37
2.5 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา	46
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	49
2.7 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	54

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	55
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	55
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	56
3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	57
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	59
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	59
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	60
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	62
4.2 ผลการวิเคราะห์สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม	62
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	63
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	82
5.1 สรุปผลการวิจัย	83
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	87
5.3 ข้อเสนอแนะ	97
บรรณานุกรม	99
ภาคผนวก	104
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	105
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย	113
ภาคผนวก ค หนังสือขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ	115
ภาคผนวก ง แบบประเมินดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม	119
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล	127
ภาคผนวก ฉ คำสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ	129
ประวัติผู้วิจัย	132

สารบัญตาราง

	หน้า	
ตารางที่ 3.1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	56
ตารางที่ 3.2	ค่าความเชื่อ (Reliability) มั่นของแบบสอบถาม	58
ตารางที่ 4.1	ความถี่และร้อยละของข้อมูลแสดงสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม	62
ตารางที่ 4.2	ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักนิติธรรม	64
ตารางที่ 4.3	ผลการเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามระดับการศึกษา	65
ตารางที่ 4.4	ผลการเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	66
ตารางที่ 4.5	ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักคุณธรรม	67
ตารางที่ 4.6	ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามระดับการศึกษา	68
ตารางที่ 4.7	ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	69

ตารางที่ 4.16	ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักความรับผิดชอบ	77
ตารางที่ 4.17	ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	78
ตารางที่ 4.18	ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักความคุ้มค่า	79
ตารางที่ 4.19	ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามระดับการศึกษา	80
ตารางที่ 4.20	ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	81

สารบัญภาพ

หน้า

แผนภาพที่ 2.1	แสดงกระบวนการมีส่วนร่วม	33
แผนภาพที่ 2.2	แสดงหลักธรรมาภิบาลกับการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ	45
แผนภาพที่ 2.3	แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	54

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในหลายบริบททั้งที่เป็น โอกาสและข้อจำกัดต่อการพัฒนาประเทศจึงต้องมีการเตรียมความพร้อมของคนและระบบให้สามารถปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใหม่ในอนาคตและแสวงหาประโยชน์อย่างรู้เท่าทันโลกาภิวัตน์และสร้างภูมิคุ้มกันให้กับทุกภาคส่วนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ ตลอดชีวิตและเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ ความเจริญก้าวหน้าสามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาต่างๆ ของสังคมซึ่งปัจจุบันสังคมได้ก้าวเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการด้านการสื่อสาร โทรคมนาคมและเครือข่ายเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วการได้รับข้อมูลข่าวสารตลอดจนวัฒนธรรมต่างชาติต่างมีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคม ซึ่งประเทศไทยในปัจจุบันตกอยู่ในภาวะที่ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศมีแนวโน้มต่ำลงทำให้สังคมไทยตกอยู่ในกระแสวัตถุนิยมและบริโภคนิยมต่างก็คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวมสภาวะการดังกล่าวทำให้ประเทศขาดความพร้อมขาดภูมิคุ้มกันทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกสังคมตกอยู่ในสภาวะที่ต้องพึ่งพิงเทคโนโลยีจนก้าวไม่ทันโลกเกิดวิกฤตการณ์และมีปัญหาด้านหนี้สาธารณะภาครัฐไม่สามารถระดมทรัพยากรในการบริการ ด้านสังคมได้ทั่วถึงจึงจำเป็นต้องอาศัยการจัดการบริการของเอกชน การพัฒนาประเทศให้หลุดพ้นจากภาวะข้อจำกัดดังกล่าวจำเป็นต้องเร่งรัดการแก้ไขปัญหาตั้งแต่รากฐานของสังคมหรือคนไทยให้มีคุณภาพสามารถพึ่งตนเองได้ควบคู่กับการสร้างสมดุลให้เกิดทุกด้าน เพื่อให้เกิดสังคมที่เข้มแข็งและมีคุณภาพโดยอาศัยการ ระดมทรัพยากรทั้งภาครัฐและภาคเอกชนดังนั้นการพัฒนาศักยภาพของคนจึงมีความสำคัญยิ่งการกำหนดให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญที่จะทำให้สถานศึกษามีอิสระมีความเข้มแข็งในการบริหาร เพื่อให้การบริหารเป็นไปอย่างคล่องตัวรวดเร็วสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชนท้องถิ่นประเทศชาติ การบริหารจัดการของสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ให้บริการแก่ประชาชนและเป็นสถานศึกษาของรัฐจำเป็นต้องจัดระบบการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพทั้งงานวิชาการ งานประมาณ บริหารงานบุคคลและบริหารงานทั่วไป โดยยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good Governance) หรือหลักธรรมาภิบาลเป็น

เครื่องมือในการนำวิสัยทัศน์และนโยบายสู่การปฏิบัติ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียน
ในฐานะนิติบุคคลด้วย¹

กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 35 กำหนดให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา 34 (2) มีฐานะเป็นนิติบุคคล การกำหนดให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญที่จะทำให้สถานศึกษามีอิสระ มีความเข้มแข็งในการบริหาร เพื่อให้การบริหารเป็นไปอย่างคล่องตัว รวดเร็วและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นและประเทศชาติ ดังนั้นสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องจัดระบบการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ สถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลตามเจตนารมณ์ของกฎหมายดังกล่าวนอกจากจะมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบให้ถือปฏิบัติแล้วจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการดำเนินกิจการหรือบริหารงานทั้งงานวิชาการ งานประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารงานทั่วไปให้มีประสิทธิภาพโดยยึดหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School base management) และหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good governance) ที่ยึดหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า เป็นเครื่องมือในการนำวิสัยทัศน์และนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการตลอดจนสนองตอบต่อนโยบายกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2548 - 2552 ดังนั้นสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจึงจำเป็นต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า ธรรมภิบาล (Good governance) มาบูรณาการในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาในฐานะที่เป็นนิติบุคคลด้วยการจัดการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการ สอดคล้องกันระหว่างหน่วยงาน 3 ระดับคือ ระดับกระทรวง ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับสถานศึกษาในแต่ละระดับต่างมีบทบาทหน้าที่โดยเฉพาะกล่าวคือระดับกระทรวงจะกำหนดแผนนโยบาย มาตรฐาน การประเมินผล การสนับสนุนทรัพยากรให้แก่หน่วยปฏิบัติระดับเขตพื้นที่มีอำนาจหน้าที่ในการประสานทุกระดับส่งเสริมสนับสนุนด้านต่างๆ แก่สถานศึกษาและระดับสถานศึกษาเป็นหน่วยจัดการศึกษาอย่างแท้จริงเพราะคุณภาพการศึกษาจะเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับที่การบริหารจัดการในระดับนี้การบริหารจัดการศึกษาจำเป็นต้องดำเนินการตามหลักการหรือแนวทางธรรมภิบาลจึงจะเป็นการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับแนวโน้มสภาพปัญหาและความต้องการใน

¹สำนักงานคณะกรรมการศึกษาเอกชน, คู่มือจัดการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว, 2542), หน้า 10-12.

ยุคโลกาภิวัตน์นำไปสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กรหรือหน่วยงานและเป็นหลักประกันความสำเร็จในการบริหารจัดการ²

ในการบริหารจัดการสู่ความสำเร็จนั้นต้องอาศัยสมรรถภาพของผู้บริหาร โรงเรียนรวมทั้งแนวทางการบริหาร ดังนั้นยุทธศาสตร์สู่ความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนที่เป็นนิติบุคคลเป็นต้องอาศัยผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเหมาะสมและมีแนวทางการบริหารสอดคล้องกับหลักการบริหารจัดการโรงเรียน การบริหารงานจะต้องเป็นรูปแบบใหม่เพราะประสิทธิภาพของการดำเนินงานของโรงเรียนขึ้นอยู่กับผู้บริหารซึ่งเป็นผู้ดำเนินการบริหารจัดการศึกษา โดยจำเป็นต้องจัดหาทรัพยากรวิชาการและข้อมูลสารสนเทศ จัดการกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ประสานและสร้างความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว และองค์กรต่างๆ เพื่อทุกฝ่ายจะได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและได้กล่าวถึงเงื่อนไขความสำเร็จในการนำธรรมาภิบาลมาใช้ในสถานศึกษา เช่น ให้ชุมชนมีส่วนร่วมโปร่งใสในการดำเนินงาน มุ่งคุณภาพ ประโยชน์ต่อผู้เรียนเป็นที่ตั้งพึ่งตนเองเป็นหลักทำงานด้วยความรับผิดชอบ หน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้องให้อิสระในการดำเนินงานเน้นการบริหารในองค์คณะบุคคล คณะกรรมการจัดให้มีสารสนเทศครบถ้วนประกันคุณภาพการศึกษาประเมินตรวจสอบเป็นระยะๆ

จากรายงานผลการดำเนินงานประจำปี 2554 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 พบว่า ด้านการบุคลากรบางส่วนไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพเต็มความรู้ ความสามารถ ทำให้นักเรียนขาดโอกาสได้รับการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นในการบริหารจัดการสู่ความสำเร็จนั้นต้องอาศัยสมรรถภาพของผู้บริหาร โรงเรียนรวมทั้งแนวทางการบริหาร ดังนั้นยุทธศาสตร์สู่ความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนที่เป็นนิติบุคคลจำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเหมาะสมและมีแนวทางการบริหารสอดคล้องกับหลักการบริหารจัดการโรงเรียน การบริหารงานจะต้องเป็นรูปแบบใหม่เพราะประสิทธิภาพของการดำเนินงานของโรงเรียนขึ้นอยู่กับผู้บริหารซึ่งเป็นผู้ดำเนินการบริหารจัดการศึกษา โดยจำเป็นต้องจัดหาทรัพยากรวิชาการและข้อมูลสารสนเทศจัดการกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ประสานและสร้างความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว และองค์กรต่างๆ เพื่อทุกฝ่ายจะได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและได้กล่าวถึงเงื่อนไขความสำเร็จในการนำธรรมาภิบาลมาใช้ในสถานศึกษา เช่น ให้ชุมชนมีส่วนร่วมโปร่งใสในการดำเนินงาน มุ่งคุณภาพ ประโยชน์ต่อผู้เรียนเป็นที่ตั้ง พึ่งตนเองเป็นหลัก ทำงานด้วยความรับผิดชอบ หน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้องให้อิสระใน

²นงลักษณ์ ยุทธสุทธิพงศ์, “ศึกษาสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในเขตตรวจราชการที่ 13”, รายงานการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักผู้ตรวจราชการ ประจำเขตตรวจราชการที่ 8 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ), 2550, หน้า 1.

การดำเนินงาน เน้นการบริหารในองค์คณะบุคคล คณะกรรมการ จัดให้มีสารสนเทศครบถ้วน ประกันคุณภาพการศึกษา ประเมินตรวจสอบเป็นระยะๆ

สำหรับสถานศึกษาผู้ที่มีบทบาทมากที่สุดต่อความสำเร็จคือผู้บริหาร สำหรับผู้บริหารนับได้ว่าเป็นบุคคลสำคัญในการดำเนินการต่างๆ ของสถานศึกษาผู้บริหารจะต้องใช้ความสามารถในการบริหารเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผล การบริหารจะประสบผลสำเร็จได้ย่อมขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจสั่งการเป็นเครื่องกำหนดทิศทางในการทำงานของบุคลากรการตัดสินใจใดๆ ย่อมมีผลกระทบต่อองค์กรหรือหน่วยงาน อาจทำให้เกิดประสิทธิภาพหรือเกิดความล้มเหลวในหน่วยงาน ได้ธรรมาภิบาล (Good governance) จึงเป็นหลักคิดสำหรับการบริหารจัดการที่ดีเพื่อประกันว่าใน องค์กรจะไม่มีกรณีร้ายแรงบังหลวงไม่ด้วยประสิทธิภาพธรรมาภิบาลของสถานศึกษาจะช่วย ประกันเรื่องนี้ได้³

จากสาเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจถึงการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลย เขต 3 และเห็นความสำคัญในเรื่องนี้ จึงได้ทำการศึกษาระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการ บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลยชั้นผล การศึกษาจะเป็นประ โยชน์ต่อสถานศึกษาได้นำไปปรับปรุงพัฒนาการบริหารจัดการให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน อำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลย เขต 3 ใน 6 ด้าน คือ ด้านหลักนิติ ธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้าน หลักความคุ้มค่า และเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน ใน 6 ด้านนั้น จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน

³เกษม วัฒนชัย, ธรรมาภิบาลกับคอร์รัปชันในสังคมไทย, (กรุงเทพมหานคร : อัมรินทร์ ปริ้นติ้งแอนด์ พับลิชชิ่ง, 2546), หน้า 19.

1.3 สมมุติฐานการวิจัย

จากการศึกษางานวิจัยของผู้ที่ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาและมีการเปรียบเทียบจำแนกตามตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงานแล้วพบว่ามีความแตกต่างในตัวแปรที่นำศึกษาเปรียบเทียบ เช่น งานวิจัยเรื่องศึกษาสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในเขตตรวจราชการที่ 13 ของ นางลักขณ์ ยุทธสุทธิพงศ์ และ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ โรงเรียนนวมินราชูทิศมีชัยมิม จังหวัดนครสวรรค์ของ พระมหาสำเริง ธีปญโญ ดังนั้น ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานการวิจัยในการเปรียบเทียบว่าระดับทักษะการบริหารสถานศึกษาตามโครงสร้าง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล 6 ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบและด้านหลักความคุ้มค่าของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 เมื่อเปรียบเทียบจำแนกระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงานมีความแตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ ครูผู้สอนในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 360 คน

1.4.2 ขอบเขตด้านตัวแปร ประกอบด้วย

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมรัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการและฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขมีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทาป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤติภัยอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคตเพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และความร่วมมือร่วมอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทยรัฐธรรมนูญและกระแสโลกยุคปัจจุบันการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาล (Good Governance)

หลักนิติธรรม หมายถึง ระเบียบและหลักเกณฑ์ที่ใช้เป็นข้อตกลงของหน่วยงาน โดยที่ระเบียบและหลักเกณฑ์การบังคับเหล่านั้นต้องเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสมาชิกระเบียบและหลักเกณฑ์เหล่านั้นต้องนำมาซึ่งความเสมอภาคสมาชิกในหน่วยงานและผู้รับบริการรวมทั้งมีสภาพเอื้อต่อการควบคุมและพัฒนาผู้รับบริการด้วยการกำหนดและการปฏิบัติตามกฎ กติกาที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด

หลักคุณธรรม หมายถึง การปฏิบัติในการทำสิ่งที่ถูกต้องด้วยความซื่อสัตย์ จริ่งใจ ยึดมั่นในความถูกต้องดีงามบนพื้นฐานของศีลธรรมจริยธรรมประชาชนแต่ละคนทำหน้าที่อย่างถูกต้องคือเลือกทำงานที่สุจริตและเป็นประโยชน์ต่อสังคม ต่อส่วนร่วมปฏิบัติตามกฎหมายและเป็นพลเมืองดีภายใต้ระเบียบข้อบังคับของผู้รับบริการและยังประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ

หลักความโปร่งใส หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของหน่วยงานและผู้บริการกับความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการของภาครัฐและเจ้าหน้าที่ส่วนราชการจำนวนเรื่องกล่าวหาร้องเรียนหรือสอบสวนเจ้าหน้าที่ของรัฐการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบได้ชัดเจน โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรให้มีความโปร่งใสตรวจสอบได้

หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคลากรในหน่วยงานและผู้รับบริการซึ่งเป็นผู้มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบจากการบริหารหรือการดำเนินงานต่างๆ ของหน่วยงานได้รับรู้ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ รวมทั้งสนับสนุนติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติตามสิ่งที่ตนเองได้ร่วมตัดสินใจ

หลักความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นและตั้งใจปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถให้บรรลุความสำเร็จ สอดคล้องตามกฎระเบียบและหลักเกณฑ์ของทางราชการที่เกี่ยวข้องปฏิบัติงานอย่างมีจิตสำนึกต่อหน้าที่ สังคม ประชาชน และประเทศโดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้รับบริการและส่วนรวมเป็นสำคัญรวมทั้งผลที่เกิดจากการปฏิบัติงานดังกล่าวทั้งที่เป็นผลดีและผลเสียขาดลอยพร้อมแสดงข้อเท็จจริงในกรประกอบภารกิจต่อสาธารณชน สามารถชี้แจงเหตุผลได้และพร้อมต่อการรับตรวจสอบจากสาธารณะ

หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการ โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ด้วยความประหยัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม ทำให้งานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้อำนวยการโรงเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ในปีการศึกษา 2555

ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่รับผิดชอบดูแลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดเลย เขต 3 ประกอบด้วย 3 อำเภอ ประกอบด้วยอำเภอ ด่านซ้าย อำเภอภูเรือและอำเภอนาแห้ว

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง สถานศึกษาที่มีอำนาจหน้าที่และวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ระดับคือ ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี

ประสบการณ์การทำงาน หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติการสอนในโรงเรียนของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ช่วงคือ 1- 10 ปี, 11-20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

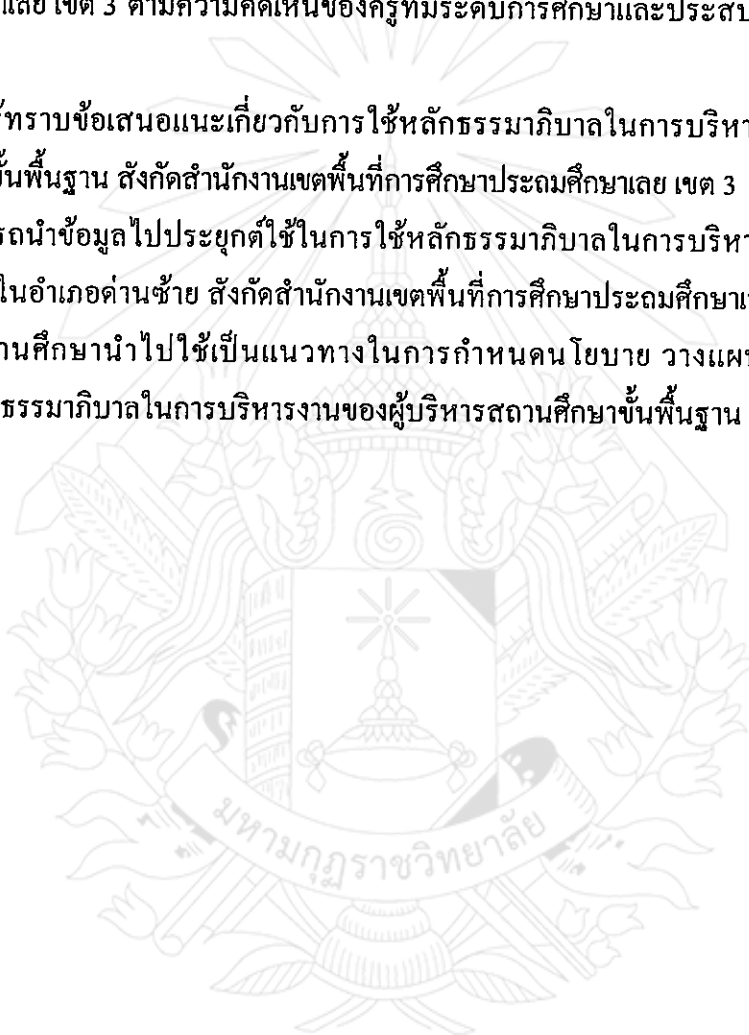
การวิจัย ในครั้งนี้ผู้วิจัยคาดว่าจะได้รับประโยชน์ ดังนี้

1.6.1 ทำให้ทราบระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3

1.6.2 ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอคำชะอี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ตามความคิดเห็นของครูที่มีระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงานที่ต่างกัน

1.6.3 ทำให้ทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3

1.6.4 สามารถนำข้อมูลไปประยุกต์ใช้ในการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอคำชะอี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษานำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย วางแผนส่งเสริมสนับสนุนการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอคำชะอี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับกำหนดกรอบในการวิจัยโดยนำเสนอตามลำดับขั้นตอนดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา
- 2.3 แนวคิดหลักธรรมาภิบาล
- 2.4 การบริหาร โรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาล
- 2.5 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.7 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา

2.1.1 ความหมายและหน้าที่ทางการบริหาร

การบริหาร หมายถึง กระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ (Efficient) และประสิทธิผล (Effective) โดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหาร (administrative functions) ซึ่งหน้าที่ทางการบริหารนี้นักทฤษฎีจำแนกแตกต่างกันเช่น Fayol นักวิชาการทางการบริหารในยุคทัศนะดั้งเดิม (Classic viewpoint) เมื่อประมาณ 100 ปีก่อนเป็นชาวฝรั่งเศสเกิดปี 1841 จำแนกเป็น 5 หน้าที่ คือการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ การประสานงานและการควบคุมในขณะที่ Gulick นักวิชาการทางการบริหารในยุคเดียวกันแต่เป็นระยะถัดมาชาวอเมริกัน เกิดปี 1892 ได้จำแนกเป็น 7 หน้าที่ คือการวางแผน การจัดองค์การ การบุคลากร การสั่งการ การประสานงาน การรายงานและการงบประมาณ รู้จักกันดีในชื่อย่อว่า POSDCoRB นักวิชาการทางการบริหารในระยะปัจจุบัน เช่น Carroll and Gillen เป็นต้น ได้จำแนก

ออกเป็น 4 หน้าที่ คือการวางแผน การจัดองค์การ การนำและการควบคุมโดยสังเกตได้จากตำราทางการบริหารส่วนใหญ่¹

จันทราณี สงวนนาม มีความเห็นว่า การบริหารเป็นเรื่องของการทำกิจกรรม โดยผู้บริหารและสมาชิกในองค์การ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพด้วยการทรัพยากรและเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด²

อธิปัตย์ คลีสุนทร กล่าวว่า การบริหารคือ การทำงานให้สำเร็จได้นั้นมีวิธีการอยู่มากมายหลากหลายวิธีที่ผู้บริหารทั้งหลายได้ใช้ความรู้ ความสามารถ เลือกวิธีที่เหมาะสมกับสภาพความรู้ความสามารถเลือกวิธีที่เหมาะสมตามสภาพความต้องการและสภาพแวดล้อมมาใช้ให้เป็นประโยชน์ได้³

หวน พินธุพันธ์ กล่าวว่า การบริหารหมายถึงการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้⁴

ราเชนทร์ พุ่มแจ้ ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร การร่วมมือกันทำงานด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้ร่วมกันตั้งเอาไว้โดยอาศัยทรัพยากรการบริหาร ซึ่งได้แก่บุคลากร เงิน วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการจัดการที่เหมาะสมที่จะทำให้การดำเนินงานของหน่วยงานหรือองค์การต่างๆ มีความสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีมีประสิทธิภาพซึ่งมีองค์ประกอบต่างๆ ที่จะต้องนำมาใช้โดยที่ผู้บริหารขององค์การเป็นผู้แสดงความเป็นมีอาชีพของการบริหาร⁵

¹วิโรจน์ สารรัตนะ, แนวคิด ทฤษฎี และประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ 8, (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดทิพย์วิสุทธิ์, 2555), หน้า 1.

²จันทราณี สงวนนาม, ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์นัคพอยท์, 2545), หน้า 11.

³อธิปัตย์ คลีสุนทร, ยุทธศาสตร์การบริหารในยุคโลกาภิวัตน์, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2547), หน้า 26-28.

⁴หวน พินธุพันธ์, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อักษรบัณฑิต, 2550), หน้า 3.

⁵ราเชนทร์ พุ่มแจ้, “ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยอีสาน), 2552, 110 หน้า.

บุญชม ศรีสะอาด สรุปความหมายของการบริหารการศึกษาเป็นกระบวนการและกิจกรรมที่ผู้บริหารขององค์การทางการศึกษาใช้ภาวะผู้นำในการระดมทรัพยากรและเทคนิคในการประยุกต์ศาสตร์และศิลป์ทางการบริหารมาใช้ในกิจการทางการศึกษา การพัฒนาองค์การทางการศึกษาและสมาชิกของสังคมให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา มีความรู้ความสามารถในการเรียนรู้การประกอบอาชีพและเป็นคนดีของสังคมตามเป้าหมายและนโยบายของประเทศ

Massie and Douglas (1981) ได้แสดงทัศนะว่า การบริหารเป็นทั้งศาสตร์ ศิลป์และวิชาชีพ กล่าวคือกรณีที่เป็น “ศาสตร์” (Science) หมายถึงการบริหารเป็นองค์ความรู้ที่เกิดจากการสืบค้นหาความรู้ใหม่ๆ ด้วยวิธีการเชิงวิทยาศาสตร์มีการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล การตั้งสมมติฐานและการทดสอบสมมติฐานเป็นต้น ดังเช่นในช่วงศตวรรษที่ผ่านมาได้มีการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ๆ ก่อให้เกิดทฤษฎีทางการบริหารขึ้นมามากมายในกรณีที่เป็นศิลป์ (art) หมายถึงการบริหารเป็นทักษะและความรู้ที่แต่ละบุคคลสามารถพัฒนาขึ้นเพื่อบรรลุจุดหมายใดจุดหมายหนึ่ง โดยทักษะและความรู้ที่พัฒนาขึ้นนั้นอาจเกิดจากการฝึกฝนหรือการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นที่มีความชำนาญหรือกับบุคคลที่ได้รับการพัฒนาทักษะทางการบริหารมาแล้วเป็นอย่างดีเสมือนนักดนตรีหรือจิตรกรที่มีความชำนาญหรือมีทักษะสูง กล่าวได้ว่า ศิลป์เป็นเรื่องของการกระทำหรือฝึกฝนเพื่อความชำนาญ ส่วนศาสตร์เป็นเรื่องของความรู้ รู้ว่าคืออะไรและทำอย่างไร (Art is doing, and science is knowing what how to do)

กรณีที่เป็น “วิชาชีพ” (Profession) เกิดขึ้นจากความเป็นทั้งศาสตร์และความเป็นศิลป์มีเกณฑ์ที่แสดงถึงความเป็นวิชาชีพดังนี้

1. วิชาชีพที่เกิดขึ้นจากการมีองค์ความรู้ในวิชาชีพนั้นๆ อย่างเป็นระบบโดยบุคคลในวิชาชีพต้องได้รับการพัฒนาสติปัญญาอยู่เสมอ
2. วิชาชีพต้องการความมีทัศนคติเพื่อการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น บุคคลในวิชาชีพจะต้องมีการสืบค้นหาคำคิดใหม่ (New ideas) อยู่เสมอ
3. วิชาชีพเน้นการบริการให้บริการต่อผู้อื่นดังนั้นในวิชาชีพหนึ่งๆ จึงต้องการหลักการเชิงจริยธรรมว่า เงินไม่ได้เป็นปัจจัยที่จะใช้วัดผลสำเร็จที่สำคัญ

บุญชม ศรีสะอาด และสุริทอง ศรีสะอาด, การวิจัยเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์นการพิมพ์, 2552), หน้า 12.

4. วิชาชีพมีมาตรฐานทางวิชาชีพ ดังนั้นวิชาชีพหนึ่งๆ จะมีมาตรฐานทางวิชาชีพที่กำหนดขึ้นโดยสมาคมทางวิชาชีพนั้น การเข้าเป็นสมาชิกก็ต้องได้รับการยอมรับ มีการฝึกฝนอบรมและมีการปลูกฝังทัศนคติค่านิยมนั้นๆ⁷

Massie and Douglas (1981) ให้ทัศนะว่าเกณฑ์ข้อ 1 และข้อ 2 สำหรับอาชีพทางการบริหาร อาจไม่มีข้อสงสัยแต่เกณฑ์ข้อ 3 และ ข้อ 4 อาจมีข้อสงสัยกันอยู่เนื่องจากมาตรฐานทางจริยธรรมของผู้บริหารยังเป็นปัญหาที่สำคัญการเข้าสู่ตำแหน่งทางการบริหารก็ยังไม่จำกัดตัวผู้ที่เข้าสู่ตำแหน่งได้อย่างชัดเจนแม้ว่าโดยทั่วไปผู้ที่มีการศึกษาด้านการบริหารการศึกษามักมีความเป็นไปได้ที่จะเข้าสู่ตำแหน่งได้สูง ดังนั้นอาชีพทางการบริหารจึงจะยังคงอยู่ในสายตาของสาธารณะ โดยเฉพาะข้อสงสัยในเชิงจริยธรรม เพื่อพัฒนาสู่ความเป็นวิชาชีพที่ดีต่อไปแต่อย่างไรก็ตามมีคำกล่าวหนึ่งสำหรับผู้บริหาร คือการบริหารเป็นกระบวนการที่สามารถเรียนรู้ได้ไม่จำเป็นต้องมีมาแต่กำเนิด⁸

กล่าวโดยสรุป การบริหารหมายถึงกระบวนการดำเนินงานทุกชนิดให้สำเร็จลุล่วงไป เช่นเดียวกับคำว่า การจัดการซึ่งหมายถึงการดำเนินงานทุกชนิดในหน่วยงานให้สำเร็จลุล่วงไปเหมือนกัน กล่าวคือการบริหารใช้กับการบริหารทุกชนิดในส่วนที่เป็นรัฐบาลส่วนคำว่าจัดการใช้ในส่วนที่เป็นธุรกิจของเอกชน การบริหารหมายถึงการกำหนดนโยบาย การจัดการหมายถึงการนำนโยบายไปปฏิบัติ

2.1.2 แนวคิดการบริหารการศึกษา

การบริหารการศึกษาเป็นศาสตร์ที่มีทฤษฎีสาขาหนึ่งมีองค์ประกอบของความรู้ที่มีกฎเกณฑ์ การบริหารจำเป็นต้องอาศัยทฤษฎีเพื่อเป็นกรอบแนวทางในการบริหารจัดการวิจัยเพื่อค้นหาองค์ความรู้ที่จะนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล องค์ความรู้การบริหารการศึกษาเริ่มมีการจัดระบบมีแบบแผนเมื่อราวศตวรรษที่ 20 ทฤษฎีที่นำมาใช้ในวิชาบริหารการศึกษาได้นำมาจากศาสตร์สาขาต่างๆ โดยนำมาศึกษาค้นคว้า วิจัยเชิงวิทยาศาสตร์เพื่อนำผลไปปฏิบัติ

การบริหารการศึกษาเป็นศิลป์ที่ขึ้นอยู่กับความสามารถ ประสบการณ์หรือทักษะของผู้บริหารแต่ละบุคคลที่จะทำงานให้บรรลุตามเป้าหมายนับว่าเป็นการประยุกต์ทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม การศึกษาอบรมทางด้านการบริหารการศึกษา ทำ

⁷วิโรจน์ สารรัตนะ, แนวคิด ทฤษฎี และประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา, อ่างแล้ว, หน้า 2.

⁸เรื่องเดียวกัน, หน้า 3.

ให้สามารถนำหลักทฤษฎีไปใช้ได้เหมาะสมและเข้ากับสถานการณ์ย่อมจะทำให้เกิดผลสำเร็จมากกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษาอบรมมาทางการบริหารการศึกษาสำหรับผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษาอบรมทางด้านการบริหารการศึกษาหากต้องมารับตำแหน่งทางบริหารจึงมีความจำเป็นต้องหาประสบการณ์การเรียนรู้ระหว่างการบริหาร ซึ่งความรู้ที่ได้อาจจะเกิดจากอำนาจหน้าที่ ความคิดริเริ่ม สามัญสำนึกหรือการสังเกต⁹

วิชาชีพทางการศึกษาเป็นวิชาชีพชั้นสูง วิชาชีพหนึ่งผู้บริหารการศึกษา (ผู้บริหารนอกสถานศึกษา) ผู้บริหารสถานศึกษา ครูศึกษานิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษาอื่นๆ จะต้องเป็น “มืออาชีพ” ผู้บริหารในองค์การทางการศึกษาเป็นบุคลากรหลักที่สำคัญของสถานศึกษาและเป็นผู้นำวิชาชีพที่จะต้องมีความรู้ ความรู้ ความสามารถ และคุณธรรม จริยธรรม ตลอดทั้งจรรยาบรรณวิชาชีพที่ดีจึงจะนำไปสู่การจัดและการบริหารสถานศึกษาที่ดีจึงจะทำให้การศึกษามบรรลุความสำเร็จได้อย่างดี มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและคุณภาพของสถานศึกษา¹⁰ กล่าวคือ

1. ผู้บริหารในองค์การทางการศึกษาจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจตลอดทั้งแนวทางการปฏิรูปการศึกษาเกี่ยวกับผลการจัดและปัญหาการจัดการศึกษาที่ผ่านมาในด้านต่างๆ ผลการประเมินคุณภาพภายนอก แผนการศึกษาแห่งชาติ ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ นโยบายของกระทรวงศึกษาของสำนักงานที่เกี่ยวข้องแนวภารกิจของสถานศึกษาที่กำหนดไว้ แนวการบริหารและจัดการศึกษาความเป็นมืออาชีพในการบริหารการศึกษาและ แนวทางการปฏิรูปการศึกษา

2. ผู้บริหารในองค์การทางการศึกษาจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจและการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอกตลอดทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อประเมินภายนอก

3. ผู้บริหารในองค์การทางการศึกษาจะต้องมีความรู้ความสามารถในการจัดการศึกษาและการบริหารการศึกษาในด้านต่างๆ ด้วยความเป็นมืออาชีพอย่างแท้จริงจะต้องมีคุณสมบัติอย่างน้อยตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพตามข้อบังคับของคุรุสภา

⁹ ธร สุนทรายุทธ, การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป : ทฤษฎี วิจัย และปฏิบัติทางการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : เนติกุลการพิมพ์ จำกัด, 2551), หน้า 245.

¹⁰ ธีระ รุญเจริญ, ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : ข้าวฟ่าง, 2550), หน้า 72-73.

4. ผู้บริหารในองค์กรทางการศึกษาจะต้องมีภาวะผู้นำที่เอื้อต่อการการบริหารและจัดการศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และการบริหารแบบมีส่วนร่วม¹¹

5. ผู้บริหารในองค์กรทางการศึกษาต้องมีความรู้ ความสามารถในการบริหารฐาน โรงเรียน (SBM) ตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2547 และสามารถนำหลักธรรมาภิบาล มาใช้ในการบริหารและจัดการศึกษารวมทั้งสามารถปฏิบัติตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้การบริหาร ฐานโรงเรียนตามที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาพัฒนาไว้

6. ผู้บริหารในองค์กรทางการศึกษาจะต้องมีความสามารถทำให้องค์กรเป็นองค์กรแห่ง การเรียนรู้อย่างแท้จริงและจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดการความรู้ (Knowledge Management : KM) กระบวนการจัดการองค์ความรู้และพัฒนาองค์กร และการพัฒนาสมองเพื่อ การเรียนรู้ (Brain-based Learning Development)

7. ผู้บริหารในองค์กรทางการศึกษาจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดชั้นและการจัด โรงเรียนในกระบวนการเรียนการสอน เพื่อที่จะเลือกใช้และนำไปสู่วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

8. ผู้บริหารในองค์กรทางการศึกษาจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในแนวคิด หลักการและ การจัดทำหลักสูตร และจะต้องมีความเข้าใจสามารถส่งเสริมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ

9. ผู้บริหารในองค์กรทางการศึกษาจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการวิจัยทั้งการวิจัย และการพัฒนาในกระบวนการบริหารและกระบวนการจัดการเรียนการสอนตลอดทั้งการส่งเสริม การใช้กระบวนการตรวจวิจัยในการเรียนรู้ของนักเรียน

10. ผู้บริหารในองค์กรทางการศึกษาจะต้องสามารถนำองค์กรมุ่งเน้นกระบวนการนำ องค์กรและกระบวนการรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility) การแสดงกิจกรรม อย่างรู้หน้าที่แสดงความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างค้ำคอเนื่องมีเหตุผลตามหลักจริยธรรมและ กำกับดูแลกิจการที่ดี โดยไม่สร้างผลกระทบในทางลบทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา¹²

¹¹ธีระ รุณเจริญ, ผู้ความเป็นผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ, (กรุงเทพมหานคร : ข้าวฟ่าง, 2548), หน้า 83.

¹²ศิริชัย กาญจนวาสี, การนำองค์กรและเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา, (กรุงเทพฯ- มหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553), หน้า 93.

ดังนั้น การบริหารการศึกษาจึงเป็นศาสตร์ เป็นศิลป์ซึ่งมีแบบแผน มีทฤษฎีที่หยิบยืมมาจากศาสตร์อื่นเพื่ออธิบายปรากฏการณ์หรือทำนายหรือคาดการณ์และการควบคุมพฤติกรรมของคนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา ความจำเป็นต้องเป็นมืออาชีพเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงเป็นไปอย่างรวดเร็วในยุค โลกาภิวัตน์ไร้พรมแดนจะต้องยึดคุณภาพนักเรียนเป็นเป้าหมายสูงสุด

วิโรจน์ สารรัตนะ ได้กล่าวว่าเกิดจากองค์ความรู้ที่เป็นระบบ พัฒนาทางปัญญาอยู่เสมอเปลี่ยนแปลง คิดค้นความคิดใหม่เน้นการให้บริการผู้อื่น มีมาตรฐานทางอาชีพที่ถูกกำหนดขึ้นสมาคมทางอาชีพนั้น

ปัจจัยการบริหาร

ปัจจัยพื้นฐานทางการบริหารมี 4 อย่างที่เรียกว่า 4Ms ได้แก่

1. คน (Man)
2. เงิน (Money)
3. วัสดุสิ่งของ (Materials)
4. การจัดการ (Management)

ข้อจำกัดทางการบริหาร

1. สถานภาพทางภูมิศาสตร์
2. ประชากร
3. ทรัพยากร
4. ลักษณะนิสัย และความสามารถของคนในชาติ
5. ความเชื่อถือและความศรัทธา
6. ขนบธรรมเนียมและประเพณี
7. ค่านิยมและอุดมการณ์ทางสังคม

หลักการบริหารที่มีประสิทธิภาพ (Edgar L. Morphet)

1. การบริหารที่มีผู้บริหารเพียงคนเดียวในองค์การ (Division of Labor)
2. มีการกำหนดมาตรฐานทำงานที่ชัดเจน (Standardization)
3. มีเอกภาพในการบังคับบัญชา (Unity of command)
4. มีการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้แก่ผู้ร่วมงาน (Delegation of Authority and Responsibility)
5. มีการแบ่งฝ่ายงานและบุคลากรผู้รับผิดชอบให้แก่ผู้ร่วมงานให้เฉพาะเจาะจงขึ้น (Division of Labor)
6. มีการกำหนดมาตรฐานการทำงาน ที่ชัดเจน (Span of control)

7. มีการมอบหมายการควบคุมดูแลที่เหมาะสม (Stability)
 8. เปิดโอกาสให้มีการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ในองค์การได้ (Flexibility)
 9. สามารถทำให้คนในองค์การเกิดความรู้สึกอบอุ่นและปลอดภัย (Security)
 10. มีการยอมรับนโยบายส่วนบุคคลที่มีความสามารถ (Personnel Policy)
 11. มีการประเมินผลการปฏิบัติงานทั้งส่วนบุคคลและองค์การ (Evaluation)
- บทบาทและสมรรถภาพของผู้บริหาร (Spepgen J. Knezevich แห่ง USC. 1984)

1. เป็นผู้กำหนดทิศทางการบริหาร (Direction Setter) เช่น ฐ่เทคนิคต่างๆ ของการบริหาร

PPBS. MBO QCC เป็นต้น

2. มีความสามารถกระตุ้นคน (Leader Catalyst)
3. ต้องเป็นนักวางแผน (Planner)
4. ต้องเป็นผู้มีความสามารถในการตัดสินใจ (Decision Maker)
5. ต้องมีความสามารถในการจัดองค์การ (Organizer)
6. ต้องเป็นผู้ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลง (Change Manager)
7. ต้องเป็นผู้ให้ความร่วมมือ (Coordinator)
8. ต้องเป็นผู้ติดต่อสื่อสารที่ดี (Communication)
9. ต้องเป็นผู้แก้ปัญหาขัดแย้งในองค์การได้ (Conflict Manager)
10. ต้องสามารถบริหารปัญหาต่างๆ ได้ (Problem Manager)
11. ต้องรู้จักวิเคราะห์และจัดระบบงาน (System Manager)
12. ต้องมีความสามารถในด้านวิชาการทั้งการเรียนและการสอน (Instructional Manager)
13. ต้องมีความสามารถในการบริหารบุคคล (Personnel Manager)
14. ต้องมีความสามารถในการบริหารทรัพยากร (Resource Manager)
15. ต้องมีความสามารถในการประเมินผลงาน (Appraiser)
16. ต้องมีความสามารถในการประชาสัมพันธ์ (Public Relator)
17. ต้องสามารถเป็นผู้นำในสังคมได้ (Ceremonial Head)¹³

¹³วิโรจน์ สารรัตนะ, การบริหารเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์, สืบค้นเมื่อวันที่ 18 มกราคม 2555, <http://www.krubannok.com>, หน้า 1.

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

2.2.1 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษามีผู้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้ดังต่อไปนี้

มนัส พลายนุ่ม ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาหรือ โรงเรียนว่า หมายถึง การดำเนินต่างๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดการพัฒนาร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข¹⁴

จรัส นองมาก กล่าวถึงการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง การทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น การบริหารจำเป็นจะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ในการนำเอาทรัพยากรการบริหารมาประกอบตามกระบวนการบริหาร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจึงต้องทำงานกับบุคคลหรือในกลุ่มเพื่อประกอบภารกิจให้ได้ตามที่ต้องการ¹⁵

นพพงษ์ บุญจิตราดุล กล่าวไว้ว่า การบริหารสถานศึกษาหรือ โรงเรียนหมายถึงกิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือดำเนินการเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกด้าน คือ บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรม และคุณธรรม เพื่อให้ค่านิยมตรงกับความต้องการของสังคมโดยกระบวนการต่างๆ ที่ต้องอาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งต่อบุคคลตลอดจนอาศัยทรัพยากรและเทคนิคต่างๆ อย่างเหมาะสมเพื่อให้บุคคลพัฒนาตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่¹⁶

สุจิตรา เรืองวุฒิชนะพีช ได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาหรือ โรงเรียนว่า หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ บุคคลกรหลายฝ่ายร่วมมือเพื่อให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ตั้งแต่ร่างกาย สังคม อารมณ์ สติปัญญา ตลอดจนคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้นักเรียนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข¹⁷

¹⁴มนัส พลายนุ่ม, “ความพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงาน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอ่างทอง”, ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ), 2540, 118 หน้า.

¹⁵จรัส นองมาก, ร่วมวงบริหาร, (กรุงเทพมหานคร : เพิ่มเสริมการพิมพ์, 2541), หน้า 93.

¹⁶นพพงษ์ บุญจิตราดุล, หลักการบริหารการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534), หน้า 24.

¹⁷สุจิตรา เรืองวุฒิชนะพีช, “ความต้องการและแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารงานของโรงเรียนอัสสัมชัญศึกษา”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา), 2545, 106 หน้า.

ไพบูลย์ ยอดยิ่ง ให้แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาซึ่งสรุปว่าผู้บริหารเป็นผู้นำองค์กรและการบริหารจะให้ประสบผลสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยการจัดสรรและเตรียมการใช้ทรัพยากรต่างๆ ให้เป็นงานที่สัมพันธ์กัน โครงสร้างกลุ่มงานที่สามารถทำร่วมกันได้ต้องจัดคนให้เหมาะสมกับงานให้มีกำลังคนที่มีความพร้อมจากนั้นจึงดำเนินการสั่งการให้ดำเนินงานด้วยความร่วมมือที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในขณะที่ทำงานต้องคอยกำกับ ควบคุม วัตถุประสงค์เพื่อให้งานทุกด้านได้ผลดี¹⁸

จากการศึกษาแนวคิดของนักวิชาการสามารถสรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ จากบุคคลหลายฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา โดยมีการกำหนดนโยบายและแผนงานร่วมกัน เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์ตามที่รัฐกำหนดไว้โดยจะต้องพัฒนานักเรียนในทุกด้านตั้งแต่ร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ตลอดจนคุณธรรมจริยธรรมเพื่อให้นักเรียนเป็นคนเก่ง คนดี มีสุข และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.2.2 ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แบ่งขอบข่ายการบริหารโรงเรียนไว้ดังนี้

1. การบริหารวิชาการ ประกอบด้วยการบริหารงานหลักสูตรการปฏิรูปการเรียนรู้การวัดผล การประเมินผล การวิจัย การเทียบโอน การประกันคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อแหล่งการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
2. การบริหารงบประมาณ ประกอบด้วยการบริหารการเงิน การบริหารบัญชี การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การตรวจสอบติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
3. การบริหารงานบุคคล ประกอบด้วย การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่งการสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ วินัยและการรักษาวินัย การออกจากราชการ
4. การบริหารทั่วไป ประกอบด้วยการดำเนินงานธุรกิจ งานพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูล สารสนเทศ การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา การจัดระบบการบริหารและการพัฒนาองค์กร งานเทคโนโลยีสารสนเทศ การดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม การบริการสาธารณะ งานส่งเสริมกิจการนักเรียน งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา

¹⁸ไพบูลย์ ยอดยิ่ง, กระบวนการบริหาร, เอกสารประกอบการสอนวิชาหลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา, (มหาสารคาม : สถาบันราชภัฏมหาสารคาม, 2545), หน้า 2 – 3.

การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบัน
สังคมอื่นที่จัดการศึกษาและงานอื่นๆ¹⁹

จากขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาสรุปได้ว่าเป็นการบริหารงานเพื่อบริการแก่สมาชิกใน
สังคมของบุคคลในหน่วยงานคือโรงเรียนอันได้แก่การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การ
บริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปรวมทั้งงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องที่จะทำให้งานหรือขอบข่ายของ
งานเอื้ออำนวยต่อการบริหารสถานศึกษาที่จะก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาเกิดขึ้น การบริหาร
สถานศึกษาที่กล่าวมาจัดว่าเป็นปัจจัยภายใน ที่ผู้บริหารจะต้องหามาตรการแนวทางการบริหารให้
งานนั้นบรรลุผลตามเป้าหมายของการบริหารองค์กรหรือ โรงเรียนซึ่งจัดเป็นองค์การเพื่อการศึกษา
ให้เป็นไปตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาล

ปัจจุบันแนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาลได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง ทั้งองค์การภาครัฐ
และภาคเอกชนได้ให้ความสำคัญ และนำแนวคิดนี้ไปประยุกต์ใช้กับการบริหารองค์การ ธรรมา-
ภิบาลเกี่ยวข้องกับการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพสู่ประชาชน โดยมุ่งให้เกิดความเป็นอิสระในการ
บริหารงาน การลดการควบคุมให้ผู้บริหารสามารถปฏิบัติงานได้บรรลุตามเป้าหมายสถาบันที่ทำ
หน้าที่บริหารงานภาครัฐ นอกจากนี้จะต้องกำหนดบทบาทของตนอย่างชัดเจนแล้ว มีความพร้อมที่จะ
ถูกตรวจสอบต่อแนวทางการใช้อำนาจในการดำเนินงานส่วนในองค์การภาคเอกชนก็เช่นเดียวกันที่
หันมาให้ความสนใจในเรื่องของบรรษัทภิบาล Corporate good governance หากนำไปใช้ระบบ
ราชการเรียกว่า Public governance²⁰

แนวคิด Good governance เป็นแนวคิดใหม่ที่เพิ่งใช้อยู่ในรายงานธนาคารโลกเมื่อปี ค.ศ.
1989 สำหรับประเทศไทยเริ่มมีการนำมาใช้แพร่หลายหลังมีรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 และหลังจาก
ภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจและสังคมในปี 2540 กองทุนการเงินระหว่างประเทศ IMF ระบุให้รัฐบาล
ให้คำมั่นว่าจะต้องสร้าง Good Governance ให้เกิดขึ้น โดยมีวิธีการและเป้าหมายของการปฏิรูป
ระบบการบริหารของส่วนราชการซึ่งจะใช้ธรรมาภิบาลเป็นเสมือนเครื่องมือในการพัฒนาขีด
ความสามารถโดยมีการส่งเสริมบทบาทให้เกิดการทำงานที่ปราศจากการคอร์รัปชัน หรือการไม่นำ

¹⁹สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, คู่มือการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติ
บุคคล, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2546), หน้า 32.

²⁰สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน, สถาบันพัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา
(สคบศ.), (กรุงเทพมหานคร : กองกลางสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2542), หน้า 70.

ผลประโยชน์ของสาธารณะมาใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัวมีการใช้หลักนิติธรรมในการดำเนินงาน หรือสร้างกรอบในการดำเนินงานเพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องกับหลักนิติธรรม ลดกฎระเบียบที่มากจนเกินไปที่เป็นต้นเหตุของการทำงานที่ล่าช้า มีการจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมายการดำเนินงานให้ชัดเจนเพื่อให้การจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสม มีกระบวนการตัดสินใจที่โปร่งใส มีกฎ กติกา มารยาทในการบริหารงาน

2.3.1 ความหมายของหลักธรรมาภิบาล

Governance หมายถึง กรอบในการบริหารจัดการขององค์กรต่างๆ นำไปใช้บริหารบริษัท เรียก Corporate Governance, นำไปใช้กับราชการ เรียก Public Governance, กรอบการบริหารจัดการที่ดี เรียก Good Governance, กรอบการบริหารจัดการที่ไม่ดี เรียก Bad Governance

ในแง่การบริหารราชการแผ่นดินธรรมาภิบาล หมายถึง การมีระบบราชการที่มีประสิทธิภาพ มีความเข้มแข็ง เปิดเผย และรับผิดชอบ ตลอดจนการมีระบบศาลที่มีอิสระในการแก้ไขข้อพิพาทต่างๆ

ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ อธิบายว่าธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารกิจการบ้านเมืองด้วยความเป็นธรรมเคารพสิทธิของผู้คนพลเมืองอย่างเสมอกันมีระบบตัวแทนประชาชนที่สะท้อนความคิดเห็นของผู้คนได้อย่างเที่ยงตรงมีรัฐบาลที่ไม่ดีอำนาจใช้อำนาจอย่างที่ประชาชนตรวจสอบได้ มีความเอื้ออาทรต่อผู้คนสามัญเป็นอาภรณ์ประดับคนไม่ดูถูกประชาชนด้วยการเอาความเท็จมาให้และมีอารยะที่พอจะแสดงความรับผิดชอบการบริหารงานผิดพลาดหรือไร้ประสิทธิภาพ²¹

ธีรยุทธ บุญมี อธิบายว่าธรรมาภิบาลคือกระบวนการความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐ ภาคสังคม ภาคเอกชนและประชาชนในการที่จะทำให้การบริหารราชการและประชาชนในการที่จะทำให้การบริหารราชการแผ่นดินดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณธรรม โปร่งใส ยุติธรรม และตรวจสอบได้ การบริหารประเทศที่ดีควรเป็นความร่วมมือแบบสื่อสาร 2 ทางระหว่างรัฐบาลประชาธิปไตยและหน่วยงานสังคม เอกชน องค์กรที่ไม่ใช่หน่วยงานรัฐ (NGO) โดยเน้นการมีส่วนร่วม ความโปร่งใสและตรวจสอบได้ การร่วมกันกำหนดนโยบาย และการจัดการตนเอง ของภาคสังคมมากขึ้นเพื่อการไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและเป็นธรรมมากขึ้น²²

²¹ชัยวัฒน์ สถาอานันท์, แนวคิดและวาทะกรรมว่าด้วยรัฐธรรมนูญแห่งชาติ, เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการเนื่องในวาระครบ 50 ปี, (กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541), หน้า 6.

²²ธีรยุทธ บุญมี, รัฐธรรมนูญแห่งชาติยุคทศวรรษที่ห้าประเทศไทย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สายธาร, 2541), หน้า 17.

ประเวศ วะสี อธิบายว่า ธรรมาภิบาลหรือธรรมรัฐว่าประกอบด้วยภาครัฐภาคธุรกิจและภาคสังคมที่มีความถูกต้องเป็นธรรม โดยรัฐธุรกิจต้องมีความโปร่งใส มีความรับผิดชอบที่ถูกต้อง และตรวจสอบได้และภาคสังคมแข็งแรง ธรรมรัฐแห่งชาติหมายถึงการที่ประเทศมีพลังขับเคลื่อนที่ถูกต้องเป็นธรรม โดยชักจูงทางสังคมเพื่อสร้างพลังทางสังคมเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาของประเทศชาติ ก่อให้เกิดธรรมรัฐแห่งชาติขึ้น²³

สำนักนายกรัฐมนตรี ได้กล่าวว่า คำว่าธรรมาภิบาลหรือ(Good Governance) มีการใช้คำศัพท์ที่ใช้กันอยู่หลายคำได้แก่ธรรมาภิบาล การปกครองที่ดี ธรรมรัฐในคู่มือฉบับนี้ใช้คำว่า “การบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542” อย่างไรก็ตาม Good Governance โดยศัพท์หมายถึงการศึกษา หรือ กฎเกณฑ์การบริหารการปกครองที่ดีเหมาะสมและเป็นธรรมที่ใช้ในการธำรงรักษาสังคม บ้านเมืองและสังคมดีมีคุณภาพเป็นแนวทางในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการและฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทาป้องกันหรือแก้ไขภาวะวิกฤตอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคตอันหมายถึงการจัดการบริหารทรัพยากรและสังคมที่ดีในทุกๆ ด้าน และทุกๆ ระดับรวมถึงการจัดองค์การและกลไกของคณะรัฐมนตรี ส่วนราชการ องค์กรของรัฐ และรัฐบาลที่ไม่ใช่ส่วนราชการ การบริหารราชการส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น องค์กรที่ไม่ใช่ของรัฐบาล องค์กรเอกชน ชมรมและสมาคมเพื่อกิจกรรมต่างๆ นิติบุคคลเอกชนและภาคประชาสังคม²⁴

จากการศึกษาความหมายสรุปได้ว่า ธรรมาภิบาลหมายถึงการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมรัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการและฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทาป้องกันหรือแก้ไขเหี่ยวยาภาวะวิกฤติภัยอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคตเพราะสังคมจะรู้ดีถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และความมีส่วนร่วม อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมี

²³ประเวศ วะสี, มุมมองธรรมรัฐในทัศนะของนายแพทย์ประเวศ วะสี, ธรรมรัฐจุดเปลี่ยนประเทศไทย, (กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์ปริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2541), หน้า 12.

²⁴สำนักนายกรัฐมนตรี, ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542, (กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542), หน้า 2-3.

พระมหากษัตริย์เป็นประมุขสอดคล้องกับความเป็นไทยรัฐธรรมนูญและกระแสโลกยุคปัจจุบันการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาล (Good Governance)

2.3.2 แนวคิดธรรมาภิบาล

ในประเด็นหลักการธรรมาภิบาลนั้น ได้มีนักวิชาการและผู้วิจัยหลายท่านได้กล่าวเกี่ยวกับองค์ประกอบของธรรมาภิบาลไว้ ดังนี้

เกษม วัฒนชัย ได้กล่าวไว้ว่าองค์ประกอบของธรรมาภิบาล มีดังนี้

1. เป้าหมายสอดคล้องต่อสังคม (Relevance)
2. กระบวนการ โปร่งใส (Transparency)
3. ทุกขั้นตอนต้องมีคนรับผิดชอบ (Accountability)²⁵

ขณะเดียวกัน อัจฉรา โยมสินธุ์ ได้กล่าวเกี่ยวกับองค์ประกอบของธรรมาภิบาลไว้ดังนี้

1. ความรับผิดชอบต่อหน้าที่
2. ความรับผิดชอบต่อการกระทำใจ และการกระทำตน
3. ความยุติธรรม
4. ความโปร่งใส
5. คุณค่าระยะยาว
6. การปฏิบัติที่เป็นเลิศ²⁶

และได้มีนักวิชาการได้กล่าวเกี่ยวกับองค์ประกอบของธรรมาภิบาลไว้ดังนี้

1. บริหารจัดงานให้บรรลุตามภารกิจอย่างมีประสิทธิภาพสร้างความเข้าใจในบทบาทหน้าที่แก่ทีมงาน

2. ต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพหากบริหารได้บรรลุเป้าหมายแต่ใช้ทรัพยากรไม่คุ้มค่าก็ไม่จัดว่าเป็นการบริหารที่ดี

ขณะที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ระบุว่า ธรรมาภิบาลมีองค์ประกอบ 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วมและหลักความคุ้มค่า

²⁵เกษม วัฒนชัย, ธรรมาภิบาลกับคอร์รัปชันในสังคมไทย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ อัมรินทร์ปริ้นติ้งแอนด์, 2546), หน้า 25.

²⁶อัจฉรา โยมสินธุ์, บรรษัทภิบาลกลยุทธ์ธุรกิจยั่งยืน, วารสารนักบริหาร, (กรุงเทพมหานคร : ม.ป.พ., 2543) หน้า 34-35.

2.3.3 องค์ประกอบบรรณานุกรม

1. หลักนิติธรรม

สุดจิต นิमितกุล ได้ให้ความหมายว่าหลักนิติธรรมเป็นการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มเติมกฎหมายให้มีความทันสมัยมีความเป็นธรรม²⁷

ณรงค์ฤทธิ์ เชื้อมาก, พระเฉลย สารัง และ พระสุวรรณชัย เชาว์ชื่น ได้ให้ความหมายว่าหลักนิติธรรมหมายถึงการกำหนดกฎ ระเบียบ ข้อปฏิบัติ ตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ เหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับมิใช่ทำตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล²⁸

สำนักนายกรัฐมนตรีย ได้ให้ความหมายว่าเป็นการตรากฎหมายและกฎข้อบังคับให้ทันสมัยและเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคมจะทำให้สังคมยินยอมพร้อมใจและปฏิบัติตามกฎหมายและกฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ทำตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล²⁹

สำนักนายกรัฐมนตรีย โดยอ้างถึงคู่มือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีได้ให้ความหมายของคำว่าหลักนิติธรรม หมายถึงการตรากฎหมายที่ถูกต้องเป็นธรรม การบังคับ การให้เป็นไปตามกฎหมาย การกำหนดกฎ กติกาและการปฏิบัติตามกฎ กติกาที่ตกลงกันไว้อย่างเคร่งครัดโดยคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพ ความยุติธรรมของสมาชิกซึ่งมีใน 3 ระดับคือ

ในระดับประเทศ หมายถึง กระบวนการเสนอร่างกฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่างๆ เป็นไปด้วยความชอบธรรมเนื้อหาของกฎหมายมีความทันสมัยเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านั้นจะต้องไม่ขัดกับรัฐธรรมนูญข้อบังคับคนอย่างเสมอภาคไม่เลือกปฏิบัติและไม่ขัดแย้งกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย

๖

²⁷สุดจิต นิमितกุล, “กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารกิจการที่ดี” ในการปกครองที่ดี (Good Governance), (กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์, 2543), หน้า 3.

²⁸ณรงค์ฤทธิ์ เชื้อมาก, พระเฉลย สารัง และ พระสุวรรณชัย เชาว์ชื่น, “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1”, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร), 2551, 188 หน้า.

²⁹สำนักนายกรัฐมนตรีย, ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรียว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542, อ้างแล้ว, หน้า 9.

ในระดับภาครัฐ หมายถึง การปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบที่ใช้ในการบริหารงาน ร่วมกันภายในภาครัฐ เช่นกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ พัสดุและบริหาร บุคคล ซึ่งขณะนี้อยู่ในระหว่างการศึกษาปรับปรุงตามแผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐเพื่อให้ เนื้อหามีความทันสมัย และเอื้อต่อการบริหารงานที่คล่องตัวและรับผิดชอบต่อผลงานและประชาชน ของแต่ละองค์กร

ในระดับองค์กร หมายถึง กฎ กติกาที่ใช้ในการบริหารงานภายใน เช่น การมาทำงานหรือ เข้าประชุมให้ตรงต่อเวลาการให้บริการประชาชนอย่างเสมอภาคกันรวมถึงข้อตกลงในการ สับเปลี่ยนหน้าที่ภายในองค์กร³⁰

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ได้ให้ความหมายว่า หมายถึงกฎหมายและ กฎเกณฑ์ต่างๆ ที่มีความเป็นธรรมสามารถปกป้องคนดีและคนไม่ดีได้มีการปฏิรูปกฎหมายอย่าง สม่าเสมอให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปการดำเนินการของกระบวนการยุติธรรม เป็นไปอย่างรวดเร็ว โปร่งใสและตรวจสอบได้ และได้รับการยอมรับจากประชาชน³¹

กล่าวโดยสรุปได้ว่า หลักนิติธรรมหมายถึงระเบียบและหลักเกณฑ์ที่ใช้เป็นข้อตกลงของ หน่วยงาน โดยที่ระเบียบและหลักเกณฑ์การบังคับเหล่านั้นต้องเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสมาชิก ระเบียบและหลักเกณฑ์เหล่านั้นต้องนำมาซึ่งความเสมอภาคสมาชิกในหน่วยงานและผู้รับบริการ รวมทั้งมีสภาพเอื้อต่อการควบคุมและพัฒนาผู้รับบริการด้วยการกำหนดและการปฏิบัติตามกฎ กติกาที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด

2. หลักคุณธรรม

พระมหาดิสร ธีรสิทธิ์ ให้ความหมายคุณธรรมไว้ว่า หมายถึงความดีสูงสุดปลูกฝังอยู่ใน อุปนิสัยอันดีงามอยู่ในจิตสำนึกของความรู้สึกผิดชอบชั่วดีอันเป็นเครื่องหมายเหนี่ยวรั้งควบคุม พฤติกรรมที่แสดงออกเพื่อสนองความปรารถนานอกจากนี้ยังอ้างถึงกู๊ด (Good) ว่าให้ความหมาย ของคุณธรรมไว้ 3 นัย คือ

๕

³⁰สำนักงานกฤษฎีกา, ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการ บ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542, อ้างแล้ว, หน้า 9.

³¹สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, เอกสารประกอบคำบรรยายการใช้หลัก ธรรมาภิบาลในการบริหารงาน, (กรุงเทพมหานคร : กองกลางสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการ พลเรือน, 2542), หน้า 24.

1. คุณธรรม หมายถึง ความดีงามของลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมที่ได้กระทำจนเคยชิน

2. คุณธรรม หมายถึง สิ่งที่คุณคิดได้กระทำตามความคิดและมาตรฐานของสังคมซึ่งเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยและศีลธรรม

3. คุณธรรม หมายถึง คุณสมบัติที่ยึดมั่นในการปฏิบัติทางจรรยาต่อสังคม³²

พระธรรมปิฎก กล่าวว่า คุณธรรมคือคุณสมบัตินี้เสริมสร้างจิตใจให้ตั้งงามให้เป็นจิตใจที่สูง ประณีตและประเสริฐ เช่น ความรักความเมตตา ความสงสารอยากให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ความยินดี การวางตัวเป็นกลาง ความมีน้ำใจ เสียสละ ความกตัญญูกตเวที ความละเอียดและกลัวบาป ความเคารพ นบนอบและความสุภาพอ่อนโยน เป็นต้น³³

สำนักนายกรัฐมนตรี ได้ให้ความหมายว่า หลักคุณธรรมหมายถึงการยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม การส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติในระดับประเทศ ประชาชนแต่ละคนทำหน้าที่อย่างถูกต้องคือเลือกทำงานที่สุจริตและเป็นประโยชน์ต่อสังคม ต่อส่วนร่วมปฏิบัติตามกฎหมายและเป็นพลเมืองดี คือ ถือปฏิบัติตามจรรยาบรรณ ได้แก่

1. สัจจะ การรักษาสัจ
2. ทมะ การรู้จักข่มใจตนเอง
3. ขันติ การอดทน อดกลั้น อดออมและ
4. จาคะ การรู้จักละวางความชั่ว ความสุจริต

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานแก่คนไทยทุกคนในโอกาสครบ 200 ปี กรุงรัตนโกสินทร์ (ปี 2525) ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่ประชาชนด้วย

ในระดับภาครัฐผู้แทนประชาชนที่เข้าไปบริหารราชการต้องเข้าสู่หน้าที่ด้วยความชอบธรรมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายการเมือง และฝ่ายประจำจะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานทางคุณธรรมและจรรยาบรรณของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา 77

ในระดับองค์กรเจ้าหน้าที่จะต้องปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน ทั้งจัดระบบงานที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน และปฏิบัติ

³²พระมหาดิศร ดิรตีโต, คุณธรรมสำหรับครู, (กรุงเทพมหานคร : กรมการศาสนา, 2540), หน้า 57.

³³พระธรรมปิฎก, พุทธธรรมศาสนาพัฒนาคนและสังคม, (กรุงเทพมหานคร : กรมการศาสนา, 2540), หน้า 18.

ตามข้อบังคับ ก.พ. ว่าด้วยจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2537 คือมีจรรยาบรรณต่อตนเอง ต่อหน่วยงาน ต่อผู้ร่วมงานและต่อประชาชนและสังคม³⁴

สำนักคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ได้ให้ความหมายว่าเป็นการร้องเรียนหรือร้องทุกข์ในการดำเนินการในเรื่องต่างๆ ทั้งในและนอกองค์กรลดลง คุณภาพชีวิตของคนในสังคมดีขึ้น มีการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรในชาติอย่างเกิดประโยชน์สูงสุดสังคมมีเสถียรภาพอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขด้วยความมีระเบียบวินัย³⁵

กล่าวโดยสรุป หลักคุณธรรม หมายถึงการปฏิบัติในการทำสิ่งที่ถูกต้องด้วยความซื่อสัตย์จริงใจ ยึดมั่นในความถูกต้องดีงามบนพื้นฐานของศีลธรรมจริยธรรมประชาชนแต่ละคนทำหน้าที่อย่างถูกต้องคือเลือกทำงานที่สุจริตและเป็นประโยชน์ต่อสังคม ต่อส่วนร่วมปฏิบัติตามกฎหมายและเป็นพลเมืองดีภายใต้ระเบียบข้อบังคับของผู้รับบริการและยังประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ

3. หลักความโปร่งใส

สุจิต นิมิตรกุล ได้ให้ความหมายว่า ความโปร่งใสของมูลต่างๆต้องตรงกับความเป็นจริงข้อเท็จจริงของการดำเนินการและความสามารถตรวจสอบได้มีการดำเนินการที่เปิดเผยชัดเจนและเป็นไปตามที่กำหนด³⁶

เจริญ เกษฎาวัลย์ ได้ให้ความหมายของคำว่าโปร่งใสคือการเปิดโอกาสให้สาธารณชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายและกระบวนการด้านต่างๆ ของรัฐบาลโดยมีความเชื่อมั่นว่ารัฐบาลมีความตั้งใจจริงใจในที่จะดำเนินการตามนโยบายและกระบวนการปฏิบัติตามที่ประกาศไว้³⁷

³⁴ สำนักนายกรัฐมนตรี, ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542, อ่างแล้ว, หน้า 9-11.

³⁵ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, เอกสารประกอบคำบรรยายการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน, อ่างแล้ว, หน้า 24.

³⁶ สุจิต นิมิตรกุล, กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารกิจการที่ดี ในการปกครองที่ดี (Good Governance), อ่างแล้ว, หน้า 4.

³⁷ เจริญ เกษฎาวัลย์, การวางมาตรฐานธรรมาภิบาล, (กรุงเทพมหานคร : พอดี, 2545), หน้า 147.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับความโปร่งใส ดังนี้ มาตรา 58 บุคคลย่อมมีสิทธิรับทราบข้อมูลข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือราชการส่วนท้องถิ่นเว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐความปลอดภัยของประชาชนหรือส่วนได้ส่วนเสียอันพึงได้รับความคุ้มครองของบุคคลอื่น ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 59 บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูลคำชี้แจงและเหตุผลจากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือราชการส่วนท้องถิ่นก่อนการอนุญาตหรือการดำเนิน โครงการหรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมสุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้ส่วนเสียสำคัญอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับตนหรือชุมชนท้องถิ่นและมีสิทธิแสดงความคิดเห็นของตนในเรื่องดังกล่าว ทั้งนี้ตามกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่กฎหมายกำหนด

มาตรา 100 บัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใดได้คะแนนเสียงน้อยกว่าร้อยละห้าของจำนวนคะแนนเสียงรวมทั้งประเทศให้ถือว่าไม่มีผู้ใดในบัญชีได้รับเลือกตั้ง และมีให้นำคะแนนเสียงดังกล่าวมารวมคำนวณ เพื่อหาสัดส่วนจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามวรรคสองวิธีคำนวณสัดส่วนคะแนนเสียงที่บัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองแต่ละพรรคได้รับอันถือว่าบุคคลซึ่งมีรายชื่ออยู่ในบัญชีของพรรคการเมืองนั้น ได้รับเลือกตั้งตามสัดส่วนที่คำนวณได้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาให้ถือว่าผู้สมัครมีรายชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองได้รับเลือกตั้งเรียงตามลำดับจากหมายเลขต้นบัญชีลงไปตามจำนวนสัดส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่คำนวณได้สำหรับบัญชีรายชื่อนั้น³⁸

สำนักนายกรัฐมนตรี ได้ให้ความหมายว่า หลักความโปร่งใสหมายถึงการสร้าง ความเข้าใจซึ่งกันและกันของคนในชาติโดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกองค์กรให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบได้ชัดเจน

ในระดับประเทศ ประชาชนมีอิสระในการสื่อสาร สื่อมวลชนสามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่และมีจริยธรรม มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องได้

ในระดับภาครัฐ การตัดสินใจและการปฏิบัติงานของภาครัฐต้องมีความ โปร่งใส เรื่องนี้เป็นประเด็นสำคัญในการตัดสินใจลงทุนที่เหมาะสมของภาครัฐกิจข้อมูลข่าวสารของภาครัฐจะช่วยให้

³⁸ราชกิจจานุเบกษา, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 114 ตอนที่ 55 ก., ตุลาคม 2540, หน้า 15-20.

ภาคธุรกิจเอกชนและประชาชนตัดสินใจได้ถูกต้องและประชาชนสามารถตรวจสอบการทำงานของภาครัฐได้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ช่วยให้ประชาชนมีโอกาสกว้างขวางในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่างๆ ของรัฐเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อที่ประชาชนจะสามารถแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทางการเมืองได้โดยถูกต้องกับความเป็นจริงอันเป็นการส่งเสริมให้มีความเป็นรัฐบาลโดยประชาชนมากยิ่งขึ้น

ในระบอบองค์กรประชาชนรู้ขั้นตอนที่จะติดต่อกันและสามารถตรวจสอบการทำงานของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชนของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2532 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชนและภายในองค์กรจะต้องมีความโปร่งใสในการตัดสินใจในการบริหารงาน เงิน คน มีการสื่อสารที่ดีภายในด้วย เช่น มีการกระจายข่าวรายวันหรือรายสัปดาห์เพื่อให้สมาชิกในองค์กรได้ทราบความเคลื่อนไหวขององค์กร³⁹

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ได้ให้ความหมายว่าความโปร่งใสขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการของรัฐและเจ้าหน้าที่ส่วนราชการจำนวนเรื่องกล่าวหา ร้องเรียนหรือสอบสวนเจ้าหน้าที่ของรัฐ เกณฑ์การใช้ดุลยพินิจของส่วนราชการที่มีความสัมพันธ์และชัดเจนเป็นที่ยอมรับส่วนราชการที่มีตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรมและเปิดเผยต่อสาธารณะ⁴⁰

กล่าวโดยสรุปได้ว่า หลักความโปร่งใสหมายถึงการสร้างควมไว้วางใจซึ่งกันและกันของหน่วยงานและผู้บริการกับความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการของภาครัฐและเจ้าหน้าที่ส่วนราชการจำนวนเรื่องกล่าวหา ร้องเรียนหรือสอบสวนเจ้าหน้าที่ของรัฐ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบได้ชัดเจนโดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรให้มีความโปร่งใสตรวจสอบได้

³⁹ สำนักนายกรัฐมนตรี, ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542, อ้างแล้ว, หน้า 12.

⁴⁰ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, เอกสารประกอบคำบรรยายการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน, อ้างแล้ว, หน้า 24.

4. หลักการมีส่วนร่วม

วีระ ไชยธรรม กล่าวว่ หลักการมีส่วนร่วมตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจในปัญหาสำคัญของประเทศไม่ว่าด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์หรือการแสดงประชามติ⁴¹

สมาน รังสิโยภุชณ์ ให้ความหมายหลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารราชการที่ประชาชนมีโอกาสและมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจอย่างเท่าเทียมกันไม่ว่าจะเป็นโอกาสในการเข้าร่วมในทางตรงหรือทางอ้อม โดยผ่านกลุ่มผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน โดยขอขบธรรมเนียมการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเสรีนี้รวมถึงการให้เสรีภาพแก่สื่อสารมวลชนและประชาชนจะมีส่วนร่วมคือการมีรูปแบบการปกครองและการบริหารที่กระจายอำนาจ⁴²

สถาบันพระปกเกล้า กล่าวว่ หลักการมีส่วนร่วมหมายถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศไม่ว่าด้วยการแจ้งความเห็น การแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติหรืออื่น⁴³

ธนนชัย รัตนไตรแก้ว ได้กล่าวว่ การบริหารโรงเรียนตามหลักความมีส่วนร่วมหมายถึง การบริหารโรงเรียนด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปโดยการเปิดโอกาสให้บุคลากรและประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้เพื่อให้เห็นความคิดเห็น ตัดสินใจใน แก้ปัญหารวมถึงการดำเนินงานต่างๆ ของหน่วยงานการประชาพิจารณ์หรือการแสดงประชามติอื่น⁴⁴

⁴¹วีระ ไชยธรรม, หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance), (นนทบุรี : สวัสดิการสำนักงาน ก.พ., 2542), หน้า 11.

⁴²สมาน รังสิโยภุชณ์, การปฏิรูปภาคราชการ : แนวคิดและยุทธศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ 3, (กรุงเทพมหานคร : สวัสดิการสำนักงาน ก.พ., 2545), หน้า 11.

⁴³สถาบันพระปกเกล้า, ทศวรรษตัวชี้วัดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี, (กรุงเทพ มหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, 2549), หน้า 13.

⁴⁴ธนนชัย รัตนไตรแก้ว, “การประเมินการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์), 2549, 184 หน้า.

สำนักนายกรัฐมนตรี ได้ให้ความหมายว่า หลักความมีส่วนร่วมหมายถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศไม่ว่าด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่นๆเป็นการตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำคัญในการรับผิดชอบต่อสังคม การเอาใจใส่ในปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนการเคารพในการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างและกล้าที่จะยอมรับผลจากการทำของตนโดยมีส่วนร่วมใน 3 ระดับ คือ

ในระดับประเทศ รัฐธรรมนูญกำหนดให้บุคคลย่อมมีสิทธิร่วมในการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะมีผลหรืออาจมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของตน (มาตรา 60) และให้รัฐส่งเสริม สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมการเมืองรวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ (มาตรา 76)

นอกจากนี้ยังให้รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการตลอดทั้ง โครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศรวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น (มาตรา 78) และให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาอบรมด้วย (มาตรา 81)

ในระดับภาครัฐระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์ พ.ศ. 2539 กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการรับฟังการแสดงความคิดเห็นในปัญหาสำคัญของชาติที่มีข้อโต้แย้งหลายฝ่าย เพื่อเป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจของรัฐในการดำเนินงานอันมีผลกระทบต่อประชาชนและควรมีการสำรวจความเห็นของผู้รับบริการเพื่อปรับปรุงงานให้เกิดประโยชน์สูงขึ้นหลักความโปร่งใสหลักความมีส่วนร่วม

ในระดับองค์กรจะต้องมีการวางระบบการรับฟังความเห็นการรับเรื่องร้องทุกข์จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม และขณะเดียวกันภายในองค์กรเองจะต้องสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการบริหารภายในด้วย⁴⁵

⁴⁵ สำนักนายกรัฐมนตรี, ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542, อ้างแล้ว, หน้า 12-13.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับหลักการมีส่วนร่วมดังนี้

หมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา

มาตรา 12 นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นๆ มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง หมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษา

มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างเพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์พัฒนาระหว่างชุมชน

หมวด 5 การบริหารและการจัดการศึกษา ส่วนที่ 2 การบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา 41 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น

มาตรา 42 ในกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและมีหน้าที่ในการประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หมวด 8 ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

มาตรา 58 ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงินและทรัพย์สินทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน วิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นและต่างประเทศมาใช้จัดการศึกษาดังนี้

1. ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาโดยอาจจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาได้ตามความเหมาะสมทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด
2. ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็น

ผู้จัดการและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปริญญาตรีสายวิชาชีพและทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น⁴⁶

สถาบันพระปกเกล้า กล่าวว่า หากพิจารณากระบวนการของการมีส่วนร่วมในลักษณะที่เป็นพลวัต เราอาจแบ่งกระบวนการหรือขั้นตอนการมีส่วนร่วมในลักษณะเป็นกระบวนการต่อเนื่อง 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการวางแผน ประกอบด้วย การเกี่ยวข้องกับการดำเนินการในกิจกรรมต่างๆ ในการตัดสินใจ

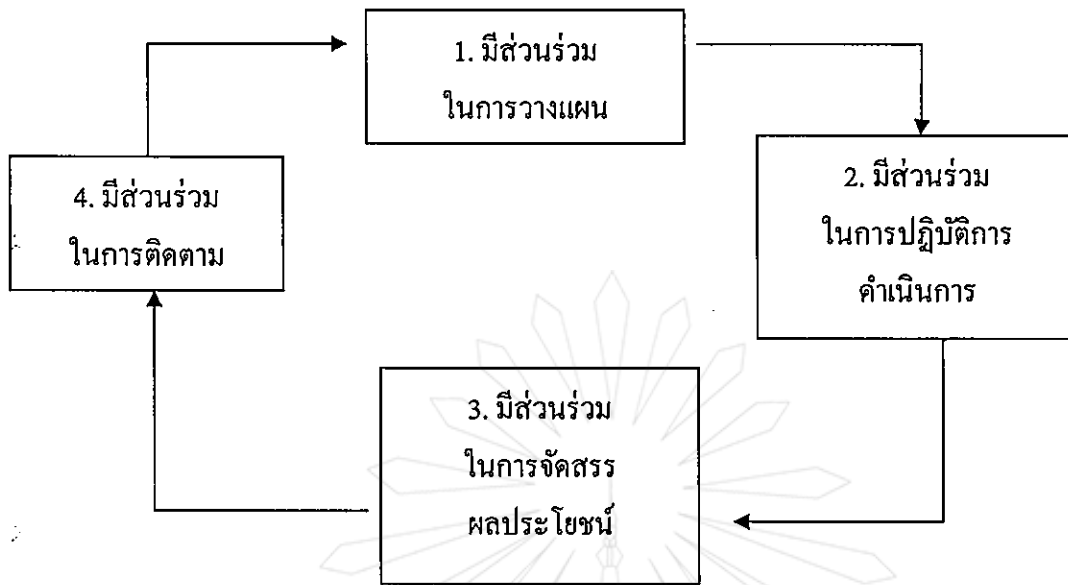
2. การปฏิบัติการดำเนินการประกอบด้วย การเกี่ยวข้องกับการดำเนินการในกิจกรรมต่างๆ การตัดสินใจ

3. การจัดสรรผลประโยชน์ร่วมกันเป็นการมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์หรือผลของกิจกรรมหรือผลของการตัดสินใจที่เกิดขึ้น

4. การติดตามประเมินผลเกี่ยวข้องกับความพยายามที่จะประเมินประสิทธิผลของกิจกรรมต่างๆ และพิจารณาวิธีการที่จะดำเนินการต่อเนื่องต่อไป ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการตั้งเกณฑ์ในการประเมินกิจกรรม ซึ่งผลของกระบวนการประเมินนี้จะกลายเป็นปัจจัยนำเข้าในกระบวนการมีส่วนร่วมขั้นที่ 1 ซึ่งเป็นขั้นตอนของการวางแผนต่อไป⁴⁷

⁴⁶ สำนักนายกรัฐมนตรี, ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542, อ้างแล้ว, หน้า 12-13.

⁴⁷ สถาบันพระปกเกล้า, ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2544), หน้า 35.

แผนภาพที่ 2.1 แสดงกระบวนการมีส่วนร่วม

กล่าวโดยสรุป หลักการมีส่วนร่วมหมายถึงการเปิดโอกาสให้บุคลากรในหน่วยงานและผู้รับบริการ ซึ่งเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบจากการบริหารหรือการดำเนินงานต่างๆของหน่วยงาน ได้รับรู้ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจรวมทั้งสนับสนุนติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติตามสิ่งที่ตนเองได้ร่วมตัดสินใจ

5. หลักความรับผิดชอบ

สุดจิต นิमितกุล ได้ให้ความหมายว่า เจ้าหน้าที่ต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชนความพึงพอใจจากผู้ใช้บริการคือประชาชนต่อการปฏิบัติงานจะเป็นตัวชี้วัดสำคัญในการประเมินความสำเร็จของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่⁴⁸

สำนักนายกรัฐมนตรี ได้ให้ความหมายว่าหลักความรับผิดชอบหมายถึงการตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคมการใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลดีจากการกระทำของตน

ในระดับประเทศประชาชนรู้เข้าใจการใช้สิทธิ เสรีภาพและปฏิบัติหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและใช้อำนาจโดย

⁴⁸สุดจิต นิमितกุล, กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารกิจการที่ดี ในการปกครองที่ดี (Good Governance), (กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์, 2543), หน้า 2.

คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สิทธิเสรีภาพตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและมีความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของภาครัฐ ธุรกิจเอกชนมีหน้าที่สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพปลอดภัย ให้ผู้บริโภคและไม่สร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อาศัยในท้องถิ่น

ในภาครัฐ มาตรา 88 ของรัฐธรรมนูญกำหนดแนวทางสำหรับการตรากฎหมายและการกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดินโดยในแถลงนโยบายต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรีที่จะเข้ารับบริหารราชการแผ่นดินต้องชี้แจงต่อรัฐสภาให้ชัดเจนว่าจะดำเนินการใดเพื่อบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้และต้องจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการรวมทั้งปัญหาและอุปสรรค เสนอต่อรัฐสภาปีละหนึ่งครั้งการจัดสรรหน้าที่ความรับผิดชอบ ระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำจะต้องมีความชัดเจน โดยให้ฝ่ายการเมืองรับผิดชอบในเรื่องนโยบาย ส่วนฝ่ายประจำรับผิดชอบในการดำเนินการให้บรรลุตามนโยบาย กรณีเกิดปัญหาในสังคม ภาครัฐต้องชี้แจงต่อประชาชนได้

ในระดับองค์กร มีการกำหนดโครงสร้างและระบบการใช้อำนาจใหม่ มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจลงสู่ระดับล่าง เพื่อให้ความรับผิดชอบในทุกระดับมีความชัดเจนและมีรายงานประจำปี รายงานผลการปฏิบัติงานที่มีตัวชี้วัดความสำเร็จตรงกันให้ประชาชนรับผิดชอบด้วย⁴⁹

กล่าวโดยสรุปได้ว่า หลักความรับผิดชอบต่อความมุ่งมั่นและตั้งใจปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถให้บรรลุความสำเร็จสอดคล้องตามกฎระเบียบและหลักเกณฑ์ของทางราชการที่เกี่ยวข้อง ปฏิบัติงานอย่างมีจิตสำนึกต่อหน้าที่ สังคม ประชาชน และประเทศโดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้รับบริการและส่วนรวมเป็นสำคัญรวมทั้งผลที่เกิดจากการปฏิบัติงานดังกล่าวทั้งที่เป็นผลดีและผลเสียหาผลคลอจนพร้อมแสดงข้อเท็จจริงในกรประกอบภารกิจต่อสาธารณชน สามารถชี้แจงเหตุผลได้และพร้อมต่อการรับตรวจสอบจากสาธารณะ

6. หลักความคุ้มค่า

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน กล่าวว่า หมายถึงความพึงพอใจของผู้รับบริการความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ⁵⁰

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา กล่าวว่า หลักความคุ้มค่าหมายถึงการใช้จ่ายภาษีอากรของประชาชนต้องเกิดผลคือใช้ตามความจำเป็นมุ่งสู่เป้าหมายแผนงานและพันธกิจของสำนักงานเขต

⁴⁹สำนักงานรัฐมนตรี, ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2542, อ้างแล้ว, หน้า 12-13.

⁵⁰สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, เอกสารประกอบคำบรรยายการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน, อ้างแล้ว, หน้า 24.

พื้นที่การศึกษาและเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนและประชาชน หลักความคุ้มค่ายังหมายความถึง การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดไม่ว่าจะเป็นทรัพยากร คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์⁵¹

สำนักนายกรัฐมนตรี ได้ให้ความหมายว่า หลักความคุ้มค่าหมายถึงการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนร่วมโดยธรรมแก่ให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลกและรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

ในระดับประเทศการใช้ทรัพยากรของประเทศต้องเป็นไปด้วยความประหยัดหมุนเวียนใช้และสร้างทดแทนใหม่อย่างมีประสิทธิภาพพยายามลดการเกิดมลภาวะทั้งในดิน ในน้ำและบนอากาศเพื่อการส่งทอดทรัพยากรที่มีความสมบูรณ์ให้คนไทยรุ่นถัดไป

ในระดับภาครัฐ ทุกหน่วยงานจะต้องใช้งบประมาณอย่างประหยัดมีรายงานผลการทำงานและแสดงประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรต่อสาธารณะซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องมีความเข้าใจอย่างดีในเรื่องประสิทธิภาพและความคุ้มค่าของโครงการ

ในระดับองค์กรผู้บริหารต้องทบทวนในความรับผิดชอบทั้งหมดเพื่อพิจารณาถ่ายโอนงานที่ภาครัฐกิจเอกชนหรือภาคประชาชนทำได้ที่มีประสิทธิภาพสูงกว่าออกไปเลือกนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้และพัฒนาความสามารถของเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างมีระบบและต่อเนื่อง

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ให้ความหมายว่าเป็นความพึงพอใจของผู้รับบริการความมีประสิทธิภาพทั้งด้านปริมาณและประสิทธิภาพ⁵²

กล่าวโดยสรุปว่า หลักความคุ้มค่าหมายถึงการบริหารจัดการโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ด้วยความประหยัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวมทำให้งานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จากที่กล่าวมาทั้งหมดในองค์ประกอบของธรรมาภิบาลนั้น หมายถึง หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี มีความถูกต้องเป็นธรรม สุจริต โปร่งใส มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล การวิจัยครั้งนี้ยึดถือองค์ประกอบธรรมาภิบาลตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2542 ซึ่งประกอบด้วยหลักการสำคัญ 6 ประการ ได้แก่

⁵¹สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, การบริหารเขตพื้นที่การศึกษา : เพื่อพัฒนาการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545), หน้า 17.

⁵²สำนักนายกรัฐมนตรี, ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542, อ้างแล้ว, หน้า 12-13.

1. หลักนิติธรรม หมายถึง ระเบียบและหลักเกณฑ์ที่ใช้เป็นข้อตกลงของหน่วยงาน โดยที่ระเบียบและหลักเกณฑ์การบังคับเหล่านั้นต้องเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสมาชิก ระเบียบและหลักเกณฑ์เหล่านั้นต้องนำมาซึ่งความเสมอภาคของสมาชิกในหน่วยงานและผู้รับผิดชอบและผู้บริการรวมทั้งมีสภาพเอื้อต่อการควบคุมและพัฒนาผู้รับบริการด้วยการกำหนดและการปฏิบัติตาม กฎ กติกาที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด

2. หลักคุณธรรม หมายถึง การปฏิบัติในการทำสิ่งที่ถูกต้องด้วยความซื่อสัตย์จริงใจยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาน บนพื้นฐานของศีลธรรมภายใต้ระเบียบข้อบังคับของผู้มารับบริการและยังประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ

3. หลักความโปร่งใส หมายถึง การสร้างความเข้าใจไว้วางใจซึ่งกันและกันของหน่วยงานและผู้บริการกับความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการของรัฐและเจ้าหน้าที่ส่วนราชการได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบได้ชัดเจน โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรให้มีความโปร่งใสดูตรวจสอบได้

4. หลักความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นและตั้งใจปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ ให้บรรลุความสำเร็จสอดคล้องตามกฎระเบียบและหลักเกณฑ์ของทางราชการที่เกี่ยวข้อง ปฏิบัติงานอย่างมีจิตสำนึกต่อหน้าที่ สังคม ประชาชน และประเทศโดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้รับบริการและส่วนรวมเป็นสำคัญรวมทั้งผลที่เกิดจากการปฏิบัติงานดังกล่าวทั้งที่เป็นผลดีและผลเสียหายตลอดจนพร้อมแสดงข้อเท็จจริงในการประกอบการภารกิจต่อสาธารณชนสามารถชี้แจงเหตุผลได้และพร้อมต่อการรับตรวจสอบจากสาธารณะ

5. หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคลากรในหน่วยงานและผู้รับบริการซึ่งเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบจากการบริหารหรือการดำเนินงานต่างๆ ของหน่วยงาน ได้รับรู้แสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ รวมทั้งร่วมสนับสนุนติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติตามสิ่งที่ตนเองได้ร่วมตัดสินใจ

6. หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการ โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดด้วยความประหยัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวมทำให้งานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมโดยตรงค์ให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลกและรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

จากที่กล่าวมาทั้งหมดสรุปความได้ว่า ธรรมาภิบาลหมายถึงระบบการบริหารจัดการที่ดีเพื่อนำองค์กรไปสู่เป้าหมายความสำเร็จอย่างแท้จริงและเกิดประโยชน์สูงสุด

2.4 การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาล

2.4.1 ธรรมาภิบาลของการบริหารการศึกษา

ธีระ รุณเจริญ กล่าวว่าเป็นที่ยอมรับโดยทั่วกันว่า การนำธรรมาภิบาลมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการเป็นสิ่งจำเป็น และมีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กรทุกประเภททุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรธุรกิจ องค์กรทางการศึกษาหรือองค์กรทางสังคมต่างๆ ทั้งนี้เพราะธรรมาภิบาลเป็นการบริหารจัดการที่ดี เป็นการบริหารจัดการที่สร้างประโยชน์และความเป็นธรรมต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองสิ่งทั้งมวล

การบริหารจัดการจะมีลักษณะเป็นประชาธิปไตยในรูปแบบแต่เพียงอย่างเดียวไม่ได้ อีกต่อไปเพราะการบริหารจัดการในความเป็นจริงมิใช่เป็นการบริหารจัดการที่ดี แต่ยังเป็นการบริหารจัดการก่อนข้างจะเป็นธรรมาภิบาลย่อมส่งผลกระทบต่อองค์กรได้

ภาวะเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปมากมายและรวดเร็ว วัฒนธรรมประชาธิปไตยอุปถัมภ์ ทูณนิยม และอภิสิทธิ์ จึงยังคงอยู่และรุนแรงขึ้น ทั้งนี้เพราะขาดมาตรการทางจริยธรรมความจำเป็นต้องมียุทธศาสตร์กลยุทธ์ที่เหมาะสมหลายประการ จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ดังนั้น หน่วยงานการบริหารจัดการศึกษาซึ่งเป็นองค์กรหลักที่สำคัญยิ่งในสังคมจำเป็นต้องได้รับการปฏิบัติที่ดีขึ้นกว่าเดิมการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการดำเนินการเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ผู้บริหารทุกระดับจำเป็นต้องตระหนักในเรื่องนี้สืบเนื่องจากการปฏิรูปโครงสร้างและการบริหาร ได้มีความพยายามนำรูปแบบการบริหารจัดการที่ยึดแนวทางธรรมาภิบาลใช้ในทุกระดับขององค์กรไม่ว่าระดับกระทรวง ระดับเขตพื้นที่ และระดับโรงเรียน

ในระดับสถานศึกษา มีความจำเป็นต้องนำธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการเนื่องจากความเปลี่ยนแปลงและเคลื่อนไหวหลายประการ คือ

ประการที่ 1 รัฐบาลได้ออกพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 เพื่อใช้กับหน่วยงานราชการทั่วไป ภาครัฐ และหน่วยงานภายในกำกับรัฐ โดยมีเป้าหมายหลัก 3 ประการ

1. จัดส่วนราชการใหม่โดยบูรณาการภารกิจเพื่อกำหนดแผนบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. พัฒนาจัดองค์กรให้มีประสิทธิภาพและรองรับการปฏิรูประบบราชการต่อไป
3. กำหนดแผนปฏิปัตรราชการที่ทำให้เกิดการบริหารราชการที่ดี ให้นำไปปฏิบัติในแนวทาง

เดียวกันและเกิดผลสัมฤทธิ์ของงานที่สามารถวัดผลได้อันสอดคล้องกับมาตรา 1 (1) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545

ประกาศที่ 2 การนำการบริหารจัดการฐานโรงเรียน (School Based Management: SBM) มาใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยเฉพาะสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้นำรูปแบบการบริหารฐานโรงเรียนเผยแพร่และฝึกอบรมให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสอดคล้องกับหลักการของธรรมาภิบาลเกือบทั้งหมด จึงเป็นการสอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546

ประกาศที่ 3 ตามที่มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) มาตรา 36 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรงและในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 35 บัญญัติไว้ว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา 34 (2) เฉพาะ โรงเรียนมีฐานะเป็นนิติบุคคล เมื่อมีการยุบสถานศึกษาตามวรรคหนึ่งให้ความเป็นนิติบุคคลสิ้นสุดลง

ดังนั้น สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการศึกษาจึงจะบรรลุวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย ตามแนวการปฏิรูปการศึกษา⁵³

2.4.2 ธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการฐานโรงเรียน (Good Governance of SBM)

ธีระ รุญเจริญ ได้กล่าวเกี่ยวกับธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการ ฐานโรงเรียนว่าในระยะ 4 - 5 ปี มาจนถึงปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษาได้เพียรพยายามนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ โดยมีโครงการพัฒนาการนำการบริหารฐานโรงเรียน (Good Governance of SBM) มาใช้ในโรงเรียนขั้นพื้นฐาน โดยเน้นการในบริหารจัดการเรียนรู้ตามแนวทางที่กำหนดไว้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

หลักการของการบริหาร ฐานโรงเรียนเป็นหลักการบริหารฐาน ฐานโรงเรียนเป็นหลักการที่สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลทั้งหมด ซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นเรื่องเดียวกันในเรื่องนี้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้สรุปหลักการทั่วไป เพื่อประโยชน์ต่อการบริหารจัดการดังนี้

หลักที่ 1 การกระจายอำนาจ คือนำอำนาจการศึกษาให้กับประชาชนสำหรับประเทศไทยจะมีการกระจายอำนาจส่วนกลางและเขตพื้นที่การศึกษาไปยังสถานศึกษา

⁵³ธีระ รุญเจริญ, ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา, อ้างแล้ว, หน้า 23-24.

หลักที่ 2 การบริหารตนเอง สถานศึกษามีอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเองมากขึ้นภายใต้การบริหารในรูปขององค์คณะบุคคล

หลักที่ 3 การบริหารแบบมีส่วนร่วม ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและแผนตัดสินใจกำหนดหลักสูตรท้องถิ่น ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนา

หลักที่ 4 ภาวะผู้แบบเกื้อหนุนเห็นภาวะผู้นำที่เน้นการสนับสนุนและอำนวยความสะดวก

หลักที่ 5 การพัฒนาทั้งระบบ ปรับทั้งเรื่องโครงสร้างและวัฒนธรรมองค์กร โดยการเปลี่ยนแปลงต้องให้ระบบทั้งหมดเห็นด้วยและสนับสนุน

หลักที่ 6 ความรับผิดชอบตรวจสอบได้ โรงเรียนต้องพร้อมให้มีการตรวจสอบเพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

ภาพรวมความสำเร็จของสถานศึกษาที่มีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการศึกษา โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่น มีความคล่องตัวเป็นอิสระในการบริหารและการจัดการตามความต้องการของตนเองได้มากขึ้นตามแนวทางการบริหารและการจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานต้องได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ที่ต้องกระจายอำนาจและมอบอำนาจที่มีตามสายบังคับบัญชาไปให้สถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลให้มากที่สุด รวมถึงการสนับสนุนทรัพยากรให้เพียงพอตามเกณฑ์ เพื่อให้สถานศึกษาสามารถนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายตัวชี้วัดของมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ⁵⁴

2.4.3 การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวว่า การเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษาตามมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 นั้น เป็นเจตนารมณ์ที่ต้องการให้สถานศึกษาพัฒนาความเข้มแข็งด้วยตนเองเป็นสำคัญ โดยมีมาตรา 44 เป็นเงื่อนไขสำคัญที่ผู้ทรงอำนาจในหน่วยเหนือต้องเพิ่มความอิสระความคล่องตัวและอำนาจการตัดสินใจด้วยตนเองมากที่สุดในการบริหารจัดการของสถานศึกษาบนบรรทัดฐานความรับผิดชอบต่อภารกิจหน้าที่และผลความสำเร็จที่เกิดขึ้น และต้องมีการบริหารจัดการที่เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล 6 หลัก ได้แก่

⁵⁴ ชีระ รุญเจริญ, ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา, อ่างแล้ว, หน้า 29-30.

1. หลักนิติธรรม เป็นการใช้อำนาจที่ต้องคำนึงถึงเรื่องความเป็นธรรมและความยุติธรรม โดยการปฏิบัติตามกฎหมายกฎระเบียบ ข้อบังคับทั้งที่มีอยู่และมีขึ้นใหม่ต้องมีความถูกต้องและไม่เกิดการสับสน หวาดระแวงของผู้ที่มีส่วนร่วมต่อการแสวงหาประโยชน์ในการดำเนินการ

2. หลักคุณธรรม เป็นการปฏิบัติหน้าที่ที่ซื่อมั่นในความถูกต้องดีงาม มีคุณธรรมจริยธรรม และเน้นถือความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย

3. หลักความโปร่งใส เป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ร่วมงาน ประชาชน สังคมที่ได้ปฏิบัติด้วยความถูกต้องตามหลักนิติธรรมและหลักคุณธรรมที่สามารถใช้ในการตรวจสอบเข้ามาอยู่ในกระบวนการ และมีการเปิดเผยข้อมูลให้สาธารณะชนทราบและร่วมตรวจสอบ

4. หลักความมีส่วนร่วม เป็นการสร้างการรับรู้เรื่องของความเป็นเจ้าของและเข้ามาร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมตัดสินใจของครู นักเรียน ผู้ปกครอง ประชาชนในท้องถิ่น

5. หลักความรับผิดชอบ เป็นความตระหนักในสิทธิหน้าที่ มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจหน้าที่ที่เกิดขึ้นและผลสำเร็จที่สถานศึกษาทำความตกลงไว้กับระดับสูงและต่อสังคม

6. หลักความคุ้มค่า เป็นการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนร่วมและมีกระบวนการคิดวิเคราะห์ตามหลักวิชาที่สร้างภูมิคุ้มกันที่เข้มแข็งให้กับสถานศึกษา ชุมชน และสังคม ไม่ให้เกิดผลแทรกซ้อนตามมาสร้างค่าใช้จ่ายความสิ้นเปลือง ทรัพยากรทั้งหมดทั้งทางตรงและทางอ้อมในภายหลังความเป็นนิติบุคคลของโรงเรียนก่อให้เกิดอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเอกชนและกฎหมายมหาชนหลายอย่างทำให้ความรับผิดชอบสูงขึ้นกว่าเดิมการนำหลักธรรมาภิบาลที่กล่าวไว้ข้างต้นมาใช้ในการบริหารจัดการยังมีความจำเป็นมากขึ้น⁵⁵

ทั้งนี้ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการบริหารจัดการ โรงเรียนนิติบุคคล พ.ศ. 2546 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ไว้ดังนี้⁵⁶

1. ให้สถานศึกษามีวัตถุประสงค์แลอำนาจหน้าที่เพื่อจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติและกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ

⁵⁵ กระทรวงศึกษาธิการ, แนวการปฏิบัติงานการจัดการศึกษาของสถานศึกษานิติบุคคลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2549), หน้า 89.

⁵⁶ ธีระ รุญเจริญ, ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา, อ่างแล้ว, หน้า 32-33.

2. ในกิจการทั่วไปของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอกให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้แทนนิติบุคคลสถานศึกษา

3. ให้สถานศึกษามีอำนาจปกครองดูแล บำรุงรักษาใช้และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้แก่สถานศึกษาเว้นแต่การจำหน่ายอสังหาริมทรัพย์ที่มีผู้อุทิศให้สถานศึกษาต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการเมื่อจำหน่ายอสังหาริมทรัพย์ตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้สถานศึกษารายงานให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ทราบโดยด่วน

ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาจวางระเบียบเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคตามวรรคหนึ่งได้

4. ในกรณีที่จะต้องมีการจดทะเบียนสิทธิขึ้นหรือดำเนินการทางทะเบียนใดๆเกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้แก่สถานศึกษาให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการทางทะเบียนดังกล่าวในนามบุคคลในสถานศึกษา

5. ในกรณีนิติบุคคลสถานศึกษาถูกฟ้องคดีให้สถานศึกษารายงานให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อแจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทราบ เพื่อดำเนินการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบคดีโดยเร็ว

ในกรณีนิติบุคคลสถานศึกษาจะเป็น โจทย์ฟ้องคดีในนามของตนให้กระทำได้เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้สถานศึกษาโดยจะฟ้องได้ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการและผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่สถานศึกษานั้นสังกัด

6. สถานศึกษาจะมีอิสระในการบริหารจัดการงบประมาณในฐานะของที่ตั้งไว้สำหรับสถานศึกษาตามที่ได้รับการกำหนดวงเงินและได้รับมอบอำนาจจากเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามหลักเกณฑ์ที่เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดทั้งนี้ยกเว้นในหมวดเงินเดือน

7. สถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการเกี่ยวกับการพัสดุในส่วนที่อยู่ในความรับผิดชอบหรืออยู่ในวงเงินงบประมาณที่ได้รับมอบตามหลักเกณฑ์ที่ระบุในข้อ 6 ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ที่เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

8. การรับบริจาคเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้แก่สถานศึกษาให้สถานศึกษารับบริจาคตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการรับเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้ทางราชการและตามหลักเกณฑ์ที่เลขาธิการและคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

9. การบริหารจัดการเกี่ยวกับการเงินและบัญชีสถานศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบที่เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประกาศกำหนด

10. ให้สถานศึกษาจัดทำบัญชีแสดงรายรับรายจ่ายเงินและทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้ตามข้อ 6 ไว้เป็นหลักฐานและให้สรุปรายการบัญชีทรัพย์สินดังกล่าวรายงานให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานั้นสังกัด ทราบทุกสิ้นปีงบประมาณให้ผู้อำนวยความสะดวกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดให้มีการตรวจสอบความถูกต้องของบัญชีทรัพย์สินดังกล่าวแล้วรายงานให้เลขาธิการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทราบ โดยเร็ว

11. การบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษา

12. เมื่อมีการประกาศ ขวบ รวม เลิก สถานศึกษาให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดให้มีการตรวจสอบทรัพย์สินและชำระบัญชีรวมทั้งดำเนินการ โอนหรือจำหน่ายทรัพย์สินที่ยังคงเหลืออยู่ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

13. ให้เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานรักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้การบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลและยึดสถานศึกษาเป็นศูนย์กลางนั้นเป็นหลักการที่ทำให้สถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลมีความเข้มแข็งและสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีได้แต่คงกล่าวไม่ได้ทั้งหมดว่าสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลนั้นมีความเข้มแข็งในการบริหารเหมือนกันทั้งหมด เนื่องจากศักยภาพและความพร้อมรวมทั้งบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่งมีความแตกต่างกันมาก จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะวิเคราะห์คัดแยกศักยภาพและความพร้อมที่แตกต่างกันดังกล่าวออกเป็นกลุ่มๆ เพื่อจัดและเลือกวิธีการสนับสนุนส่งเสริมให้ตรงกับศักยภาพและความไม่พร้อมเป็นกรณีไปในการนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องทราบข้อมูลดังกล่าวก่อนเริ่มต้นปีงบประมาณทุกปี และมีการเฝ้าระวังดูแล และส่งเสริมตามแต่กรณีให้สามารถพัฒนาศักยภาพและความพร้อมไปสู่ความเข้มแข็งตามหลักธรรมาภิบาล และการบริหารจัดการแบบฐาน โรงเรียน ได้ทุก โรงเรียน⁵⁷

2.4.4 การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร

ผู้บริหารนับเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่การปฏิบัติในโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบการบริหารงาน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การบริหาร โรงเรียนในฐานะนิติบุคคลหรือแม้แต่การบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลจึงเห็นได้ว่าในการบริหารจัดการบริหารสู่ความสำเร็จนั้นต้องอาศัยสมรรถภาพของผู้บริหาร โรงเรียนรวมทั้งแนวทางการบริหารดังนี้

ธีระ รุญเจริญ ได้กล่าว ถึง ยุทธศาสตร์สู่ความสำเร็จในการใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนที่เป็นนิติบุคคลจำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเหมาะสมและมีแนวทางการบริหาร

⁵⁷สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, เอกสารประกอบการศึกษาด้วยตนเอง หลักสูตรช่วยผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : องค์การรับส่งสินค้าและครุภัณฑ์, 2549), หน้า 89-90.

สอดคล้องกับการจัดการ การบริหารจัดการ โรงเรียน การบริหารงานจะต้องเป็นรูปแบบใหม่ เพราะประสิทธิภาพของการดำเนินงานของโรงเรียนขึ้นอยู่กับผู้อำนวยการ โรงเรียน ซึ่งเป็นผู้นำในการบริหารจัดการศึกษาโดยจำเป็นต้องจัดหาทรัพยากรวิชาการ และข้อมูลสารสนเทศจัดการกำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาประสานและสร้างความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว และองค์กรต่างๆ เพื่อทุกฝ่ายจะได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและได้กล่าวถึงเงื่อนไขความสำเร็จในการนำธรรมาภิบาลมาใช้ในสถานศึกษามีเงื่อนไขดังนี้

1. ใช้ชุมชนมีส่วนร่วม
2. โปร่งใสในการดำเนินการพร้อมที่จะรับการตรวจสอบ
3. มุ่งคุณภาพ/ประโยชน์ต่อผู้เรียนเป็นที่ตั้ง
4. พึ่งตนเองเป็นหลัก
5. ทำงานด้วยความรับผิดชอบ
6. หน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้องให้อิสระในการดำเนินงาน
7. เน้นการบริหาร โดยองค์คณะบุคคลคณะกรรมการ
8. จัดให้มีสารสนเทศครบถ้วน
9. ประกันคุณภาพการศึกษา
10. ประเมินตรวจสอบเป็นระยะๆ⁵⁸

จึงสรุปได้ว่า หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษามุ่งให้มีการใช้กฎหมายอย่างเป็นธรรมยึดมั่นในความถูกต้องเน้นความ โปร่งใสในการปฏิบัติงาน สร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันสามารถตรวจสอบได้ มีเหตุมีผล มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวก มีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่างๆ พร้อมยอมรับผลการกระทำของตนบริหารจัดการโดยใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อให้มีการจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยยึดมั่นนักเรียนเป็นที่ตั้งอันจะทำให้นักเรียนมีคุณลักษณะเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข บรรลุตามที่กำหนดไว้ในจุดหมายของหลักสูตร ประกอบด้วย หลักการ 6 ประการ ได้แก่

หลักนิติธรรม หมายถึง การปฏิบัติงานหรือบริหารจัดการที่ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อตกลง ในสถานศึกษาตามขอบข่ายภารกิจของงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยคำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นต่อนักเรียนและประชาชนเป็นสำคัญ

⁵⁸ธีระ รุญเจริญ, ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา, อ่างแก้ว, หน้า 31.

หลักคุณธรรม หมายถึง การปฏิบัติงานหรือบริหารจัดการที่ผู้บริหารสถานศึกษายึดมั่นในความถูกต้องความดีงามมีความซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ จริงใจ ขยัน อดทนปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพตามขอบข่ายภารกิจของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

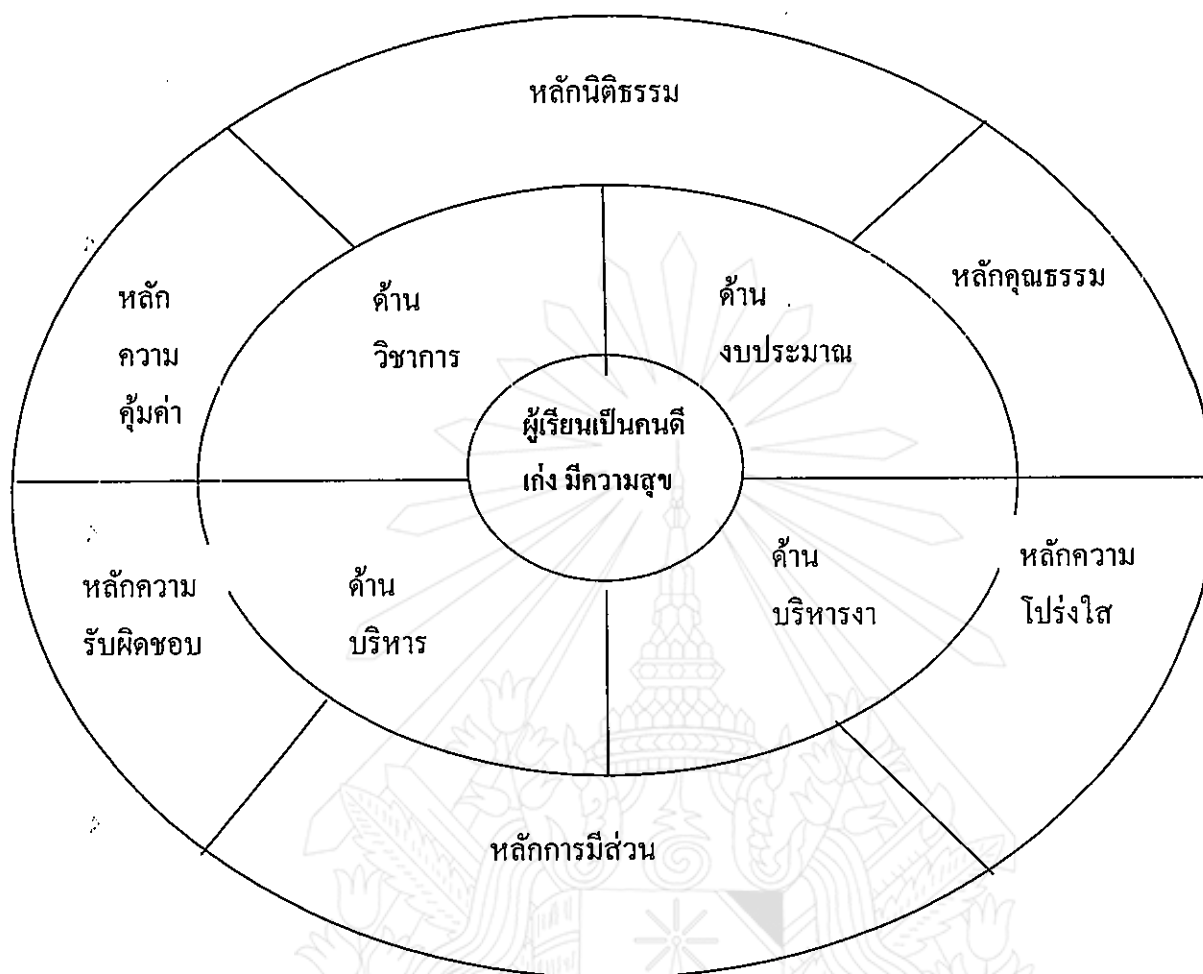
หลักความโปร่งใส หมายถึง การปฏิบัติงานหรือบริหารจัดการที่ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันกับผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างโปร่งใสในการตัดสินใจและมีการสื่อสารที่ดีตามขอบข่ายภารกิจงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การปฏิบัติงานหรือบริหารจัดการที่ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ข้าราชการครู กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประชาชนผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมติดตามตรวจสอบการดำเนินงานตามขอบข่ายภารกิจงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การปฏิบัติงานหรือการบริหารจัดการที่ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความเป็นเจ้าของร่วมกัน มีเป้าหมายที่ชัดเจนในการดำเนินงานบริหารอย่างมีประสิทธิภาพเต็มความสามารถยอมรับผลดีผลเสีย มีระบบติดตามประเมินผลตามขอบข่ายภารกิจงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

หลักความคุ้มค่า หมายถึง การปฏิบัติงานหรือบริหารจัดการที่ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ทรัพยากรในการบริหารอย่างจำกัด ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและนักเรียนอย่างมีศักยภาพในการแข่งขันในระดับต่างๆตามขอบข่ายภารกิจของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

หลักธรรมาภิบาลอาจบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานด้านต่างๆของสถานศึกษาซึ่งได้แก่ การดำเนินงานด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารบุคคล และบริหารทั่วไป และเป้าหมายในการจัดการศึกษาคือทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข ดังแผนภาพที่ 2.2

แผนภาพที่ 2.2 แสดงหลักธรรมาภิบาลกับการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ⁵⁹

⁵⁹ทินกร อัครศรีชัยโรจน์, “การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี), 2551, 84 หน้า.

2.5 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา

วิสัยทัศน์ (Vision)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพลังขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทยให้เป็นผู้นำหนึ่งในสองของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ภายในปีการศึกษา 2556

พันธกิจ

พัฒนาและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ โดยพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีความรู้คู่คุณธรรมมีความสามารถตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพระดับสากล

ค่านิยม

คุณภาพ โปร่งใส เป็นธรรม และยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้อง

เป้าประสงค์

1. ผู้เรียนทุกคนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และพัฒนาสู่ความเป็นหนึ่งในสองของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
2. ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 ปี อย่างทั่วถึงและได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ
3. ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเต็มตามศักยภาพ
4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีความเข้มแข็งเป็นกลไกขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่ความเป็นหนึ่งในสองของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
5. การศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรมีความปลอดภัยและมั่นคง

กลยุทธ์

1. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตรและส่งเสริมความสามารถทางเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้
2. ปลูกฝังคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทยและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. ขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึงครอบคลุม ผู้เรียนได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ
4. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ ให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ
5. พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

6. พัฒนาการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้
จุดเน้น
1. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาใน โรงเรียนที่ไม่ผ่านการรับรองจากการประเมิน สมศ.
 2. ส่งเสริมและเตรียมความพร้อมในการรับการประเมินภายนอกจาก สมศ.
 3. นิเทศและติดตามการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด
 4. เสริมสร้างความพร้อมและความเข้มแข็งในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน
 5. ส่งเสริมระบบการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน
 6. ส่งเสริมสนับสนุนผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้ได้รับการพัฒนาความรู้
ความสามารถ ทักษะการปฏิบัติงานตามสมรรถนะและมาตรฐานวิชาชีพ
7. พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ประชากรวัยเรียนอย่างเสมอภาคและ
ทั่วถึง
8. ยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและมีศักยภาพในการ
แข่งขัน ทูกระดับ
 9. ส่งเสริมสนับสนุนให้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน⁶⁰
- สภาพปัจจุบันปัญหา
- ด้านการบริหารวิชาการ
1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนค่อนข้างต่ำ
 2. นักเรียนส่วนหนึ่งอ่านเขียนไม่คล่อง
 3. การบริหารจัดการ โรงเรียนขนาดเล็กยังไม่บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด
 4. การดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนยังไม่บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
 5. การกำกับ ติดตามและประเมินผล ไม่ต่อเนื่องขาดตัวชี้วัดที่ชัดเจน
 6. ขาดการเผยแพร่ผลงานการวิจัย ทางวิชาการและไม่นำผลการวิจัย/นวัตกรรมมา
ประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน

⁶⁰สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3, กลุ่มนโยบายและแผน : รายงานผล
การดำเนินงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ประจำปีการศึกษา 2555, วันที่
สืบค้นข้อมูล 12 ธันวาคม 2555, www.loe3.go.th, 2554, หน้า 6-8.

ด้านการบริหารงานบุคคล

1. จำนวนบุคลากรไม่ครบตามกรอบอัตรากำลัง
2. ครูไม่ครบชั้น ขาดแคลนครูวิชาเอกในสาขาวิชาหลัก ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน เช่น ด้าน ICT และด้านงานช่าง
3. คีชนานิเทศก์ มีความเชี่ยวชาญไม่ครบตามกลุ่มสาระการเรียนรู้
4. มีการโยกย้ายบุคลากรบ่อยๆ ทำให้การทำงานขาดความต่อเนื่อง
5. บุคลากรบางส่วนไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพเต็มความรู้ ความสามารถ ทำให้นักเรียนขาดโอกาสได้รับการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

ด้านการบริหารงบประมาณ

1. ระบบการเบิกจ่ายงบประมาณล่าช้า
2. ขาดคู่มือในการบริหารงบประมาณ
3. การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนงานที่กำหนด เนื่องจากแผนงานกับงบประมาณไม่สัมพันธ์กัน

ด้านการบริหารทั่วไป

1. การติดต่อสื่อสารงานระหว่างโรงเรียนและ สพป. ในบางพื้นที่ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว
2. การสนับสนุนส่งเสริมด้านทรัพยากรจาก อปท. / อบต. / ชุมชน หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อการพัฒนาการศึกษาในท้องถิ่นมีน้อย
3. โรงเรียนมีคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอ
4. ความเร็วในระบบอินเทอร์เน็ตของโรงเรียนช้ามาก

โดยจากรายงานผลการดำเนินงานประจำปี 2554 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลย เขต 3 พบว่า ด้านการบุคลากรบางส่วนไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพเต็มความรู้ความสามารถทำให้นักเรียนขาดโอกาสได้รับการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นในการบริหารจัดการสู่ความสำเร็จนั้นต้องอาศัยสมรรถภาพของผู้บริหาร โรงเรียนรวมทั้งแนวทางการบริหาร ดังนั้นยุทธศาสตร์สู่ความสำเร็จในการบริหาร โรงเรียนที่เป็นนิติบุคคลจำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเหมาะสมและมีแนวทางการบริหารสอดคล้องกับหลักการบริหารจัดการ โรงเรียน การบริหารงานจะต้องเป็นรูปแบบใหม่เพราะประสิทธิภาพของการดำเนินงานของโรงเรียนขึ้นอยู่กับผู้บริหารซึ่งเป็นผู้ดำเนินการบริหารจัดการศึกษา โดยจำเป็นต้องจัดหาทรัพยากรวิชาการและข้อมูลสารสนเทศจัดการกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาประสานและสร้างความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว และองค์กรต่างๆ เพื่อทุกฝ่ายจะได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและได้กล่าวถึงเงื่อนไขความสำเร็จในการนำธรรมาภิบาลมาใช้ในสถานศึกษา เช่น ให้ชุมชนมีส่วนร่วม โปร่งใสในการดำเนินงาน มุ่งคุณภาพ ประโยชน์ต่อผู้เรียน

เป็นที่ตั้งพึ่งตนเองเป็นหลักทำงานด้วยความรับผิดชอบ หน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้องให้อิสระในการดำเนินงานเน้นการบริหารในองค์คณะบุคคล คณะกรรมการ จัดให้มีสารสนเทศครบถ้วน ประกันคุณภาพการศึกษาประเมินตรวจสอบเป็นระยะๆ

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เฉลิมชัย สมท่า ได้ทำการศึกษาการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูปฏิบัติการสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับคือหลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบต่อหลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่า และหลักความโปร่งใส⁶¹

เกียรติศักดิ์ ศรีสมพงษ์ ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี โดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรีที่มีประสบการณ์ในการบริหารของผู้บริหารแตกต่างกัน พบว่า ในภาพรวมผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสบการณ์ในการบริหาร ตั้งแต่ 1-10 ปี และผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป มีสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้แต่มีด้านที่แตกต่างกัน 1 ด้าน คือ ด้านหลักคุณธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อสภาพการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี ที่จัดการศึกษาในระดับช่วงชั้นแตกต่างกัน พบว่า ในภาพรวมผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จัดการศึกษาในระดับช่วงชั้นที่ 1-2 และผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษาในระดับช่วงชั้นที่ 3-4 มีสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ ปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร

⁶¹เฉลิมชัย สมท่า, “การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูปฏิบัติการสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), 2547, 130 หน้า.

สถานศึกษาชั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี ที่ได้ จากคำถามปลายเปิด พบว่า ด้านที่มีจำนวนความถี่ของปัญหา 3 ลำดับแรก คือ ด้านความโปร่งใส ด้านหลักนิติธรรม และด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยครูได้เสนอแนวทางแก้ไขด้านหลักความ โปร่งใสมากที่สุด รองลงมาคือด้านนิติธรรม ซึ่งปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารตามหลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์ ไปในทิศทางเดียวกันกับค่าเฉลี่ยที่ได้จากผลการวิเคราะห์ ข้อมูลจากแบบสอบถามแบบประมาค่า⁶²

เฉลิม เทียงสงค์ ได้วิจัย เรื่องการศึกษาพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามหลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการบริหารตาม หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่กาฬสินธุ์ เขต 2 ไม่แตกต่างกันทั้ง โดยภาพรวมและรายด้าน⁶³

ประยุทธ จันทร์ห้างหว้า ได้ทำการศึกษากาการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูปฏิบัติการสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็น ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลัก ธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก รียงตามลำดับคือหลักคุณธรรม หลักนิติ ธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่า และหลักความโปร่งใส หลักนิติ ธรรมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับแรกคือมีการเลื่อนขึ้นเงินเดือนครูและบุคลากรใน สถานศึกษาโดยแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาตามกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการเลื่อนขึ้นเงินเดือน หลัก ความรับผิดชอบมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก อันดับแรกคือจัดทำรายละเอียดแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ ซึ่งระบุแผนงานและโครงการที่สอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับ หลัก คุณธรรมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับแรกคือรักษาวินัยโดยเคร่งครัดและปฏิบัติตนได้ อย่างเหมาะสมกับมาตรฐานและจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพครู หลักการมีส่วนร่วมมีความคิดเห็นอยู่ ในระดับมาก อันดับแรกคือเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาคณะกรรมการสถานศึกษามี

⁶²เกียรติศักดิ์ ศรีสมพงษ์, “การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี), 2548, 139 หน้า.

⁶³เฉลิม เทียงสงค์, “การศึกษาพฤติกรรมการบริหาร ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม), 2549, 130 หน้า.

ส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา หลักความคุ้มค่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับแรกคือส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง หลักความโปร่งใสมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับแรกคือกำกับ ดูแล ควบคุมให้มีการจัดทำบัญชีและทะเบียนเกี่ยวกับการเงินทุกประเภทให้เป็นปัจจุบันแล้วถูกต้องตามระเบียบ⁶⁴

จ่านงค์ นาหนองตูม ได้ศึกษาการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำแนกตามวิทยฐานะ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากข้าราชการครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05⁶⁵

⁶⁴ประยูทธ จันทร์ห้างหว้า, “การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูปฏิบัติการสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 3”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), 2549, 132 หน้า

⁶⁵จ่านงค์ นาหนองตูม, “การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย), 2550, 129 หน้า.

วิจัย โนนทิง ได้ศึกษาเรื่องสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 พบว่า ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05⁶⁶

กัลป์ยานี รัตนบุตร, กุสุมาวดี ราชบุรี และชวัลรัตน์ อ่อนฉิมพลี ได้ศึกษาและเปรียบเทียบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในจังหวัดกำแพงเพชร พบว่าสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของข้าราชการครู จังหวัดกำแพงเพชร จำแนกตามวุฒิการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่ข้าราชการครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีเห็นว่าสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานอยู่ในระดับที่สูงกว่าความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี⁶⁷

สามารถ อินตามูล ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า การใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ได้ใช้ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ในการบริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเปรียบเทียบการใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 พบว่าโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกหลักยกเว้น หลักความคุ้มค่า⁶⁸

⁶⁶วิจัย โนนทิง, “สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม), 2550, 110 หน้า.

⁶⁷กัลป์ยานี รัตนบุตร, กุสุมาวดี ราชบุรี และชวัลรัตน์ อ่อนฉิมพลี, “การศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในจังหวัดกำแพงเพชร”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร), 2551, 96 หน้า.

⁶⁸สามารถ อินตามูล, “การใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), 2549, 144 หน้า.

นางลักษณ์ ยุทธสุทธิพงศ์ ได้ทำวิจัยเรื่อง ศึกษาสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในเขตตรวจราชการที่ 13 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในเขตตรวจราชการที่ 13 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีสภาพการบริหารอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านหลักการมีส่วนร่วม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านหลักความคุ้มค่า การเปรียบเทียบสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในเขตตรวจราชการที่ 13 จำแนกตามวุฒิการศึกษาทั้ง โดยรวมและรายด้านทั้ง 6 ด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 การเปรียบเทียบสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในเขตตรวจราชการที่ 13 จำแนกตามระดับของสถานศึกษาทั้ง โดยรวมและรายด้านทั้ง 6 ด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ข้อเสนอแนะคือสถานศึกษาและส่วนราชการทุกแห่งควรใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการอย่างจริงจังจะทำให้ดำเนินงานได้อย่างประสิทธิภาพ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ อบรมให้ทุกฝ่ายเข้าใจหลักธรรมาภิบาลและนำไปปฏิบัติจริงมีการกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานต่อผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชนอย่างต่อเนื่อง⁶⁹

พระมหาสำเริง ธีปญโญ ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินราชูทิศมัธยม จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินราชูทิศมัธยม จังหวัดนครสวรรค์ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากและเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาต่างกัน พบว่ามีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน⁷⁰

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้เสนอตามลำดับแล้วนั้นจะเห็นได้ว่า พฤติกรรมในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีผลต่อความสำเร็จของโรงเรียนเป็นอย่างมาก ถ้าผู้บริหารยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน และจัดการศึกษาที่มีความเป็นธรรม โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ เพราะสิ่งเหล่านี้จะส่งผลต่อการดำเนินงาน ขวัญและกำลังใจของผู้ร่วมงาน เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียน ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในทุกๆ ด้าน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องนำหลักการบริหารว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหาร

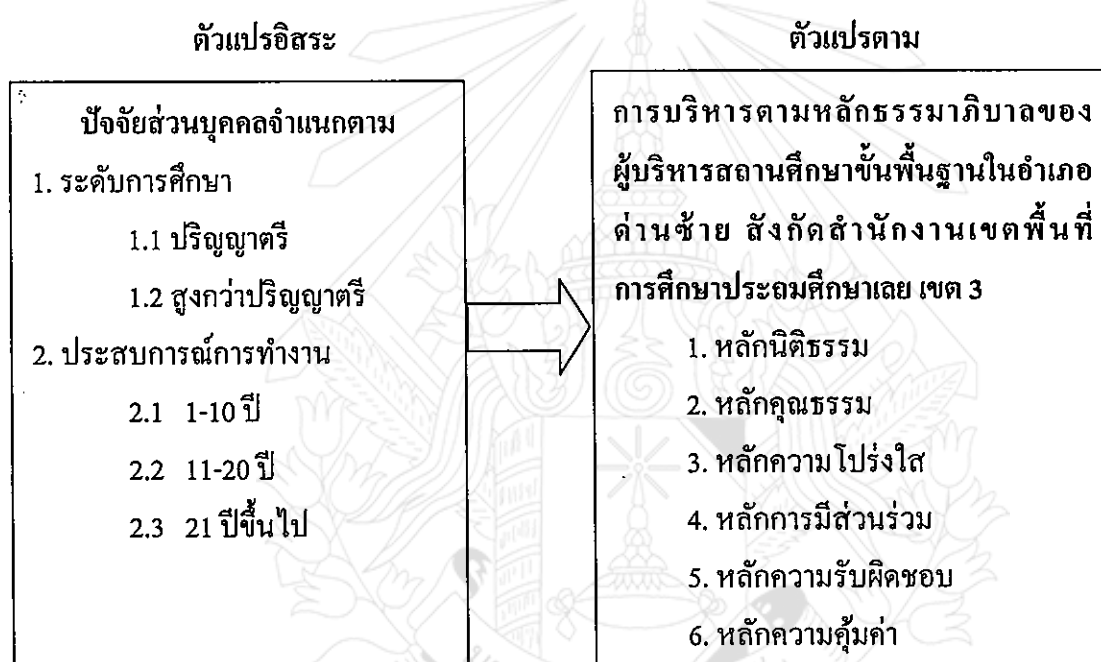
⁶⁹นางลักษณ์ ยุทธสุทธิพงศ์, “ศึกษาสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในเขตตรวจราชการที่ 13”, อ้างแล้ว, 132 หน้า.

⁷⁰พระมหาสำเริง ธีปญโญ, “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินราชูทิศมัธยม จังหวัดนครสวรรค์”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสนาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), 2553, 120 หน้า.

บ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า หลักธรรมาภิบาล มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา อันมีพื้นฐาน 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า

2.7 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา มีการกำหนดรายละเอียดของการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนไว้อย่างชัดเจนนั้น ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี⁷¹ ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 2.3 แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

⁷¹สำนักนายกรัฐมนตรี, ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2542, อ้างแล้ว, หน้า 12-13.

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน
อำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ
(Survey Research) เพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตการศึกษา
ประถมศึกษาเลย เขต 3 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 360 คน¹

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้เป็นครูผู้สอนในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขต
การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 186 คน ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย โดย
กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan)²
ประชากรในสถานศึกษาแต่ละขนาด ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ได้
จำนวนกลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษาแต่ละขนาด ดังตารางที่ 3.1

¹สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3, แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ
2555, วันที่สืบค้น 12 ธันวาคม 2555, www.loei3.go.th, 2555, หน้า 6.

²บุญชม ศรีสะอาด, หลักการวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ 7, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น,
2545), หน้า 43.

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

สถานภาพ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ครูผู้สอน	360	186
รวม	360	186

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น (Questionnaire) ของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย สถานภาพและขนาดสถานศึกษาลักษณะคำถามเป็นเชิงตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ลักษณะของแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาวิจัยประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ โดยกำหนดค่า ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการบริหารงานในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการบริหารงานในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการบริหารงานในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการบริหารงานในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการบริหารงานในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3

3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือตามขั้นตอนดังนี้

3.4.1 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษา แนวคิด เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. กำหนดกรอบแบบสอบถามเพื่อให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการวิจัย

3. ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert)

4. กำหนดกรอบแนวคิดและสร้างเครื่องมือ

4.1 จัดทำแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended question) ตามกรอบแนวคิดที่ผู้วิจัยนำไปสำรวจปัญหา

4.2 นำผลการสำรวจปัญหามาศึกษาวิเคราะห์และสร้างแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของแบบสอบถามตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ลักษณะของแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาวิจัยประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบและด้านหลักความคุ้มค่า

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเพื่อถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

4.3 นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จแล้วเสนออาจารย์ควบคุมสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

4.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของข้อคำถามด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) คัดเลือกผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 3 ท่าน โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความของข้อคำถามโดยการหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (Item-Objective Congruence: IOC)

4.5 ค่า IOC ของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้โดยรวมเท่ากับ 1.00 ส่วนค่า IOC ของรายด้านแบ่งอยู่ระหว่าง 0.78-1.00 แสดงให้เห็นว่าค่า IOC ของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยมีค่ามากกว่า 0.50 ทุกข้อคำถาม สามารถสรุปได้ว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกันหรือมีความตรงเชิงเนื้อหา

4.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้วนำเสนออาจารย์ควบคุมสารนิพนธ์ พิจารณาเสนอแนะอีกครั้งหนึ่ง

4.7 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่บุคลากรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำนวนเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 15 คน ครูผู้สอน จำนวน 15 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน

4.8 นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามเป็นรายด้านและโดยรวมด้วยการหาค่า ด้วยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) โดยใช้วิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 และได้ค่าความเชื่อมั่นรายด้านอยู่ระหว่าง 0.83-0.91 โดยเกณฑ์ค่าความเชื่อมั่นที่เหมาะสมควรอยู่ระหว่าง 0.60-1.00 แสดงว่าความเชื่อมั่นที่วิเคราะห์ได้ดังกล่าวมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด จึงสามารถนำไปใช้ได้ ดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 ค่าความเชื่อ (Reliability) มั่นของแบบสอบถาม

หลักธรรมาภิบาล	ค่าความเชื่อมั่น
1. หลักนิติธรรม	0.91
2. หลักคุณธรรม	0.86
3. หลักความโปร่งใส	0.74
4. หลักการมีส่วนร่วม	0.83
5. หลักความรับผิดชอบ	0.86
6. หลักความคุ้มค่า	0.86
รวม	0.97

4.9 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนเมษายน – พฤษภาคม 2556 ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ถึง ผู้อำนวยการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 เพื่อขอความร่วมมือให้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัย ได้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้
2. ผู้วิจัยนำหนังสือจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ที่ได้รับการลงนามอนุญาตจากผู้อำนวยการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 แล้ว ได้ดำเนินการติดต่อกับบุคลากรที่ปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 เพื่อขอให้ตอบแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
3. จัดเตรียมแบบสอบถามให้เพียงพอกับจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่จะตอบแบบสอบถามในแต่ละครั้ง โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนเมษายน – พฤษภาคม ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจำนวน 186 ชุด
4. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยแจกแบบสอบถามให้กับบุคลากรที่ปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ได้แก่ ครูผู้สอน ซึ่งได้ข้อมูลที่สมบูรณ์และใช้แบบสอบถามทั้งหมด 186 ชุด ได้รับคืน 186 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ใช้เวลา 30 วัน
5. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมข้อมูลได้มาตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ของข้อมูล ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ 186 ชุด
6. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปทำการวิเคราะห์ และสรุปผลการวิจัย

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอคำชะอี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X})

และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ซึ่งการแปลผลการวิเคราะห์ ข้อมูลเชิงปริมาณพิจารณาจากระดับคะแนนเฉลี่ยของช่วงระดับคะแนน 5 ระดับ ดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มีการบริหารงานในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง มีการบริหารงานในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง มีการบริหารงานในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง มีการบริหารงานในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง มีการบริหารงานในระดับน้อยที่สุด

3. ทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานตามหลัก ธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test)

4. ทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานตามหลัก ธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาเลย เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทาง เดียว (One - Way ANOVA) ด้วยสถิติทดสอบค่าเอฟ (F-test) และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffé)

5. วิเคราะห์เกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานตามหลัก ธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาเลย เขต 3 โดยวิเคราะห์ความถี่ และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive analysis)

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้สำหรับการทำวิจัยเรื่องนี้ ได้แก่

1. สถิติการบรรยาย (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับบรรยายข้อมูลทั่วไป

2. สถิติอนุมานหรืออ้างอิง (Inferential Statistics) ได้แก่ การทดสอบค่าที (t - test) และการ ทดสอบค่าเอฟ (F - test) แบบความแปรปรวนชนิดทางเดียว (One-Way ANOVA)³

³บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, อ่างแล้ว, หน้า 70, 113, 116.

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอคำชะอี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอคำชะอี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ใน 6 ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความคุ้มค่า และเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน 6 ด้านนั้น จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน

ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอคำชะอี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ประจำปีการศึกษา 2555 จากประชากรที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 360 คน ผู้วิจัยได้ใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) เพื่อกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 186 คน ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) แล้วนำแบบสอบถามมาดำเนินการวิเคราะห์ ประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ เพื่อคำนวณหาค่าสถิติสำหรับตอบวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัยให้ครบถ้วนตามที่ตั้งไว้โดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

- 4.1 สถิติลักษณะที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ผลการวิเคราะห์สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการนำเสนอและแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
N	แทน	จำนวนประชากร
df	แทน	ค่าความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสอง (Mean Square)
t	แทน	ค่าสถิติทดสอบที (t-test)
F	แทน	ค่าสถิติทดสอบเอฟ (F-test)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4.2 ผลการวิเคราะห์สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

จากแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้จำนวน 186 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 186 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมดที่ส่งไปผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์แสดงสถานภาพของบุคลากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามเป็นค่าความถี่ ค่าร้อยละ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ความถี่และร้อยละของข้อมูลแสดงสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

ระดับการศึกษา	ความถี่	ร้อยละ
1. ระดับการศึกษา		
1.1 ปริญญาตรี	98	52.69
1.2 สูงกว่าปริญญาตรี	88	47.31
2. ประสบการณ์การทำงาน		
2.1 1-10 ปี	35	18.82
2.2 11-20 ปี	72	38.71
2.3 21 ปีขึ้นไป	79	42.47

จากตารางที่ 4.1 พบว่า บุคลากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 186 คน เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า การศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 52.96) มากกว่าระดับสูงกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 47.31) และเมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ประสบการณ์การทำงาน 21 ปีขึ้นไปมากที่สุด (ร้อยละ 42.47) รองลงมาคือ ประสบการณ์การทำงาน 10 – 12 ปี (ร้อยละ 38.71) และน้อยที่สุดคือ ประสบการณ์การทำงาน 1 – 10 ปี (ร้อยละ 18.28)

4.3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 และเปรียบเทียบจำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน

ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 2) ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา 3) ผลการเปรียบเทียบระดับระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ดังนี้

4.3.1 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักนิติธรรม และเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน

4.3.1.1 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักนิติธรรม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้เพื่อการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักนิติธรรมโดยการคำนวณค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวมและรายด้าน ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักนิติธรรม

ข้อที่	ด้านหลักนิติธรรม	ระดับการบริหารงาน		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	มีการกำหนด กฎระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติไว้ชัดเจน	4.40	0.54	มาก
2.	เปิดโอกาสให้บุคลากร ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับ ในการปฏิบัติงานร่วมกัน	3.81	0.66	มาก
3.	บุคลากรทุกคนให้การยอมรับในกฎระเบียบข้อบังคับที่กำหนดขึ้นด้วยความเต็มใจ	3.23	0.82	ปานกลาง
4.	ชี้แจง แนะนำแนวทางการปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามระเบียบข้อบังคับให้บุคลากรมีความเข้าใจตรงกัน	3.55	1.02	มาก
5.	กำกับ ดูแล และส่งเสริมให้บุคลากรประพฤติปฏิบัติตนตามกฎระเบียบข้อบังคับที่กำหนดไว้	4.18	0.86	มาก
6.	ใช้ศิลปะในการโน้มน้าวจูงใจให้บุคลากรปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษา	3.26	1.19	ปานกลาง
รวม		3.74	0.41	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ และระดับปานกลาง 2 ข้อ โดยมีข้อสังเกตว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีการกำหนด กฎระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติไว้ชัดเจน ($\bar{X} = 4.40$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ บุคลากรทุกคนให้การยอมรับในกฎระเบียบข้อบังคับที่กำหนดขึ้นด้วยความเต็มใจ ($\bar{X} = 3.23$) และจากข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended) มีข้อเสนอแนะที่สำคัญดังนี้ 1) ผู้บริหารควรกำกับ ติดตาม และนิเทศการปฏิบัติงานของครูให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้แต่ละปี (ความถี่เท่ากับ 18) 2) ประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่ความรู้ ด้านระเบียบวินัยของทางราชการต่อผู้ปกครองนักเรียนอย่างทั่วถึง (ความถี่เท่ากับ 7)

4.3.1.2 ผลการเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามระดับการศึกษา

ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามระดับการศึกษา โดยใช้วิธีทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ผลการเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามระดับการศึกษา

การบริหารงานตาม หลักธรรมาภิบาล	ปริญญตรี			สูงกว่าปริญญตรี			t	Sig.
	n	\bar{X}	S.D.	n	\bar{X}	S.D.		
ด้านหลักนิติธรรม	98	3.78	0.40	88	3.69	0.43	1.56	0.12

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกัน

4.1.3.3 ผลการเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้เพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักนิติธรรม ที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน จำแนกเป็น 3 ช่วง คือ 1- 10 ปี, 11 - 20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป โดยวิธีการทดสอบค่าเอฟ (F-test) จากการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ผลการเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามประเภทการทำงาน

ด้านหลัก นิติธรรม	ค่าเฉลี่ยตามประเภทการทำงาน			แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
	1-10 ปี	11-20 ปี	21 ปีขึ้นไป	ระหว่างกลุ่ม	2	0.21	0.11	0.62	0.54
			ภายในกลุ่ม	183	31.55	0.17			
	3.76	3.77	3.70	รวม	185	31.76			

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามประเภทการทำงาน ไม่แตกต่างกัน

4.3.2 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักคุณธรรม และเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษาและประเภทการทำงาน

4.3.2.1 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักคุณธรรม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้เพื่อการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักคุณธรรม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวมและรายด้าน ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักคุณธรรม

ข้อที่	ด้านหลักคุณธรรม	ระดับการบริหารงาน		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	ให้ความเสมอภาคและมีความยุติธรรมกับบุคลากรทุกคน	3.73	1.14	มาก
2.	ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายงานให้บุคลากรปฏิบัติตามความสามารถและความเหมาะสม	3.59	1.08	มาก
3.	มีความประพฤติดีงามตามหลักศีลธรรมจรรยาเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากรในสถานศึกษา	3.28	1.14	ปานกลาง
4.	เป็นผู้มีความเสียสละและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม	3.45	1.27	ปานกลาง
5.	พิจารณาความดีความชอบของบุคลากรตามหลักเกณฑ์ด้วยความยุติธรรม	3.88	1.12	มาก
รวม		3.58	0.59	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ข้อ และระดับปานกลาง 2 ข้อ โดยมีข้อสังเกตว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ พิจารณาความดีความชอบของบุคลากรตามหลักเกณฑ์ด้วยความยุติธรรม ($\bar{X} = 3.88$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ มีความประพฤติดีงามตามหลักศีลธรรมจรรยาเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากรในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.28$) และจากข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended) มีข้อเสนอแนะที่สำคัญดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรฝึกการทำงานเป็นทีมลดทิวทัศน์มาพึ่งพาอาศัยกัน (ความถี่เท่ากับ 23) 2) ไม่ควรใช้อำนาจเกินงามในหน้าที่บังคับบัญชา มีจิตใจกว้าง (ความถี่เท่ากับ 14)

4.3.2.2 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามระดับการศึกษา

ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักคุณธรรม จำแนกระดับการศึกษา โดยใช้วิธีทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามระดับการศึกษา

การบริหารงานตาม หลักธรรมาภิบาล	ปริญญาตรี			สูงกว่าปริญญาตรี			t	Sig.
	n	\bar{X}	S.D.	n	\bar{X}	S.D.		
ด้านหลักคุณธรรม	98	3.53	0.67	88	3.64	0.49	1.32	0.19

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกัน

4.3.2.3 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้เพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักคุณธรรม ที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันจำแนกเป็น 3 ช่วง คือ 1- 10 ปี, 11 – 20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป โดยวิธีการทดสอบค่าเอฟ (F-test) จากการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามประสพการณ์การทำงาน

ด้านหลัก คุณธรรม	ค่าเฉลี่ยตามประสพการณ์ การทำงาน			แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
	1-10 ปี	11-20 ปี	21 ปีขึ้นไป	ระหว่างกลุ่ม	2	1.36	0.68	1.95	0.15
			ภายในกลุ่ม	183	63.95	0.35			
3.46	3.54	3.68	รวม	185	65.30				

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามประสพการณ์การทำงาน ไม่แตกต่างกัน

4.3.3 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักความโปร่งใส และเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษาและประสพการณ์การทำงาน

4.3.3.1 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักความโปร่งใส

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้เพื่อการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักความโปร่งใส โดยการคำนวณค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวมและรายด้าน ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายเลย เขต 3 ด้านหลักความโปร่งใส

ข้อที่	ด้านหลักความโปร่งใส	ระดับการบริหารงาน		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	มีการจัดประชุมชี้แจงรายละเอียดงบประมาณต่างๆ ที่สถานศึกษาได้รับให้บุคลากรทุกคนทราบ	3.55	1.05	มาก
2.	เปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการใช้จ่ายเงินงบประมาณของโรงเรียน	3.11	1.45	ปานกลาง
3.	ควบคุม ดูแลการปฏิบัติงานด้านการเงิน และพัสดุให้เป็นไปตามกฎระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ	3.18	1.04	ปานกลาง
4.	มีการใช้จ่ายเงินของสถานศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของงาน/โครงการและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา	3.54	1.00	มาก
5.	ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ข่าวสาร ประชาสัมพันธ์ถึงความก้าวหน้า ในการดำเนินงานตามภารกิจต่างๆของสถานศึกษาให้ชุมชนได้ทราบเป็นระยะ	3.84	1.09	มาก
รวม		3.44	0.53	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.44$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ข้อ และระดับปานกลาง 2 ข้อ โดยมีข้อสังเกตว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ข่าวสารประชาสัมพันธ์ถึงความก้าวหน้าในการดำเนินงานตามภารกิจต่างๆของสถานศึกษาให้ชุมชนได้ทราบเป็นระยะ ($\bar{X} = 3.84$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ เปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการใช้จ่ายเงินงบประมาณของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.11$) และจากข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended) มีข้อเสนอแนะที่สำคัญดังนี้ 1) ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการดำเนินการด้านต่างๆ ในรูปของคณะกรรมการ (ความถี่เท่ากับ 12) 2) ควรมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการปฏิบัติงานของโรงเรียนแก่ชุมชนอย่างสม่ำเสมอ (ความถี่เท่ากับ 11) 3) ควรมีการชี้แจงสรุปผลการปฏิบัติงานด้านงบประมาณประจำภาคเรียนให้บุคลากรทราบเพื่อปรับปรุงพัฒนา (ความถี่เท่ากับ 8)

4.3.3.2 ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามระดับการศึกษา

ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามระดับการศึกษา โดยใช้วิธีทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามระดับการศึกษา

การบริหารงานตาม หลักธรรมาภิบาล	ปริญญาตรี			สูงกว่าปริญญาตรี			t	Sig
	n	\bar{X}	S.D.	n	\bar{X}	S.D.		
ด้านหลักความโปร่งใส	98	3.29	0.52	88	3.62	0.50	4.47*	0.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามระดับการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความโปร่งใส มากกว่าระดับปริญญาตรี

4.3.3.3 ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้เพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักความโปร่งใส ที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันจำแนกเป็น 3 ช่วง คือ 1- 10 ปี, 11 - 20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป โดยวิธีการทดสอบค่าเอฟ (F-test) จากการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลอย เขต 3 ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ด้านหลัก	ค่าเฉลี่ยตามประสบการณ์การทำงาน			แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
	ความโปร่งใส	1-10 ปี	11-20 ปี	21 ปีขึ้นไป	ระหว่างกลุ่ม	2	6.91		
				ภายในกลุ่ม	183	45.55	0.25		
				รวม	185	52.46			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลอย เขต 3 ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน แตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé) ดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ผลการทดสอบรายคู่ของระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลอย เขต 3 ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ประสบการณ์การทำงาน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ประสบการณ์การทำงาน		
		1-10 ปี (3.32)	11-20 ปี (3.26)	21 ปีขึ้นไป (3.67)
1-10 ปี	3.32	-	0.06	0.35*
11-20 ปี	3.26		-	0.41*
21 ปีขึ้นไป	3.67			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน แตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงาน 21 ปีขึ้นไป มีระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักความโปร่งใส มากกว่าประสบการณ์การทำงาน 1-10 ปี และ 11-20 ปี

4.3.4 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักการมีส่วนร่วม และเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน

4.3.4.1 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักการมีส่วนร่วม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้เพื่อการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวมและรายด้าน ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักการมีส่วนร่วม

ข้อที่	ด้านหลักการมีส่วนร่วม	ระดับการบริหารงาน		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	มีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของบุคลากรและชุมชน	3.69	0.95	มาก
2.	เปิด โอกาสให้มีบุคลากรมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผลประโยชน์	3.42	1.35	ปานกลาง

ตารางที่ 4.12 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายเลย เขต 3 ด้านหลักการมีส่วนร่วม (ต่อ)

ข้อที่	ด้านหลักการมีส่วนร่วม	ระดับการบริหารงาน		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
3.	โอกาสให้มีบุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษา	3.69	0.66	มาก
4.	บุคลากรและชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษา	3.92	1.01	มาก
5.	ให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดสายงานบังคับบัญชา	3.83	0.93	มาก
	รวม	3.71	0.38	มาก

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ข้อและระดับปานกลาง 1 ข้อ โดยมีข้อสังเกตว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ บุคลากรและชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.92$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ เปิดโอกาสให้ มีบุคลากรมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 3.42$) และจากข้อเสนอนี้เกี่ยวกับแนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended) มีข้อเสนอแนะที่สำคัญดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนให้มากขึ้น (ความถี่เท่ากับ 19) 2) ควรเปิด โอกาสให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีโอกาสเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียน (ความถี่เท่ากับ 15)

4.3.4.2 ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายเลย เขต 3 ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามระดับการศึกษา

ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกระดับการศึกษา โดยใช้วิธีทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายเลย เขต 3 ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามระดับการศึกษา

การบริหารงานตาม หลักธรรมาภิบาล	ปรีญาตรี			สูงกว่าปรีญาตรี			t	Sig.
	n	\bar{X}	S.D.	n	\bar{X}	S.D.		
ด้านหลักการมีส่วนร่วม	98	3.74	0.42	88	3.68	0.32	1.11	0.26

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกัน

4.3.4.3 ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายเลย เขต 3 ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้เพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักการมีส่วนร่วม ที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน จำแนกเป็น 3 ช่วง คือ 1- 10 ปี, 11 - 20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป โดยวิธีการทดสอบค่าเอฟ (F-test) จากการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายเลย เขต 3 ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ด้านหลัก การมีส่วนร่วม	ค่าเฉลี่ยตาม			แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
	ประสบการณ์การทำงาน	11-20 ปี	21 ปีขึ้นไป						
	1-10 ปี	11-20 ปี	21 ปีขึ้นไป	ระหว่างกลุ่ม	2	0.48	0.24	1.69	0.19
				ภายในกลุ่ม	183	25.99	0.14		
	3.81	3.71	3.67	รวม	185	26.47			

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ไม่แตกต่างกัน

4.3.5 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักความรับผิดชอบ และเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน

4.3.5.1 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักความรับผิดชอบ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้เพื่อการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยการคำนวณค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวมและรายด้าน ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักความรับผิดชอบ

ข้อที่	ด้านหลักความรับผิดชอบ	ระดับการบริหารงาน		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	โครงสร้างการบริหารขององค์กรที่ชัดเจน เป็นระบบ	3.81	1.25	มาก
2.	มีวิธีการกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน	3.68	0.71	มาก
3.	มอบหมายหน้าที่ให้บุคลากรได้ปฏิบัติอย่างชัดเจน	4.17	0.80	มาก
4.	มีการเอาใจใส่ในปัญหาและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนเคารพในความคิดเห็นของบุคลากร	4.04	0.82	มาก
5.	มีการนิเทศ กำกับ ติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ	3.58	0.64	มาก
รวม		3.85	0.43	มาก

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักความรับผิดชอบโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีข้อสังเกตว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มอบหมายหน้าที่ให้บุคลากรได้ปฏิบัติอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.17$) และส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีการนิเทศ กำกับ ติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.58$) และจากข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended) มีข้อเสนอแนะที่สำคัญดังนี้ 1) ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ข้าราชการครูได้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (ความถี่เท่ากับ 24) 2) ควรพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เข้มแข็งและทั่วถึง โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการเรียนและความประพฤติ (ความถี่เท่ากับ 18)

4.3.5.2 ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษเลย เขต 3 ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามระดับการศึกษา

ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยใช้วิธีทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษเลย เขต 3 ด้านหลักความรับผิดชอบ

การบริหารงานตาม หลักธรรมาภิบาล	ปริญญตรี			สูงกว่าปริญญตรี			t	Sig.
	n	\bar{X}	S.D.	n	\bar{X}	S.D.		
ด้านหลักความรับผิดชอบ	98	3.86	0.46	88	3.85	0.40	0.11	0.91

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกัน

4.3.5.3 ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้เพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักความรับผิดชอบ ที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน จำแนกเป็น 3 ช่วง คือ 1- 10 ปี, 11 - 20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป โดยวิธีการทดสอบค่าเอฟ (F-test) จากการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ด้าน	ค่าเฉลี่ยตาม			แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
	ประสบการณ์การทำงาน								
หลักความรับผิดชอบ	1-10 ปี	11-20 ปี	21 ปีขึ้นไป	ระหว่างกลุ่ม	2	0.03	0.02	0.80	0.92
				ภายในกลุ่ม	183	34.15	0.18		
	3.88	3.85	3.85	รวม	185	34.18			

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ไม่แตกต่างกัน

4.3.6 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักความคุ้มค่า และเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน

4.3.6.1 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักความคุ้มค่า

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้เพื่อการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลัก
 ธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักความคุ้มค่า โดยการคำนวณค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน
 มาตรฐาน โดยรวมและรายด้าน ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมชาติของผู้บริหาร
 สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักความคุ้มค่า

ข้อที่	ด้านหลักความคุ้มค่า	ระดับการบริหารงาน		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	จัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ได้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์ สูงสุด	3.44	0.61	ปานกลาง
2.	เปิดโอกาสให้ชุมชนใช้อาคารสถานที่ รวมทั้งวัสดุและ อุปกรณ์ของสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมต่างๆ	3.56	0.62	มาก
3.	ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรใช้วัสดุในห้องถิ่นทำสื่อการ เรียนการสอน	3.78	0.56	มาก
4.	จัดสรรห้องเรียน อาคารเรียน อาคารประกอบและบริเวณ โรงเรียนให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่	3.11	0.46	ปานกลาง
5.	มีการซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติตามความ จำเป็นเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดสถานศึกษา	3.52	0.60	มาก
รวม		3.48	0.28	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมชาติของผู้บริหาร
 สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลัก
 ความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับ
 มาก 3 ข้อ และระดับปานกลาง 2 ข้อ โดยมีข้อสังเกตว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ส่งเสริม สนับสนุน
 ให้บุคลากรใช้วัสดุในห้องถิ่นทำสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.78$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ
 จัดสรรห้องเรียน อาคารเรียน อาคารประกอบและบริเวณ โรงเรียนให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่าง
 เต็มที่ ($\bar{X} = 3.11$) และจากข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการใช้หลักธรรมชาติในการบริหารงาน

ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended) มีข้อเสนอแนะที่สำคัญดังนี้
 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรติดตามและดูแลซ่อมบำรุง วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ของโรงเรียนให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ (ความถี่เท่ากับ 20) 2) ควรกำหนดให้มีมาตรการลดขั้นตอนในการทำงานเพื่อความสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น (ความถี่เท่ากับ 16)

4.3.6.2 ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามระดับการศึกษา

ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามระดับการศึกษา โดยใช้วิธีทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามระดับการศึกษา

การบริหารงานตาม หลักธรรมาภิบาล	ปริญญาดตรี			สูงกว่าปริญญาดตรี			t	Sig.
	n	\bar{X}	S.D.	n	\bar{X}	S.D.		
ด้านหลักความคุ้มค่า	98	3.49	0.33	88	3.47	0.21	0.53	0.60

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกัน

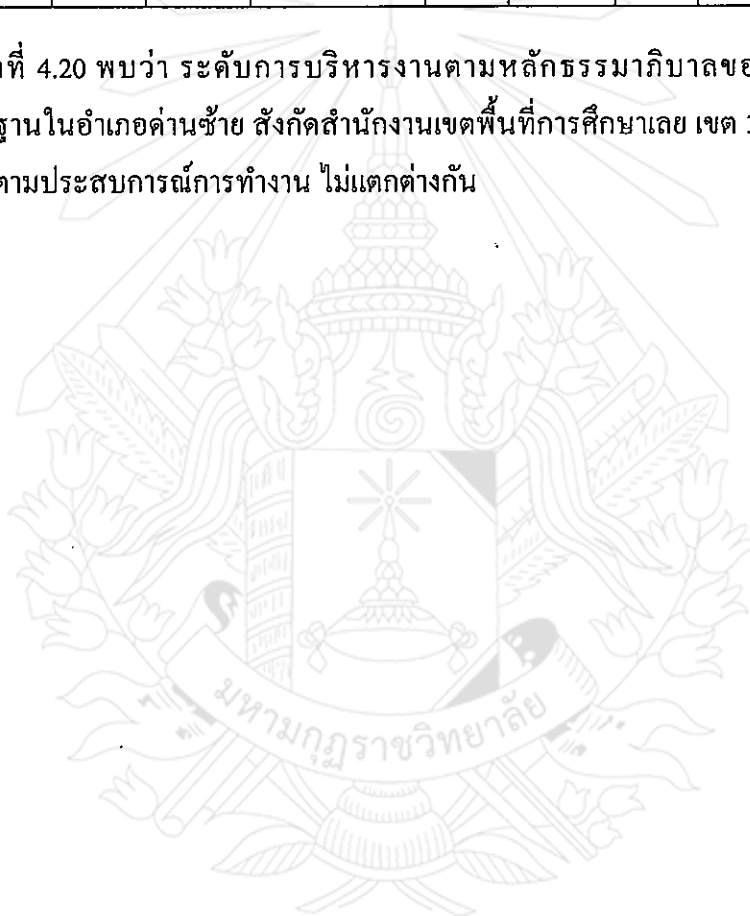
4.3.6.3 ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้เพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักความคุ้มค่า ที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน จำแนกเป็น 3 ช่วง คือ 1- 10 ปี, 11 - 20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป โดยวิธีการทดสอบค่าเอฟ (F-test) จากการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.20 ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายเลย เขต 3 ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ด้านหลัก หลักความ คุ้มค่า	ค่าเฉลี่ยตามขนาด ของสถานศึกษา			แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
	1-10 ปี	11-20 ปี	21 ปี ขึ้นไป	ระหว่างกลุ่ม	2	0.19	0.10		
			ภายในกลุ่ม	183	13.84	0.08			
3.55	3.46	3.47	รวม	185	14.04				

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ใน 6 ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความคุ้มค่า และเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน 6 ด้านนั้น จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 360 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 186 คน ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 186 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ระดับการศึกษาแบ่งออกเป็น ระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี และประสบการณ์การทำงาน แบ่งออกเป็น 3 ช่วง คือ 1-10 ปี, 11-20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะเครื่องมือเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเพื่อถามข้อเสนอแนะและแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้ายมีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended) ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพรรณนาเพื่อวิเคราะห์ค่าความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ส่วนสถิติอ้างอิงใช้ค่าสถิติการทดสอบค่าที (t - test) และการทดสอบค่าเอฟ (F - test) ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffé) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปด้านการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัย ตามข้อค้นพบ (fact - findings) ได้ดังต่อไปนี้

- 5.1 สรุปผลการวิจัย
- 5.2 อภิปรายผลการวิจัย
- 5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยข้อมูลตามรายละเอียดในแต่ละส่วนต่อไปนี้

5.1.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการวิจัย พบว่า บุคลากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 186 คน เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า การศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 52.96) มากกว่าระดับสูงกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 47.31) และเมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ประสบการณ์การทำงาน 21 ปีขึ้นไปมากที่สุด (ร้อยละ 42.47) รองลงมาคือ ประสบการณ์การทำงาน 10 - 12 ปี (ร้อยละ 38.71) และน้อยที่สุดคือ ประสบการณ์การทำงาน 1 - 10 ปี (ร้อยละ 18.28)

5.1.2 ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายเลย เขต 3 ด้านหลักนิติธรรม และเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน

จากการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายเลย เขต 3 ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ และระดับปานกลาง 2 ข้อ โดยมีข้อสังเกตว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีการกำหนด กฎระเบียบ ข้อบังคับในการปฏิบัติไว้ชัดเจน ($\bar{X} = 4.40$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ บุคลากรทุกคนให้การยอมรับในกฎระเบียบข้อบังคับที่กำหนดขึ้นด้วยความเต็มใจ ($\bar{X} = 3.23$) และจากข้อเสนอแนะ

เกี่ยวกับแนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended) มีข้อเสนอแนะที่สำคัญดังนี้ 1) ผู้บริหารควรกำกับ ติดตาม และนิเทศการปฏิบัติงานของครูให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้แต่ละปี (ความถี่เท่ากับ 18) 2) ประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่ความรู้ ด้านระเบียบวินัยของทางราชการต่อผู้ปกครองนักเรียนอย่างทั่วถึง (ความถี่เท่ากับ 7)

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักนิเทศธรรม เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

5.1.3 ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักคุณธรรม และเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน

จากการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ข้อ และระดับปานกลาง 2 ข้อ โดยมีข้อสังเกตว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ พิจารณาความคิดความชอบของบุคลากรตามหลักเกณฑ์ด้วยความยุติธรรม ($\bar{X} = 3.88$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ มีความประพฤติดีงามตามหลักศีลธรรมจรรยาเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากรในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.28$) และจากข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended) มีข้อเสนอแนะที่สำคัญดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรฝึกการทำงานเป็นทีมลดทิวทัศน์มาพึ่งพาอาศัยกัน (ความถี่เท่ากับ 23) 2) ไม่ควรใช้อำนาจเกินงามในหน้าที่บังคับบัญชา มีจิตใจกว้าง (ความถี่เท่ากับ 14)

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักคุณธรรม เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

5.1.4 ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายเลย เขต 3 ด้านหลักความโปร่งใส และเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน

จากการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายเลย เขต 3 ด้านหลักความโปร่งใสโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.44$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ข้อ และระดับปานกลาง 2 ข้อ โดยมีข้อสังเกตว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ข่าวสารประชาสัมพันธ์ถึงความก้าวหน้าในการดำเนินงานตามภารกิจต่างๆของสถานศึกษาให้ชุมชนได้ทราบเป็นระยะ ($\bar{X} = 3.84$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ เปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการใช้จ่ายเงินงบประมาณของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.11$) และจากข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended) มีข้อเสนอแนะที่สำคัญดังนี้ 1) ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการดำเนินการด้านต่างๆ ในรูปของคณะกรรมการ (ความถี่เท่ากับ 12) 2) ควรมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการปฏิบัติงานของโรงเรียนแก่ชุมชนอย่างสม่ำเสมอ (ความถี่เท่ากับ 11) 3) ควรมีการชี้แจงสรุปผลการปฏิบัติงานด้านงบประมาณประจำภาคเรียนให้บุคลากรทราบเพื่อปรับปรุงพัฒนา (ความถี่เท่ากับ 8)

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายเลย เขต 3 ด้านหลักความโปร่งใส เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความโปร่งใส มากกว่าระดับปริญญาตรี และเมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงาน 21 ปีขึ้นไป มีระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ด้านหลักความโปร่งใส มากกว่าประสบการณ์การทำงาน 1-10 ปีและ 11-20 ปี

5.1.5 ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายเลย เขต 3 ด้านหลักการมีส่วนร่วม และเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน

จากการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายเลย เขต 3 ด้านหลักการมีส่วนร่วม

โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ข้อและระดับปานกลาง 1 ข้อ โดยมีข้อสังเกตว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ บุคลากรและชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.92$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ เปิดโอกาสให้มีบุคลากรมีส่วนร่วมในการร่วมคิด-ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.42$) และจากข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended) มีข้อเสนอแนะที่สำคัญดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนให้มากขึ้น (ความถี่เท่ากับ 19) 2) ควรเปิดโอกาสให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีโอกาสเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียน (ความถี่เท่ากับ 15)

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักการมีส่วนร่วม เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน พบว่าไม่แตกต่างกัน

5.1.6 ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักความรับผิดชอบ และเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน

จากการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีข้อสังเกตว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มอบหมายหน้าที่ให้บุคลากรได้ปฏิบัติอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.17$) และส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีการนิเทศ กำกับ ติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.58$) และจากข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended) มีข้อเสนอแนะที่สำคัญดังนี้ 1) ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ข้าราชการครูได้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (ความถี่เท่ากับ 24) 2) ควรพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เข้มแข็งและทั่วถึง โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาด้านการเรียนและความประพฤติ (ความถี่เท่ากับ 18)

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักความรับผิดชอบ เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน พบว่าไม่แตกต่างกัน

5.1.7 ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลอย เขต 3 ด้านหลักความคุ้มค่า และเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน

จากการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลอย เขต 3 ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ข้อ และระดับปานกลาง 2 ข้อ โดยมีข้อสังเกตว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรใช้วัสดุในท้องถิ่นทำสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.78$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ จัดสรรห้องเรียน อาคารเรียน อาคารประกอบและบริเวณ โรงเรียนให้สามารถใช้อย่างเต็มที่ ($\bar{X} = 3.11$) และจากข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended) มีข้อเสนอแนะที่สำคัญดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรติดตามและดูแลซ่อมบำรุง วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ของ โรงเรียนให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ (ความถี่เท่ากับ 20) 2) ควรกำหนดให้มีมาตรการลดขั้นตอนในการทำงานเพื่อความสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น (ความถี่เท่ากับ 16)

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลอย เขต 3 ด้านหลักความคุ้มค่า เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลอย เขต 3 ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ อภิปรายผลจากการวิจัยตามกรอบแนวคิดในการวิจัยโดยมีรายละเอียด ดังนี้

5.2.1 ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลอย เขต 3 ด้านหลักนิติธรรม และเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานปัจจุบันมีคุณลักษณะ

ของนักบริหารการศึกษาเมื่ออาชีพ มีความรู้ความสามารถที่จะนำสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จในการบริหารจัดการศึกษาตามแนวทางที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติประกอบกับผู้ที่ จะมาดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาได้นั้นจะต้องผ่านการอบรมหลักสูตรก่อนแต่งตั้งให้เป็น ผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนด จากการพัฒนาโดยการอบรมดังกล่าวทำให้ ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการบริหารสถานศึกษาตลอดจนได้รับการฝึก ทักษะที่จำเป็นและคุณธรรมสำหรับผู้บริหารเพิ่มพูนมาซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมชัย สมท่า ได้ทำการศึกษาการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความ คิดเห็นของครูปฏิบัติการสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร สถานศึกษาอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับคือหลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่า และหลักความโปร่งใสและสอดคล้องกับ เกียรติศักดิ์ ศรีสมพงษ์ ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารตามหลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสุพรรณบุรี โดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

กรณีการเปรียบเทียบจำแนกตามระดับการศึกษา ผลการวิจัยพบว่าครูผู้สอนที่มีระดับ การศึกษาต่างกันมีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าพื้นฐานของข้าราชการครู ที่ถูกอบรมและศึกษามาจากสถานศึกษาทั้งในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรีต่างก็สอนให้ ตระหนักในศักดิ์ศรีความเป็นครู เป็นแม่พิมพ์ของชาติ เป็นแบบอย่างของลูกศิษย์ และในการ ปฏิบัติงานก็มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอยู่เสมอจึงทำให้มีความคิดเห็นไม่แตกต่าง กัน ซึ่งสอดคล้องกับ พระมหาสำเริง ธิปัญญา ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนนวมินราชูทิศมีชัยมิต จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินราชูทิศมีชัยมิต จังหวัดนครสวรรค์ในภาพรวมและรายด้านอยู่ใน ระดับมากและเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาต่างกันพบว่ามีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตาม หลักธรรมาภิบาลของ โรงเรียนในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันและสอดคล้องกับ นางลักขณ์ ยูทธสุทธิพงศ์ ได้ทำวิจัยเรื่องศึกษาสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของ สถานศึกษาในเขตตรวจราชการที่ 13 ผลการวิจัยพบว่าสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของ สถานศึกษาในเขตตรวจราชการที่ 13 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษาทั้ง โดยรวมและรายด้านทั้ง 6 ด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

กรณีเปรียบเทียบจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ผลการวิจัยพบว่าครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาครูผู้สอนต่างก็ปฏิบัติตาม กฎ กติกาที่ใช้ในการบริหารงานภายในเช่น การมาทำงานหรือเข้าประชุมให้ตรงต่อเวลา มีความเสมอภาคกันรวมถึงมีข้อขัดข้องในการปฏิบัติหน้าที่ภายในองค์กรเป็นแนวเดียวกันจึงทำให้มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันสอดคล้องกับจำนงค์ นาหนองตูม ได้ศึกษาการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำแนกตามวิทยฐานะ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2.2 ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักคุณธรรม และเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญและมีความยุติธรรมกับบุคลากรทุกคนและการพิจารณาความดีความชอบของบุคลากรเป็นไปตามหลักเกณฑ์ด้วยความยุติธรรมสอดคล้องกับแนวคิดของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติในรัฐธรรมนูญ มาตรา 77 ระบุไว้ว่าการบริหารงานในระดับภาครัฐผู้แทนประชาชนซึ่งหมายรวมถึงผู้บริหารสถานศึกษาที่เข้าไปบริหารราชการต้องเข้าสู่หน้าที่ด้วยความชอบธรรมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำจะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐและในระดับองค์กรเจ้าหน้าที่จะต้องปฏิบัติตามให้มีประสิทธิภาพให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกันทั้งจัดระบบงานที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนและปฏิบัติตามข้อบังคับ ก.พ.ว่าด้วยจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2537 คือมีจรรยาบรรณต่อตนเองต่อหน่วยงานต่อผู้ร่วมงานและต่อประชาชนและสังคมและผู้บริหารในฐานะที่เป็นหัวหน้าองค์กรจำเป็นต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัดจึงทำให้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับงานวิจัยของ สามารถ อินตามูล ได้ทำการวิจัยเรื่องการใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า การใช้ธรรมาภิบาลในการบริหาร

ของผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ได้ใช้หลักนิเทศกรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่าในการบริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับงานวิจัยของ นางลักขณ์ ยุทธสุทธิพงศ์ ได้ทำวิจัยเรื่องศึกษาสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในเขตตรวจราชการที่ 13 ผลการวิจัย พบว่า สภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในเขตตรวจราชการที่ 13 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับมากทุกด้าน

กรณีการเปรียบเทียบจำแนกตามระดับการศึกษา ผลการวิจัยพบว่าครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในระดับองค์กรเจ้าหน้าที่จะต้องปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน ทั้งจัดระบบงานที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนและปฏิบัติตามข้อบังคับ ก.พ. ว่าด้วยจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2537 คือมีจรรยาบรรณต่อตนเอง ต่อหน่วยงาน ต่อผู้ร่วมงานและต่อประชาชนและสังคมซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชีระ รุญเจริญ ที่กล่าวว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ที่ยึดมั่นในความถูกต้องดีงามมีคุณธรรมจริยธรรมและเน้นถือความซื่อสัตย์ จริ่งใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัยซึ่งครูทุกคนต้องมีในจรรยาบรรณวิชาชีพครู

กรณีเปรียบเทียบจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ผลการวิจัยพบว่าครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูทุกคนผ่านการอบรมคุณธรรม จริยธรรมมามากแล้วและครูเป็นผู้มีความประพฤติดีงามตามหลักศีลธรรม มีจรรยาบรรณ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากรในสถานศึกษาเป็นผู้มีความเสียสละและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมไม่ว่าจะเป็นครูมานานแล้วหรือเพิ่งจะรับราชการครูก็เหมือนกันจึงทำให้มีความคิดไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของท่านใด

5.2.3 ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายเลย เขต 3 ด้านหลักความโปร่งใส และเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการจัดประชุมชี้แจงรายละเอียดงบประมาณต่างๆ ที่สถานศึกษาได้รับให้บุคลากรทุกคนทราบผู้บริหารสถานศึกษายังทำได้ไม่ดีเท่าที่ควรและการเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการใช้จ่ายเงินงบประมาณของโรงเรียนมีค่อนข้างน้อยรวมถึงการใช้จ่ายเงินของสถานศึกษาไม่ได้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของงาน/โครงการ

และเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาน่าที่ควรจึงทำให้ผลการบริหารงานอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับแนวคิดของ เจริญ เกษฏาวัลย์ ได้กล่าวว่าโปร่งใสคือการเปิดโอกาสให้สาธารณชน ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายและกระบวนการดำเนินงานต่างๆ ของรัฐบาลโดยมีความเชื่อมั่นว่า รัฐบาลมีความตั้งใจจริงใจในที่จะดำเนินการตามนโยบายและกระบวนการปฏิบัติตามที่ประกาศไว้ นั้นและสอดคล้องกับ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับความโปร่งใสตาม มาตรา 58 ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิรับทราบข้อมูลข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นเว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐความปลอดภัยของประชาชนหรือส่วนได้ส่วนเสียอันพึงได้รับความคุ้มครองของบุคคลอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

กรณีการเปรียบเทียบจำแนกตามระดับการศึกษา ผลการวิจัยพบว่าครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีระดับความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีระดับความคิดเห็นมากกว่าระดับปริญญาตรีทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีได้รับการศึกษาอบรม มีคุณวุฒิ มีประสบการณ์ในการแสวงหาความรู้ได้รับประสบการณ์จากการปฏิบัติงานจากหน่วยงานภายใน และภายนอกมากกว่าครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีจึงทำให้มีความคิดเห็นแตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลป์ยานี รัตนบุตร, กุสมาวดี ราชบุรี และ ชวัลรัตน์ อ่อนฉิมพลี ได้ศึกษาและเปรียบเทียบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของข้าราชการครู จังหวัดกำแพงเพชร จำแนกตามวุฒิการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่ข้าราชการครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีเห็นว่าสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับที่สูงกว่าความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี

กรณีเปรียบเทียบจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ผลการวิจัยพบว่าครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีระดับความคิดเห็นแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงาน 21ปีขึ้นไปมีการปฏิบัติมากกว่าครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงาน 11-20 ปี และ 1-10 ปีทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานมายาวนานย่อมมีประสบการณ์มากเพราะ ได้ติดต่อดูประสานงานกับหน่วยงานหรือบุคคลทั้งภายในและภายนอกหน่วยงานมาก อีกทั้งได้รับการอบรมคุณธรรม จริยธรรมจากต้นสังกัดมามากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ 10 ปี และ 11-20 ปี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชัย โนนทิง ได้ศึกษาเรื่องสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

หนองคาย เขต 3 พบว่า ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการ
 บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 หนองคาย เขต 3 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ เฉลิม
 เทียงสงค์ ได้วิจัยเรื่องการศึกษาพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการ
 ปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่กาฬสินธุ์ เขต 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
 ทั้ง โดยภาพรวมและรายด้าน

5.2.4 ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน
 อำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักการมีส่วนร่วม
 และเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาให้บุคลากรและชุมชนมีส่วน
 ร่วมในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษาอีกทั้งบุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดสายงานบังคับบัญชาด้วย
 และผู้บริหารสถานศึกษาได้ให้ความสำคัญตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของบุคลากร
 และชุมชนเป็นอย่างมากซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ธนินชัย รัตนไตรแก้ว ว่าการบริหารโรงเรียน
 ควมหลักความมีส่วนร่วมหมายถึงการบริหาร โรงเรียนด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการ
 บริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปโดยการเปิด โอกาสให้บุคลากรและประชาชนมีส่วน
 ร่วมรับรู้เพื่อให้แสดงความคิดเห็นตัดสินใจในแก้ปัญหา รวมถึงการดำเนินงานต่างๆของหน่วยงานการ
 ประชาพิจารณ์หรือการแสดงประชามติอื่นและสอดคล้องกับ สำนักนายกรัฐมนตรื ที่ว่าหลักความ
 มีส่วนร่วมเป็นการเปิด โอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจ
 ปัญหาสำคัญของประเทศไม่ว่าด้วยการแจ้งความเห็นการได้สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การ
 แสดงประชามติ หรืออื่นๆ เป็นการตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในการรับผิดชอบต่อสังคม
 การเอาใจใส่ในปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนการเคารพ
 ในการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างและกล้าที่จะยอมรับผลจากการทำของตน

กรณีการเปรียบเทียบจำแนกตามระดับการศึกษา ผลการวิจัยพบว่าครูผู้สอนที่มีระดับ
 การศึกษาต่างกันมีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการบริหารงานของ
 ผู้บริหารสถานศึกษานั้นบุคลากรใน โรงเรียนทุกคนมีโอกาสและมีส่วนร่วมในกระบวนการ
 ตัดสินใจการรับรู้การดำเนินงานต่างๆ อย่างเท่าเทียมกันไม่ว่าจะเป็น โอกาสในการเข้าร่วมใน

ทางตรงหรือทางอ้อมในการบริหาร โรงเรียนด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปสอดคล้องกับแนวคิดของ ธนันชัย รัตนไตรแก้ว ที่ได้กล่าวว่าการบริหารโรงเรียนตามหลักความมีส่วนร่วมหมายถึงการบริหารโรงเรียนด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปโดยการเปิดโอกาสให้นักวิชาการและประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้เพื่อให้เห็นแสดงความคิดเห็น ตัดสินใจในแก้ปัญหา รวมถึงการดำเนินงานต่างๆ ของหน่วยงานการประชาสัมพันธ์หรือการแสดงประชามติอื่นและสอดคล้องกับแนวคิดของสมาน รั้งสิโยกฤษณ์ ที่ได้กล่าวว่าการมีส่วนร่วมหมายถึงการบริหารราชการที่ประชาชนมีโอกาสและมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจอย่างเท่าเทียมกันไม่ว่าจะเป็น โอกาสในการเข้าร่วมในทางตรงหรือทางอ้อม

กรณีการเปรียบเทียบจำแนกตามประเภทการดำเนินงาน ผลการวิจัยพบว่าครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการบริหารสถานศึกษานั้นผู้บริหารสถานศึกษาให้ครูผู้สอนทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินการในกิจกรรมต่างๆ ในการตัดสินใจมีการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันมีการจัดสรรผลประโยชน์ร่วมกันเป็นการมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์หรือผลของกิจกรรมหรือผลของการตัดสินใจที่เกิดขึ้นและมีการติดตามประเมินผลเกี่ยวข้องกับความพยายามที่จะประเมินประสิทธิผลของกิจกรรมต่างๆ และพิจารณาวิธีการที่จะดำเนินการต่อเนื่องต่อไปสอดคล้องกับแนวคิดของ จ้างงค์ นาหนองตูม ได้ศึกษาการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำแนกตามวิทยฐานะ ประเภทการดำเนินงาน และขนาดสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่าการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากข้าราชการครูที่มีประเภทการดำเนินงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับพระมหาสำเพ็ง ธีปัญญา ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินราชูทิศมัธยม จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินราชูทิศมัธยม จังหวัดนครสวรรค์ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากและเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาต่างกันพบว่ามีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

5.2.5 ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ด้านหลักความรับผิดชอบ และเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโดยรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาได้มอบหมายหน้าที่ให้บุคลากรได้ปฏิบัติอย่างชัดเจนและมีการเอาใจใส่ในปัญหาและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนเคารพในความคิดเห็นของบุคลากร อีกทั้งยังมีการกำหนดโครงสร้างการบริหารขององค์กรที่ชัดเจนเป็นระบบซึ่งสอดคล้องกับ สามารถ อินตามูล ได้ทำการวิจัยเรื่องการใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า การใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ได้ใช้หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และหลักความคุ้มค่าในการบริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้กล่าวไว้ว่าหลักความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นความตระหนักในสิทธิหน้าที่ มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจหน้าที่ที่เกิดขึ้นและผลสำเร็จที่สถานศึกษาทำความตกลงไว้กับระดับสูงและต่อสังคม

กรณีการเปรียบเทียบจำแนกตามระดับการศึกษา ผลการวิจัยพบว่าครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการบริหารงานของสถานศึกษามีโครงสร้างการบริหารขององค์กรที่ชัดเจนเป็นระบบมีการนิเทศ กำกับ ติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอและเท่าเทียมกันทุกคนจึงทำให้มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักนายกรัฐมนตรี ที่กล่าวว่าหลักความรับผิดชอบต่อสังคมนั้นหมายถึงการตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคมการใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลดีจากการกระทำของตนในระดับองค์กร มีการกำหนด โครงสร้างและระบบการใช้อำนาจใหม่ มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจลงสู่ระดับล่าง เพื่อให้ความรับผิดชอบต่อทุกระดับมีความชัดเจนและมีรายงานประจำปีรายงานผลการปฏิบัติงานที่มีตัวชี้วัดความสำเร็จชัดเจนทำให้ประชาชนรับผิดชอบต่อสังคมและสอดคล้องกับ พระมหาสุวเมธี ธีปัญโญ ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ โรงเรียนนวมินราชูทิศมัธยม จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ โรงเรียนนวมินราชูทิศมัธยม จังหวัดนครสวรรค์ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากและเมื่อจำแนกตาม

การศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักความคุ้มค่าเป็นการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนร่วมและมีกระบวนการคิดวิเคราะห์ตามหลักวิชาที่สร้างภูมิคุ้มกันที่เข้มแข็งให้กับสถานศึกษา ชุมชน และสังคมไม่ให้เกิดผลแทรกซ้อนตามมาสร้างค่าใช้จ่ายความสิ้นเปลืองทรัพยากรทั้งหมดทั้งทางตรงและทางอ้อมในภายหลังความเป็นนิติบุคคลของโรงเรียนก่อให้เกิดอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเอกชนและกฎหมายมหาชนหลายอย่างทำให้ความรับผิดชอบสูงขึ้นกว่าเดิมการนำหลักธรรมาภิบาลที่กล่าวไว้ข้างต้นมาใช้ในการบริหารจัดการยังมีความจำเป็นมากขึ้น

กรณีการเปรียบเทียบจำแนกตามระดับการศึกษา ผลการวิจัยพบว่าครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการบริหารสถานศึกษามีการซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติตามความจำเป็นเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดสถานศึกษาอยู่เป็นประจำ มีการประชุมเพื่อจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ได้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สามารถ อินตามูล ได้ทำการวิจัยเรื่องการใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า การใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ได้ใช้หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่าในการบริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เปรียบเทียบการใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 พบว่าโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกหลักยกเว้นหลักความคุ้มค่าและสอดคล้องกับแนวคิดของ ราเชนทร์ พุ่มแก้ว ที่ได้กล่าวไว้ว่าการบริหารเป็นการร่วมมือกันทำงานด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้ร่วมกันตั้งเอาไว้ โดยอาศัยทรัพยากรการบริหารซึ่งได้แก่ บุคลากร เงิน วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการจัดการที่เหมาะสมที่จะทำให้การดำเนินงานของหน่วยงานหรือองค์การต่างๆ มีความสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีมีประสิทธิภาพซึ่งมีองค์ประกอบต่างๆ ที่จะต้องนำมาใช้ โดยที่ผู้บริหารขององค์การเป็นผู้แสดงความ เป็นมืออาชีพของการบริหาร

กรณีการเปรียบเทียบจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ผลการวิจัยพบว่าครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในสถานศึกษามีการประชุมวางแผนการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ มีการกำกับนิเทศติดตามผลโดยผู้บริหารสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึงทุกคนจึงทำให้มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักนายกรัฐมนตรี ที่กล่าวว่าหลักความคุ้มค่าเป็นการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนร่วม โดยตรงทำให้คนไทยมี

ความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลกและรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืนและไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของท่านใดเลย

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. จากการวิจัยเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากดังนั้นจึงเสนอแนะให้ผู้บริหารสถานศึกษานำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในระดับสถานศึกษาให้ได้ระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือด้านหลักความรับผิดชอบที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากจึงขอเสนอแนะให้มีการนำหลักความรับผิดชอบไปใช้ในระดับสถานศึกษาให้ได้ระดับมากที่สุด ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านหลักความโปร่งใสที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง จึงขอเสนอแนะให้มีการนำหลักความโปร่งใสไปใช้ในระดับสถานศึกษาให้ได้ระดับมากและมากที่สุด จึงขอเสนอแนะให้ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการดำเนินการด้านต่างๆ ในรูปของคณะกรรมการมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการปฏิบัติงานของ โรงเรียนแก่ชุมชนอย่างสม่ำเสมอและควรกำกับนิเทศติดตามอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดของสถานศึกษาเมื่อพิจารณาทั้ง 6 ด้าน ปรากฏผลดังนี้

1.1 ด้านหลักนิติธรรมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเห็นควรเสนอแนะให้ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำกับ ติดตามและนิเทศการปฏิบัติงานของครูให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้แต่และมีการประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่ความรู้ ด้านระเบียบวินัยของทางราชการต่อผู้ปกครองนักเรียนอย่างทั่วถึง

1.2 ด้านหลักคุณธรรมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเห็นควรเสนอแนะให้ผู้บริหารสถานศึกษาควรฝึกการทำงานเป็นทีม ลดทิวทัศน์หันมาพึ่งพาอาศัยกันและไม่ควรใช้อำนาจเงินงามในหน้าที่บังคับบัญชา มีจิตใจกว้าง

1.3 ด้านหลักความโปร่งใสมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางเห็นควรเสนอแนะให้ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการดำเนินการด้านต่างๆ ในรูปของคณะกรรมการมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการปฏิบัติงานของ โรงเรียนแก่ชุมชนอย่างสม่ำเสมอและควรมีการชี้แจงสรุปผลการปฏิบัติงานด้านงบประมาณประจำภาคเรียนให้บุคลากรทราบเพื่อปรับปรุงพัฒนา

1.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเห็นควรเสนอแนะให้ผู้บริหารสถานศึกษาควรเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนให้มากขึ้นและเปิดโอกาสให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีโอกาสเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียน

1.5 ด้านหลักความรับผิดชอบมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเห็นควรเสนอแนะให้ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ข้าราชการครูได้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและควรพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนให้เข้มแข็งและทั่วถึง โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาด้านการเรียนและความประพฤติ

1.6 ด้านหลักความคุ้มค่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางเห็นควรเสนอแนะให้ผู้บริหารสถานศึกษาควรติดตามและดูแลซ่อมบำรุง วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ของโรงเรียนให้อยู่ในสภาพใช้งานได้และควรกำหนดให้มีมาตรการลดขั้นตอนในการทำงานเพื่อความสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. จากผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายลเย เขต 3 อยู่ในระดับที่น่าพอใจมีเพียงบางประเด็นเท่านั้นที่ผู้บริหารสถานศึกษานำหลักธรรมาภิบาล ไปใช้ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมและควรมีการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาให้มาก เพื่อที่จะให้ผู้บริหารสถานศึกษาไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาของตนอันจะทำให้เกิดประสิทธิภาพและศักยภาพในการทำงานของสถานศึกษาต่อไป

2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการให้ความเสมอภาคของบุคลากรให้มากทั้งในด้านการสั่งการให้รับผิดชอบเรื่องต่างๆ การพิจารณาความดีความชอบซึ่งเป็นประเด็นที่ค่อนข้างละเอียดอ่อนต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสถานศึกษาดังนั้นผู้บริหารต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษในเรื่องดังกล่าวให้มากที่สุด

5.3.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยการใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารทุกระดับที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทั้งในระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติต่อไป

2. ควรศึกษาวิจัยเพิ่มเติมจากงานวิจัยฉบับนี้ให้ครอบคลุมทุกสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายลเย เขต 3 เพื่อให้ทราบถึงภาพรวมในการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาล

3. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลที่มีประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา

บรรณานุกรม

1. หนังสือภาษาไทย

1) หนังสือทั่วไป

กระทรวงศึกษาธิการ. แนวการปฏิบัติงานการจัดการศึกษาของสถานศึกษานิติบุคคลในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

กรุงเทพมหานคร : สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2549.

เกษม วัฒนชัย. ธรรมชาติกับคอร้ปชั่นในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : อัมรินทร์ปริ้นติ้งแอนด์
พับลิชซิ่ง, 2546.

จันทร์ธานี สงวนนาม. ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
บุ๊คพอยท์, 2545.

จรัส นองมาก. ร่วมวงบริหาร. กรุงเทพมหานคร : เพิ่มเสริมการพิมพ์, 2541.

เจริญ เกษภูววัลย์. การวางมาตรฐานธรรมชาติ. กรุงเทพมหานคร : พอดี, 2545.

สร สุนทรายุทธ. การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป : ทฤษฎี วิจัย และปฏิบัติทางการศึกษา.
กรุงเทพมหานคร : เนติกุลการพิมพ์ จำกัด, 2551.

ธีระ รุณเจริญ. ผู้ความเป็นผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ. กรุงเทพมหานคร : ข้าวฟ่าง, 2548

_____ . ความเป็นมืออาชีพนในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร :
ข้าวฟ่าง, 2550.

ธีรยุทธ บุญมี. ธรรมชาติวิทยุทธศาสตร์ก้หายนะประเทศ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
สายธาร, 2541.

นพพงษ์ บุญจิตราดุล. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2534.

บุญชม ศรีสะอาด. หลักการวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2545.

บุญชม ศรีสะอาด และสุริทอง ศรีสะอาด. การวิจัยเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร :
สุวีริยาสาส์นการพิมพ์, 2552.

ประเวศ วะสี. มุมมองธรรมชาติในทัศนะของนายแพทย์ประเวศ วะสี, ธรรมชาติจุดเปลี่ยนประเทศ
ไทย. กรุงเทพมหานคร : อัมรินทร์ปริ้นติ้งแอนด์ พับลิชซิ่ง, 2541.

พระธรรมปิฎก. พุทธธรรมศาสนาพัฒนาคนและสังคม. กรุงเทพมหานคร : กรมการศาสนา, 2540.

พระมหาดิศร ดิรสีโส. คุณธรรมสำหรับครู. กรุงเทพมหานคร : กรมการศาสนา, 2540.

- ไพบูลย์ ยอดปิง. กระบวนการบริหาร. เอกสารประกอบการสอนวิชาหลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม : สถาบันราชภัฏมหาสารคาม, 2545.
- ราชกิจจานุเบกษา. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 114 ตอนที่ 55 ก., ตุลาคม 2540.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. แนวคิด ทฤษฎี และประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดทิพย์วิสุทธิ, 2555.
- วีระ ไชยธรรม. หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance). นนทบุรี : สวัสดิการสำนักงาน ก.พ., 2542.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. การนำองค์การและเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.
- สมาน รังสิโยภรณ์. การปฏิรูปภาคราชการ : แนวคิดและยุทธศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : สวัสดิการสำนักงาน ก.พ., 2545.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. คู่มือการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2546.
- _____. เอกสารประกอบการศึกษาด้วยตนเองหลักสูตรผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2549.
- สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน. สถาบันพัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา (สคบศ.). กรุงเทพมหานคร : กองกลางสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2542.
- สถาบันพระปกเกล้า. ตัวชี้ธรรมภิบาล. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2544.
- _____. ทศวรรษตัวชี้วัดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, 2549.
- สุดจิต นิमितกุล. “กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารกิจการที่ดี” ในการปกครองที่ดี (Good Governance). กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์, 2543.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. เอกสารประกอบคำบรรยายการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน. กรุงเทพมหานคร : กองกลางสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2542.
- สำนักงานคณะกรรมการศึกษาเอกชน. คู่มือจัดการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2542.
- สำนักงานกฤษฎีกา. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542. กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542.

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. การบริหารเขตพื้นที่การศึกษา : เพื่อพัฒนาการศึกษา.

กรุงเทพมหานคร : สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545.

หุวน พิณรุฬห์. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อักษร
บัณฑิต, 2550.

อธิปัตย์ คลี่สุนทร. ยุทธศาสตร์การบริหารในยุคโลกาภิวัตน์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว, 2547.

2) วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/รายงานการวิจัย

กัลป์ยานี รัตนบุตร, กุศุมวดี ราชบุรี และ ชวัลรัตน์ อ่อนนิมพลี. “การศึกษาสมรรถนะของ
ผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในจังหวัดกำแพงเพชร”.

วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2551.

เกียรติศักดิ์ ศรีสมพงษ์. “การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต.
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, 2548.

จ่านงค์ นาหนองคูม. “การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษา
ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ขอนแก่น เขต 4”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเลย, 2550.

เฉลิม เทียงสงค์. “การศึกษาพฤติกรรมการบริหาร ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต.
(บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2549.

เฉลิมชัย สมท่า. “การบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็น
ของครูปฏิบัติการสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1”. วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2547.

ณรงค์ฤทธิ์ เชื้อมาก, พระเฉลย สารัง และ พระสุวรรณชัย เชาว์ชื่น. “การบริหารงานตามหลัก
ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ
เขต 1”. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย :
มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2551.

- ทินกร อัครศรีชัยโรจน์. “การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2551.
- ชนันชัย รัตนไครแก้ว. “การประเมินการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในจังหวัด นครสวรรค์”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์, 2549.
- นงลักษณ์ ยุทธสุทธิพงศ์. “ศึกษาสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ในเขต ตรวจราชการที่ 13”. รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สำนักผู้ตรวจราชการ ประจำเขต ตรวจราชการที่ 8 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2550.
- ประยุทธ จันทร์ห้างหว้า. “การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความ คิดเห็นของครูปฏิบัติการสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 3”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2549.
- พระมหาสำเริง ธีปญโญ. “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัธยม จังหวัดนครสวรรค์”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2553.
- มนัส พลายชุ่ม. “ความพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงาน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอ่างทอง”. ปริญญาโทศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิต วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2540.
- ราเชนทร์ พุ่มแจ้. “ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยอีสาน, 2552.
- วิชัย โนนทิง. “สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2550.
- สามารถ อินตามูล. “การใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2549.
- สุจิตรา เรืองวุฒิชนะพีช. “ความต้องการและแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการ บริหารงานของโรงเรียนอัสสัมชัญศึกษา”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิต วิทยาลัย : สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 2545.

3) บทความในวารสาร

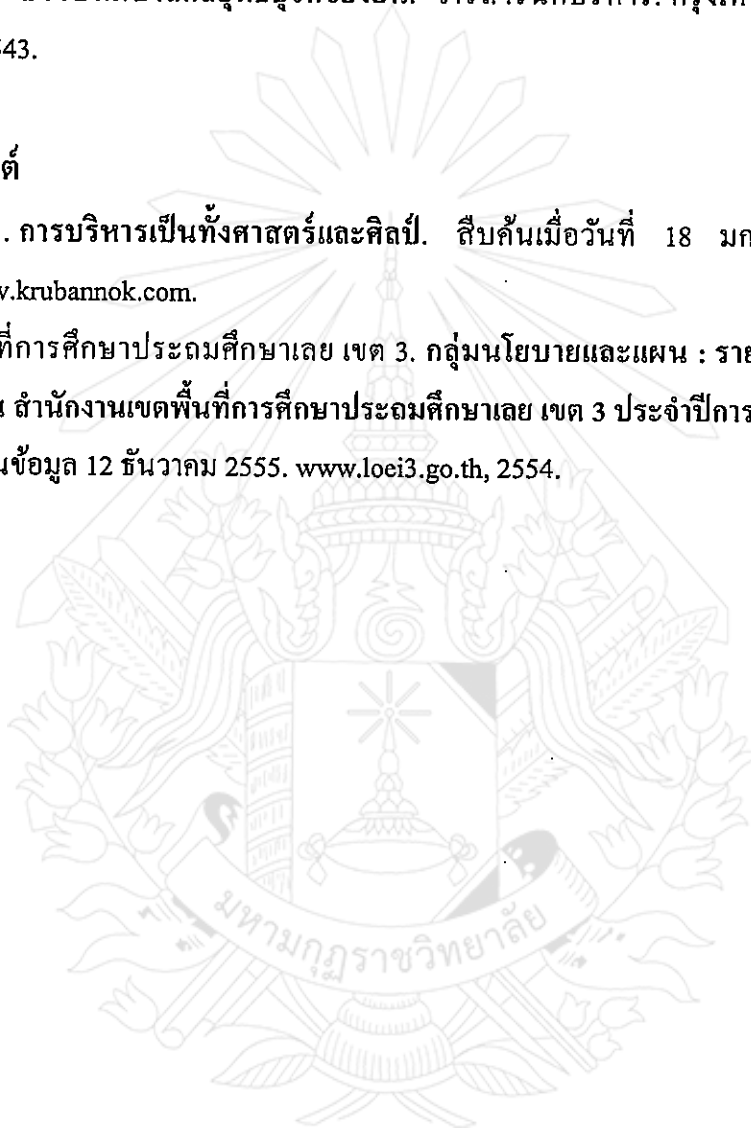
ชัยวัฒน์ สถาอานันท์. แนวคิดและวาทะกรรมว่าด้วยรัฐธรรมนูญแห่งชาติ. เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการเนื่องในวาระครบ 50 ปี. คณะรัฐศาสตร์ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

อัจฉรา โยมสินธุ์. บรรษัทภิบาลกลยุทธ์ธุรกิจยั่งยืน. วารสารนักบริหาร. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.พ., 2543.

4) เว็บไซต์

วิโรจน์ สารรัตนะ. การบริหารเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 มกราคม 2555.
<http://www.krubannok.com>.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3. กลุ่มนโยบายและแผน : รายงานผลการดำเนินงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ประจำปีการศึกษา 2555. วันที่สืบค้นข้อมูล 12 ธันวาคม 2555. www.loei3.go.th, 2554.

ภาคผนวก

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3

คำชี้แจง

1) แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์อนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงและโปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อ ผู้วิจัยจะเก็บคำตอบของท่านเป็นความลับและนำเสนอผลการวิจัยเป็นลักษณะภาพรวม โดยจะไม่มีผลกระทบแต่ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น แต่ในทางตรงกันข้ามข้อมูลที่ท่านตอบจะเป็นประโยชน์ต่อการนำข้อมูลจากการวิจัยไปใช้ประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้ายให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

2) แบบสอบถามนี้ใช้เก็บข้อมูลจากครูผู้สอนเกี่ยวกับการการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 3 ตอนเป็นคำถามเกี่ยวกับ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3

ผู้วิจัยขอขอบคุณในความกรุณาของท่านมา ณ โอกาสนี้

ส.ต.ท.ธเนศ ภัคคีมี

นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาเขตอิสาน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความตามความเป็นจริง

ข้อความ	สำหรับผู้วิจัย
1. ระดับการศึกษา ☐ ปริญญาตรี ☐ สูงกว่าปริญญาตรี	[] V1
2. ประสบการณ์การทำงาน ☐ 1-10 ปี ☐ 11-20 ปี ☐ 21 ปีขึ้นไป	[] V2

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะสอบถามระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลัก
ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเลย เขต 3 ว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับใด

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลัก
ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอด่านซ้าย ให้ตรงกับความคิดเห็นของท่าน
มากที่สุด โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย ดังนี้

5	หมายถึง	มีการปฏิบัติการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมากที่สุด
4	หมายถึง	มีการปฏิบัติการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมาก
3	หมายถึง	มีการปฏิบัติการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลปานกลาง
2	หมายถึง	มีการปฏิบัติการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลน้อย
1	หมายถึง	มีการปฏิบัติการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลน้อยที่สุด

ข้อที่	การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ด้านหลักนิติธรรม						
1.	มีการกำหนด กฎระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติไว้ชัดเจน					
2.	เปิดโอกาสให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับ ในการปฏิบัติงานร่วมกัน					
3.	บุคลากรทุกคนให้การยอมรับในกฎระเบียบข้อบังคับที่กำหนดขึ้นด้วยความเต็มใจ					
4.	ชี้แจง แนะนำแนวทางการปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามระเบียบข้อบังคับให้บุคลากรมีความเข้าใจตรงกัน					
5	กำกับ ดูแล และส่งเสริมให้บุคลากรประพฤติปฏิบัติตนตามกฎระเบียบข้อบังคับที่กำหนดไว้					

ข้อที่	การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับการปฏิบัติ				
ด้านหลักนิติธรรม (ต่อ)		5	4	3	2	1
6.	ใช้ศิลปะในการ โน้มน้าวใจให้บุคลากรปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษา					
ด้านหลักคุณธรรม		5	4	3	2	1
1.	ให้ความเสมอภาคและมีความยุติธรรมกับบุคลากรทุกคน					
2.	ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายงานให้บุคลากรปฏิบัติตามความสามารถและความเหมาะสม					
3.	มีความประพฤติดีงามตามหลักศีลธรรมจรรยาเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากรในสถานศึกษา					
4.	เป็นผู้มีความเสียสละและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม					
5.	พิจารณาความดีความชอบของบุคลากรตามหลักเกณฑ์ด้วยความยุติธรรม					
ด้านหลักความโปร่งใส		5	4	3	2	1
1.	มีการจัดประชุมชี้แจงรายละเอียดงบประมาณต่างๆ ที่สถานศึกษาได้รับให้บุคลากรทุกคนทราบ					
2.	เปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการใช้จ่ายเงินงบประมาณของโรงเรียน					
3.	ควบคุม ดูแลการปฏิบัติงานด้านการเงิน และพัสดุให้เป็นไปตามกฎระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ					
4.	มีการใช้จ่ายเงินของสถานศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของงาน/โครงการและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา					
5.	ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ข่าวสาร ประชาสัมพันธ์ถึงความก้าวหน้า ในการดำเนินงานตามภารกิจต่างๆของสถานศึกษาให้ชุมชนได้ทราบเป็นระยะ					

ข้อที่	การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับการปฏิบัติ				
ด้านหลักการมีส่วนร่วม		5	4	3	2	1
1.	มีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของบุคลากรและชุมชน					
2.	เปิดโอกาสให้มีบุคลากรมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผลประโยชน์					
3.	โอกาสให้มีบุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษา					
4.	บุคลากรและชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษา					
5.	ให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดสายงานบังคับบัญชา					
ด้านหลักความรับผิดชอบ		5	4	3	2	1
1.	โครงสร้างการบริหารขององค์กรที่ชัดเจน เป็นระบบ					
2.	มีวิธีการกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน					
3.	มอบหมายหน้าที่ให้บุคลากรได้ปฏิบัติอย่างชัดเจน					
4.	มีการเอาใจใส่ในปัญหาและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนเคารพในความคิดเห็นของบุคลากร					
5.	มีการนิเทศ กำกับ ติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ					
ด้านหลักความคุ้มค่า		5	4	3	2	1
1.	จัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ได้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด					
2.	เปิดโอกาสให้ชุมชนใช้อาคารสถานที่ รวมทั้งวัสดุและอุปกรณ์ของสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมต่างๆ					
3.	ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรใช้วัสดุในท้องถิ่นทำสื่อการเรียนการสอน					
4.	จัดสรรห้องเรียน อาคารเรียน อาคารประกอบและบริเวณโรงเรียนให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่					

ข้อที่	การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ด้านหลักความคุ้มค่า (ต่อ)						
5.	มีการซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติตามความจำเป็นเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดสถานศึกษา					

ตอนที่ 3 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน
อำเภอคำชะอี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3

ด้านหลักนิติธรรม

.....

.....

.....

.....

ด้านหลักคุณธรรม

.....

.....

.....

.....

ด้านหลักความโปร่งใส

.....

.....

.....

.....

ด้านหลักการมีส่วนร่วม

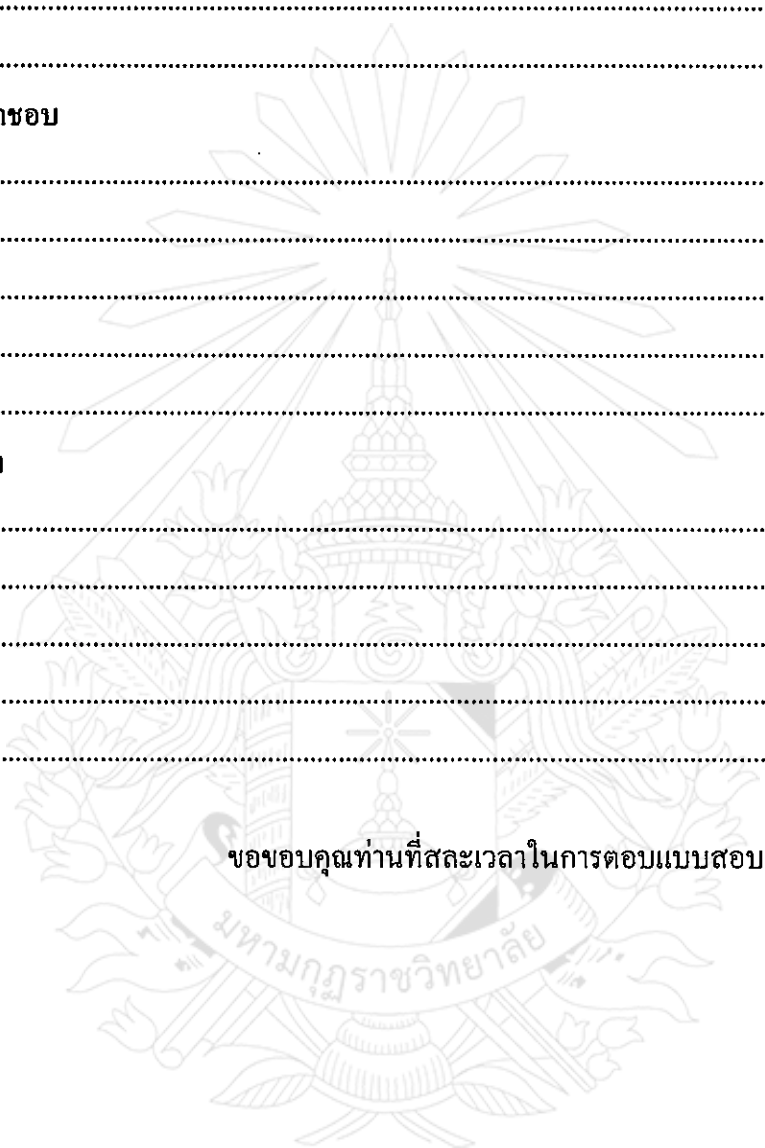
.....
.....
.....
.....

ด้านหลักความรับผิดชอบ

.....
.....
.....
.....

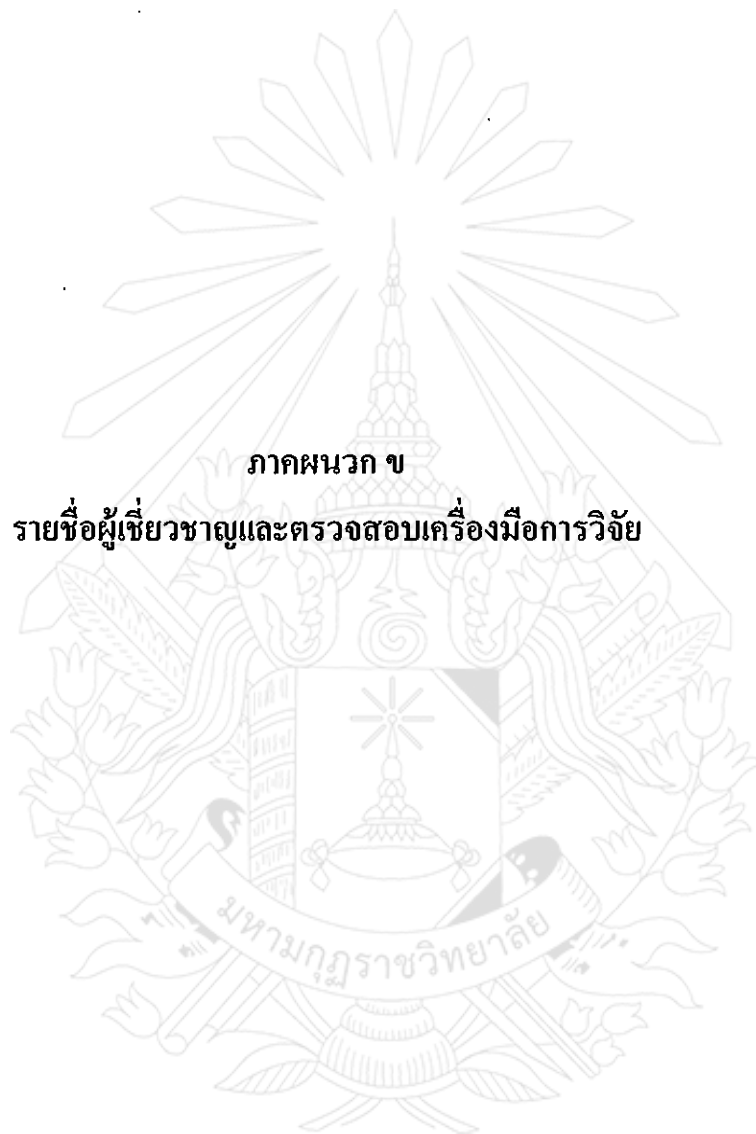
ด้านหลักความคุ้มค่า

.....
.....
.....
.....

ขอขอบคุณท่านที่สละเวลาในการตอบแบบสอบถามทุกข้อ

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

1. นายกมลศิลป์ แก้วยาศรี

การศึกษา : การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)

ตำแหน่ง : รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3

2. นายพจน์ พรหมดี

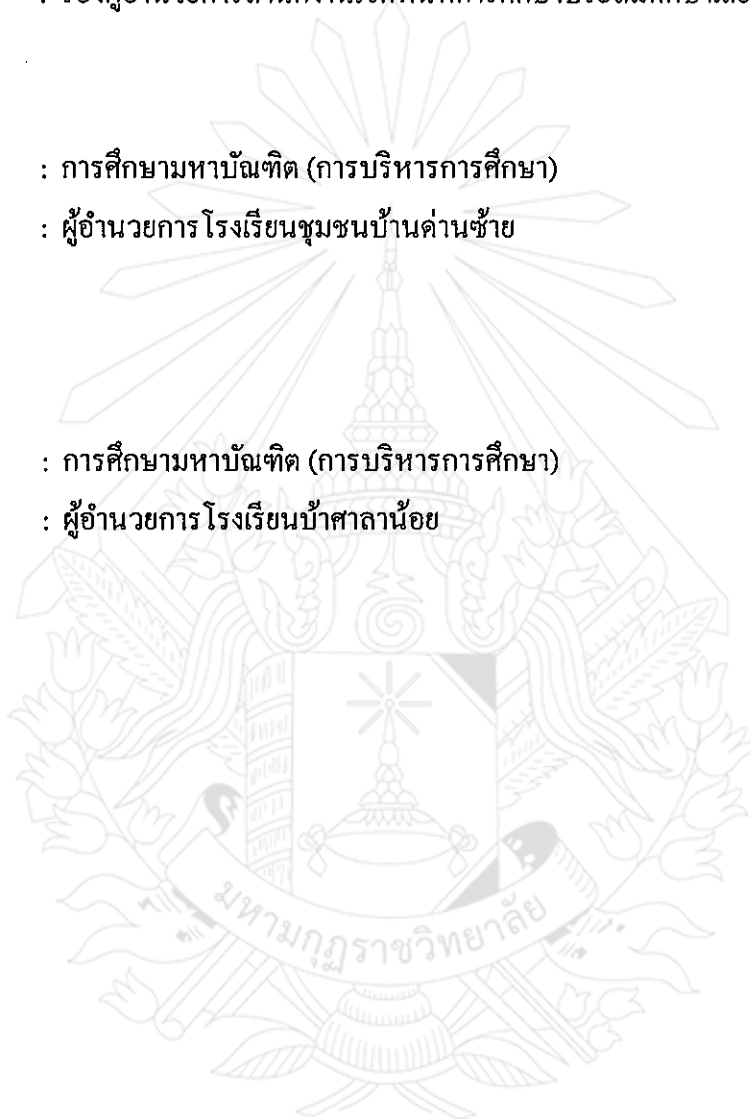
การศึกษา : การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)

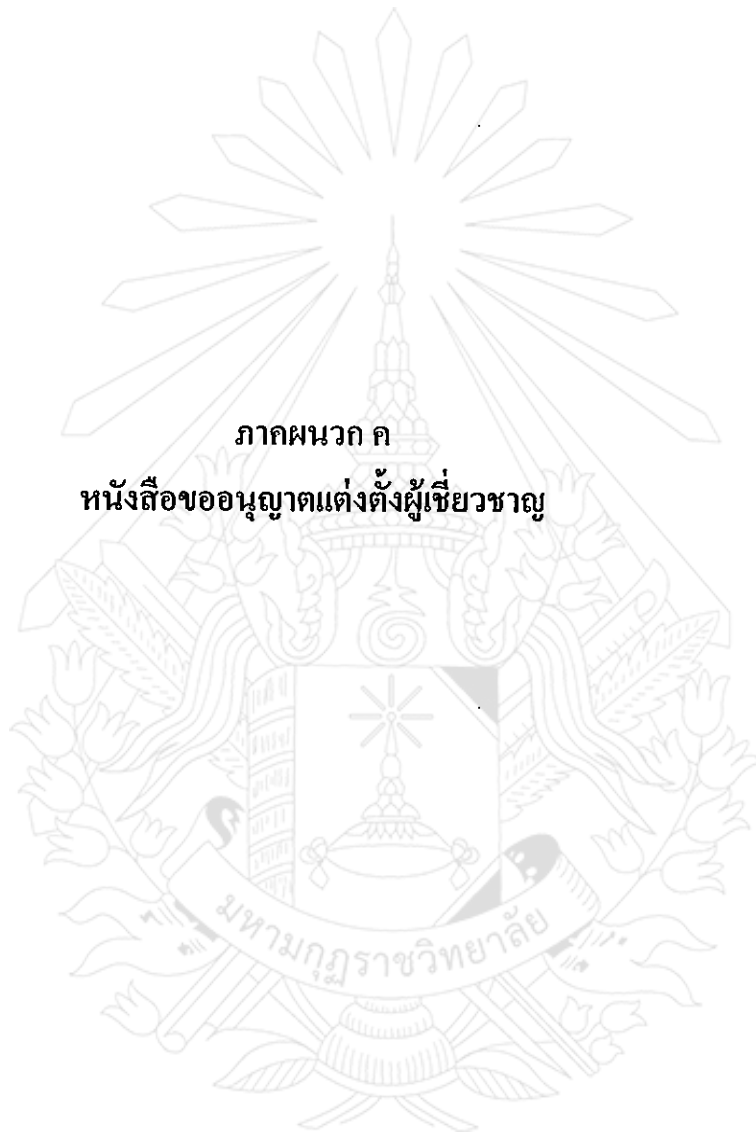
ตำแหน่ง : ผู้อำนวยการ โรงเรียนชุมชนบ้านด่านซ้าย

3. นายพินนิต พาคำ

การศึกษา : การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)

ตำแหน่ง : ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านศาลาน้อย

ภาคผนวก ค
หนังสือขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

ที่ ศร 6012(2)/ว075

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
9/37 หมู่ 12 ถนนราษฎร์คณิง ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000

13 มีนาคม 2556

เรื่อง ขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

เจริญพร นายกมลศิลป์ แก้วยาศรี

ด้วย ส.ต.ท.ธเนศ ภักดีมี นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตร-
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตอีสาน รหัสประจำตัวนักศึกษา 5514205012 กำลังทำ สารนิพนธ์เรื่อง “การบริหารงานตาม
หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3” ในกรณีนี้ จำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามเพื่อ
เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเที่ยงตรงที่สุด

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มี
ความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอแต่งตั้งท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อ
ตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจัก
ได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระครูปลัดธรรมจริยวัฒน์, ดร.)

รักษาการแทนผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์อีสาน
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

ที่:ศษ 6012(2)/ว075

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
9/37 หมู่ 12 ถนนราษฎร์คณิง ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000

13 มีนาคม 2556

เรื่อง ขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

เจริญพร นายพจน์ พรหมดี

ด้วย ส.ต.ท.ชเนศ ภักดีมี นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตร-
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตอีสาน รหัสประจำตัวนักศึกษา 5514205012 กำลังทำ สารนิพนธ์เรื่อง “การบริหารงานตาม
หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาลย เขต 3” ในกรณีนี้ จำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามเพื่อ
เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเที่ยงตรงที่สุด

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มี
ความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอแต่งตั้งท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อ
ตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจัก
ได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระครูปลัดธรรมจริยวัฒน์, คร.)

รักษาการแทนผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์อีสาน
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ที่ ศธ 6012(2)/ว075

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
9/37 หมู่ 12 ถนนราษฎร์คณิง ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000

13 มีนาคม 2556

เรื่อง ขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

เจริญพร นายพิชเนศ พากำ

ด้วย ศ.ต.ท.ธเนศ ภักดีมี นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตร-
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตอีสาน รหัสประจำตัวนักศึกษา 5514205012 กำลังทำ สารนิพนธ์เรื่อง “การบริหารงานตาม
หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3” ในกรณีนี้ จำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามเพื่อ
เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเที่ยงตรงที่สุด

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มี
ความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอแต่งตั้งท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อ
ตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจัก
ได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

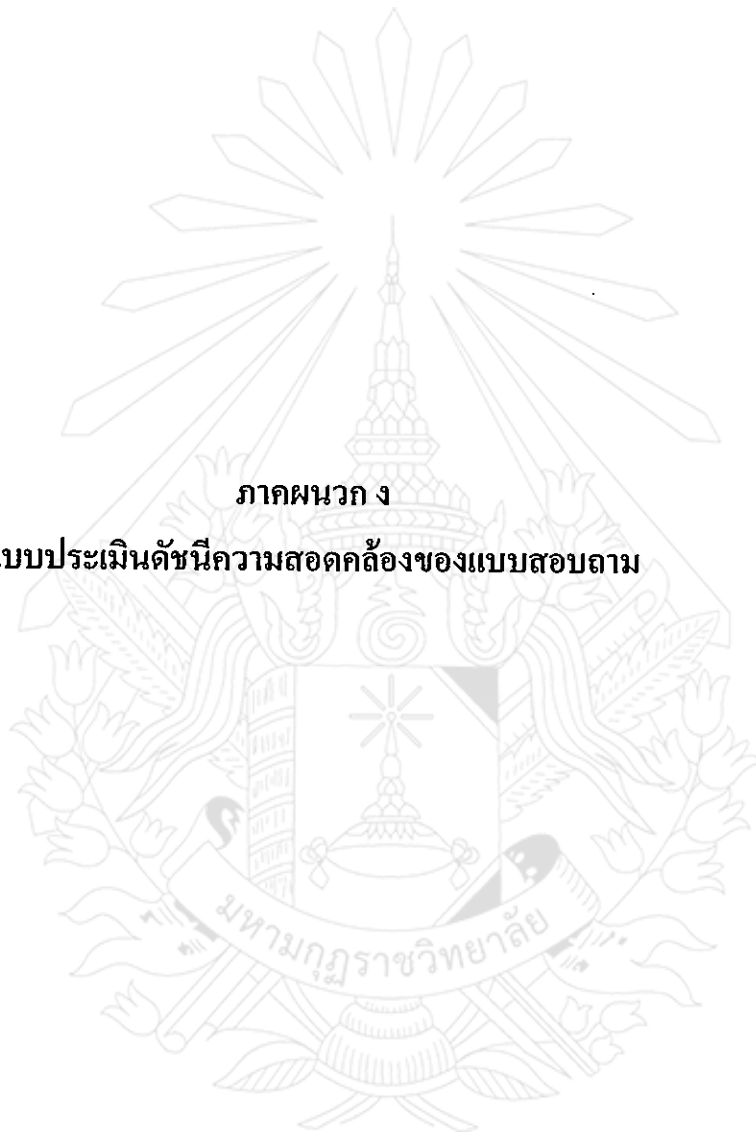
จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระครูปลัดธรรมจริยวัฒน์, ดร.)

รักษาการแทนผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์อีสาน
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ภาคผนวก ง
แบบประเมินดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3

คำชี้แจง

1) แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์หรืออนุเคราะห์ในการตอบแบบ สอบถามตามความเป็นจริงและโปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อ ผู้วิจัยจะเก็บคำตอบของท่านเป็นความลับและนำเสนอผลการวิจัยเป็นลักษณะภาพรวม โดยจะไม่มีผลกระทบแต่ผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งสิ้น แต่ในทางตรงกันข้าม ข้อมูลที่ท่านตอบจะเป็นประโยชน์ต่อการนำข้อมูลจากการวิจัยไปใช้ประกอบกิจกรรมต่างๆ การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

2) แบบสอบถามนี้ใช้เก็บข้อมูลจากครูผู้สอนในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3

3) วิธีการประเมินให้ทำ ✓ ลงในช่องระดับการประเมิน 3 ระดับ คือ

วัดได้	(+1)	หมายถึง มีความสอดคล้องกับค่านิยม
ไม่แน่ใจ	(0)	หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกับค่านิยม
วัดไม่ได้	(-1)	หมายถึง ไม่มีความสอดคล้องกับค่านิยมผู้วิจัย

ศ.ต.ท.ธนศ ภัคดีมี

นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1.	1. ระดับการศึกษา ☐ ปริญญาตรี ☐ สูงกว่าปริญญาตรี 2. ประสบการณ์การทำงาน ☐ 1-10 ปี ☐ 11-20 ปี ☐ 21 ปีขึ้นไป	1	1	1	3	1

ตอนที่ 2 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอ
ด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ด้านหลักนิติธรรม						
1.	มีการกำหนด กฎระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติไว้ชัดเจน	1	1	1	3	1
2.	เปิดโอกาสให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการกำหนด กฎระเบียบข้อบังคับ ในการปฏิบัติงานร่วมกัน	1	1	1	3	1
3.	บุคลากรทุกคนให้การยอมรับในกฎระเบียบข้อบังคับที่กำหนดขึ้นด้วยความเต็มใจ	1	1	1	3	1
4.	ชี้แจง แนะนำแนวทางการปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามระเบียบข้อบังคับให้บุคลากรมีความเข้าใจตรงกัน	1	1	1	3	1
5.	กำกับ ดูแล และส่งเสริมให้บุคลากรประพฤติปฏิบัติตนตามกฎระเบียบข้อบังคับที่กำหนดไว้	1	1	1	3	1
6.	ใช้ศิลปะในการโน้มน้าวใจให้บุคลากรปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษา					

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ด้านหลักคุณธรรม						
1.	ให้ความเสมอภาคและมีความยุติธรรมกับบุคลากรทุกคน	1	1	1	3	1
2.	ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายงานให้บุคลากรปฏิบัติตามความสามารถและความเหมาะสม	1	1	1	3	1
3.	มีความประพฤติดีงามตามหลักศีลธรรมจรรยาเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากรในสถานศึกษา	1	1	1	3	1
4.	เป็นผู้มีความเสียสละและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม	1	1	1	3	1
5.	พิจารณาความดีความชอบของบุคลากรตามหลักเกณฑ์ด้วยความยุติธรรม	1	1	1	3	1
ด้านหลักคุณธรรม						
1.	ให้ความเสมอภาคและมีความยุติธรรมกับบุคลากรทุกคน	1	1	1	3	1
2.	ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายงานให้บุคลากรปฏิบัติตามความสามารถและความเหมาะสม	1	1	1	3	1
3.	มีความประพฤติดีงามตามหลักศีลธรรมจรรยาเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากรในสถานศึกษา	1	1	1	3	1
4.	เป็นผู้มีความเสียสละและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม	1	1	1	3	1
5.	พิจารณาความดีความชอบของบุคลากรตามหลักเกณฑ์ด้วยความยุติธรรม	1	1	1	3	1

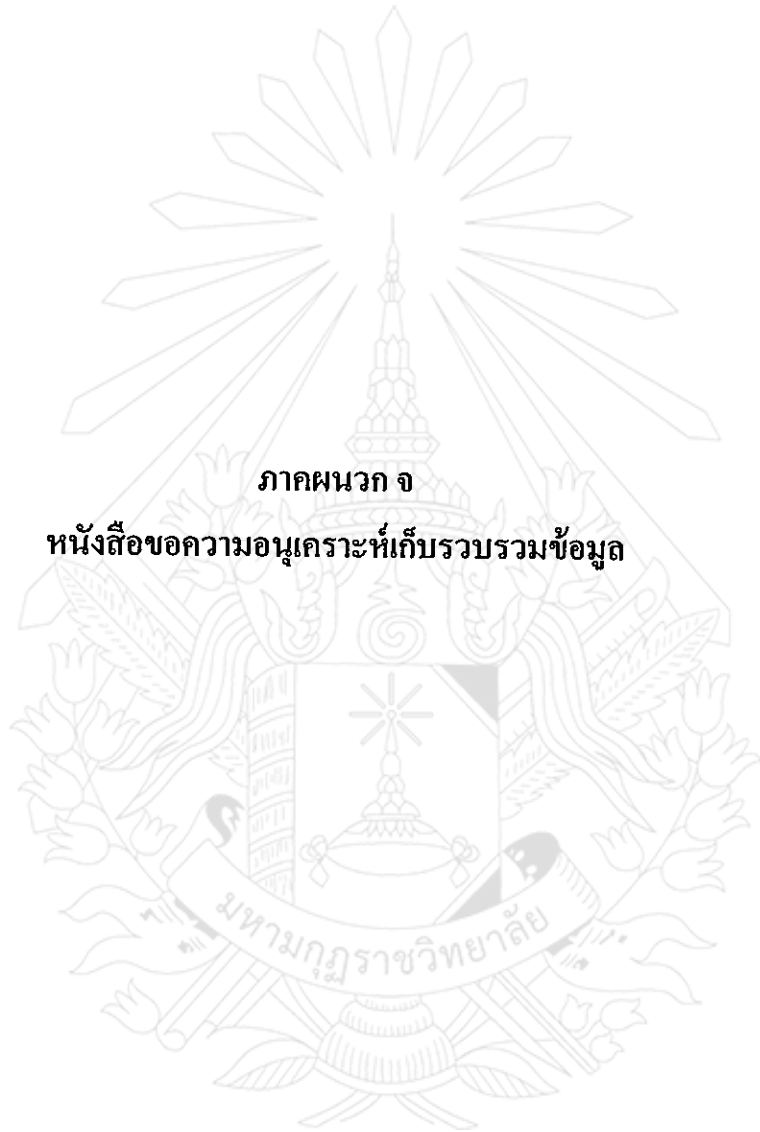
ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ด้านหลักความโปร่งใส						
1.	มีการจัดประชุมชี้แจงรายละเอียดงบประมาณต่างๆ ที่สถานศึกษาได้รับให้บุคลากรทุกคนทราบ	1	1	1	3	1
2.	เปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการใช้จ่ายเงินงบประมาณของโรงเรียน	1	1	1	3	1
3.	ควบคุม ดูแลการปฏิบัติงานด้านการเงิน และพัสดุให้เป็นไปตามกฎระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ	1	1	1	3	1
4.	มีการใช้จ่ายเงินของสถานศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของงาน/โครงการ และเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา	1	1	1	3	1
5.	ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ข่าวสารประชาสัมพันธ์ถึงความก้าวหน้าในการดำเนินงานตามภารกิจต่างๆ ของสถานศึกษาให้ชุมชนได้ทราบเป็นระยะ	1	1	1	3	1
ด้านหลักการมีส่วนร่วม						
1.	มีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของบุคลากรและชุมชน	1	1	1	3	1
2.	เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผลประโยชน์	1	1	1	3	1

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ด้านหลักการมีส่วนร่วม (ต่อ)						
3.	โอกาสให้มีบุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษา	1	1	1	3	1
4.	บุคลากรและชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษา	1	1	1	3	1
5.	ให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดสายงานบังคับบัญชา	1	1	1	3	1
ด้านหลักความรับผิดชอบ						
1.	โครงสร้างการบริหารขององค์กรที่ชัดเจน เป็นระบบ	1	1	1	3	1
2.	มีวิธีการกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน	1	1	1	3	1
3.	มอบหมายหน้าที่ให้บุคลากรได้ปฏิบัติอย่างชัดเจน	1	1	1	3	1
4.	มีการเอาใจใส่ในปัญหาและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนเคารพในความคิดเห็นของบุคลากร	1	1	1	3	1
5.	มีการนิเทศ กำกับ ติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ	1	1	1	3	1
ด้านหลักความคุ้มค่า						
1.	จัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด	1	1	1	3	1
2.	เปิดโอกาสให้ชุมชนใช้อาคารสถานที่รวมทั้งวัสดุและอุปกรณ์ของสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมต่างๆ	1	1	1	3	1

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ด้านหลักความคุ้มค่า (ต่อ)						
3.	ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรใช้วัสดุ ในท้องถิ่นทำสื่อการเรียนการสอน	1	1	1	3	1
4.	จัดสรรห้องเรียน อาคารเรียน อาคาร ประกอบและบริเวณ โรงเรียนให้ สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่	1	1	1	3	1
5.	มีการซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการ ปฏิบัติตามความจำเป็นเพื่อให้เกิด ประโยชน์สูงสุดสถานศึกษา	1	1	1	3	1

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเลย เขต 3

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	หลักนิติธรรม	1	1	1	3	1
2	หลักคุณธรรม	1	1	1	3	1
3	หลักความโปร่งใส	1	1	1	3	1
4	หลักการมีส่วนร่วม	1	1	1	3	1
5	หลักความรับผิดชอบ	1	1	1	3	1
6	หลักความคุ้มค่า	1	1	1	3	1

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ ศธ 6012(2)/137

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
9/37 หมู่ 12 ถนนราษฎร์คณิง ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000

2 เมษายน 2556

เรื่อง ขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3

ด้วย ศ.ต.ท.ชเนศ ภัทติมี นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตร-
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตอีสาน รหัสประจำตัวนักศึกษา 5514205012 กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง “การบริหารงานตาม
หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3” โดยมี พระครูปลัดธรรมจริยวัฒน์, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และ
ดร.จักรกฤษณ์ โปคาพล เป็นที่ปรึกษาร่วม

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จาก
ท่านเพื่ออนุญาตให้ นักศึกษาดังกล่าว เก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานของท่าน เพื่อนำข้อมูลที่ได้
ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

เจริญพร

(พระครูปลัดธรรมจริยวัฒน์, ดร.)

รักษาการแทนผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์อีสาน
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ภาคผนวก ก
คำศัพท์ประสิทธิ์แอลฟา

ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

Scale	Scale	Corrected		
	Mean	Variance	Item-	Alpha
	if Item	if Item	Total	if Item
	Deleted	Deleted	Correlation	Deleted
A1	101.1667	252.6264	.9201	.9699
A2	101.3000	256.1483	.6483	.9713
A3	101.3333	249.8851	.8845	.9699
A4	100.7333	260.3402	.6989	.9712
A5	101.2000	253.8207	.9536	.9699
A6	101.3000	255.5276	.6764	.9711
B1	101.5667	267.2195	.3401	.9724
B2	101.7000	238.2862	.9288	.9697
B3	101.2333	247.3575	.9685	.9694
B4	101.2333	247.3575	.9685	.9694
B5	101.6333	266.2402	.5955	.9720
C1	101.7000	249.6655	.6988	.9712
C2	101.7000	248.4931	.7105	.9712
C3	100.8333	263.3161	.4359	.9722
C4	101.2333	254.6678	.9138	.9701
C5	101.8667	259.9816	.3500	.9737
D1	100.8333	261.1092	.3953	.9728
D2	101.2000	253.8207	.9536	.9699
D3	101.3000	255.5276	.6764	.9711

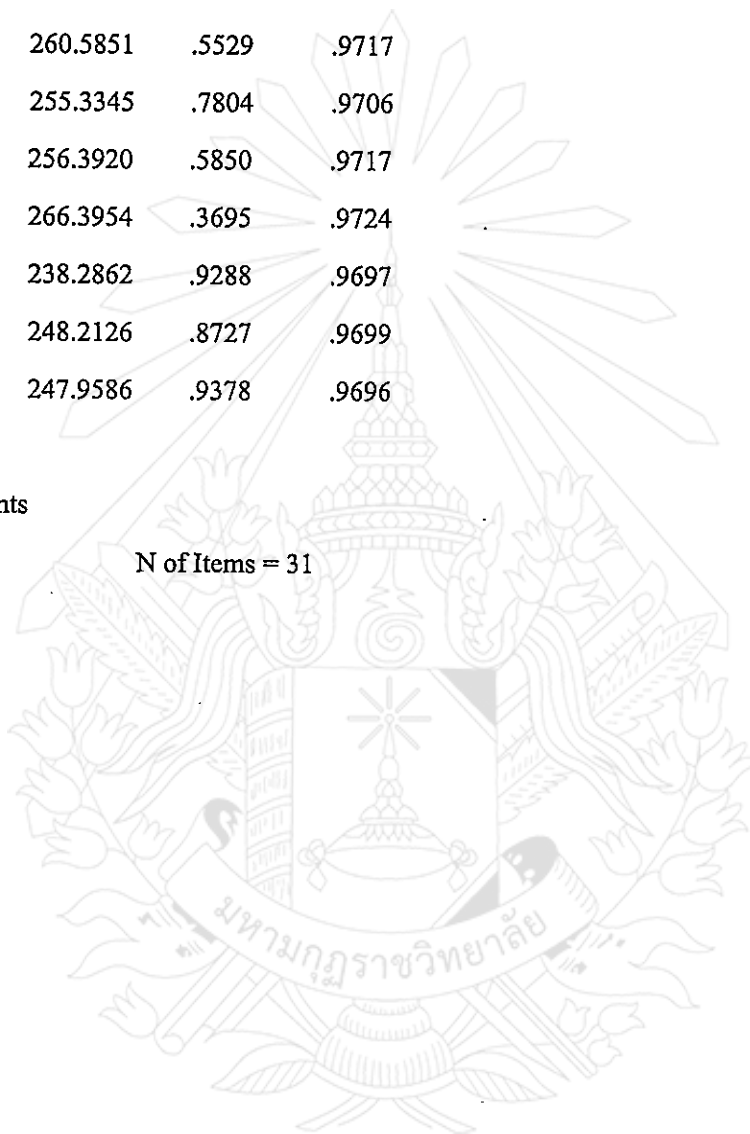
D4	100.6667	259.0575	.6730	.9712
D5	101.0667	253.2368	.8925	.9701
E1	101.0667	253.7195	.7967	.9705
E2	101.2667	256.4092	.6297	.9714
E3	101.3000	250.1483	.8628	.9700
E4	100.6333	260.5851	.5529	.9717
E5	101.1000	255.3345	.7804	.9706
F1	101.2333	256.3920	.5850	.9717
F2	101.5333	266.3954	.3695	.9724
F3	101.7000	238.2862	.9288	.9697
F4	101.1667	248.2126	.8727	.9699
F5	101.2000	247.9586	.9378	.9696

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 31

Alpha = .9718

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล	สืบตำรวจโทเนศ ภัคคิมิ
วัน เดือน ปี เกิด	4 ตุลาคม 2510
ภูมิลำเนา	50 หมู่ที่ 12 ตำบลค่านซ้าย อำเภอค่านซ้าย จังหวัดเลย
ที่อยู่ปัจจุบัน	50 หมู่ที่ 12 ตำบลค่านซ้าย อำเภอค่านซ้าย จังหวัดเลย
วุฒิการศึกษา	
พ.ศ. 2527	มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนท่าลี่วิทยา อำเภوتاลี่วิทยา จังหวัดเลย
พ.ศ. 2529	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเลขพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดเลย
พ.ศ. 2532	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยพลศึกษาอุดรธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
พ.ศ. 2534	ครุศาสตรบัณฑิต (พลศึกษา) วิทยาลัยครูอุดรธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนอนุบาลค่านซ้าย อำเภอค่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3
ตำแหน่ง	ข้าราชการครู วิทยฐานะชำนาญการ